

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csékkszám: 25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A jövő csendőrsége.

A trianoni csendőrség önmaga testét darabolta szét, hogy először a Felvidéknek, majd a Kárpát-aljának, most pedig Erdélynek a laktanyáit benépesítse. Szegény volt az ország ahhoz, hogy revíziós időkre tartalékot gyűjtsünk létszámban, erőben. Örültünk, ha annyit kaptunk ezekből, hogy az ország fölött a súlyosabbnál súlyosabb válságok idején örködni tudjunk, néha bizony még abba is bele kellett fáradsunk kissé.

És mégis jutott félkarunk egyik új területnek, félkarunk pedig a többinek. Magunkhoz tudtuk ölelni az örök haza örök magyar részeit s miközben a csonkaföldön hatvanas korba hajló vén bajtársak portyáztak, az új földeken mindenütt megjelent a fiatal, rugalmas csendőr, semmiben sem méltatlanul a zöldzubonyos elődökhöz. Megjelentek a járőrök a Vágtól a Hargitáig, mindenütt a sokezer faluban, tanyákon, hegyeken. Jutott erő mindenhova, mintha minden csendőr önmagát kétszerezte volna meg, mint ahogy csakugyan meg is kétszerezte mindenki az erejét, ha nem megháromszorozta és megnégyszerezte. Ide kellett ezer csendőr, oda ezer, amoda megint ezer, majd újra ezer és amott is szükség volna százakra és mentek az ezrek, százak s a csendőr nem fogyott el soha, mint a bibliai korszából az olaj.

Akárki akármit mond, ez már nem hazabeszélés és nem öndicséret, ha ezen magunk is elcsodálkozunk. Okát keresve, körülbelül úgy fogalmazhatjuk meg egészen röviden, hogy a csendőr számára nincs lehetetlen. Minden feladatot vállal és megold. Rugalmas, remek hangszer a csendőrség, sok-ezernyi húrja mindig megtalálja az összhangot. Úgy alkalmazkodik az élethez, amint az követelőzik.

Hogy aztán ebben az eredményben mennyi egyéni emberi áldozat, lemondás, erőmegfeszítés bujik meg, azt mindnyájan tudjuk, de tudomásul is vesszük és vállaljuk. Hőskor ez, amiben részünk van s tisztában vagyunk vele, hogy most nem mérlesekélhetjük a teljesítményeket a mindennapok millimétereivel. Kire mi jut, azt markolja meg és

esinálja meg, ha méltó akar lenni az időkhöz, eseményekhez és az utódok jövőjét a szívében hordja. Ez az egyéni mérlege az utóbbi két esztendőnek s ez a mérleg nem fog felbillenni.

Mégis örülünk Erdély fiainak, akik most vonultak be az iskolákba, hogy a magyar csendőrtudományt megismerjék. Ők nemesak fel fogják frissíteni a mi megfeszült erőnket, hanem megalapozzák a jövő csendőrségét is azokkal együtt, akik régi területekről vonulnak be mostanában hozzánk. Ötezernyi tömeg az, csaknem annyi, amekkora a trianoni csendőrség egész létszáma volt sokáig. Ők tehát nemesak felfrissítik a testületet, hanem újraalapozzák. Rajtuk múlik, hogy öt-tíz év múlva milyen lesz a magyar királyi csendőrség, mert ők lesznek akkor a gerince és vezetőrétege az őrsöknek.

Kiválogatásukban nincs hiba, mert nem aludtunk a feltételeknél, de hogy azután miként fejlődnek igazi csendőrökké, az már elsősorban rajtuk múlik. Gyorsan kell sokat megtanulniok, mert az őrsök várják a fiatal erőt. Kiképzésünk eddigi eredményei megnyugtatók abban a tekintetben, hogy az erre hivatottak ezt a kérdést is meg tudják és meg fogják oldani, de éreznie kell a rendkívüli követelményeket minden egyes fiatal bajtársnak is. Tudnia kell minden egyesnek, hogy a maga embersége és becsületes munkája nélkül kiképzési csodákat nem várhat. Áll ez a fiatalokra akkor is, ha az iskolában és akkor is, ha az őrsön vannak. Ne éljenek ezzel vissza s ne keressék a kényelem kibúvóit, mert a tudatlanság később jelentkezni fog s akkor már hiába kapkodnának, az óramutató visszafelé nem forog. Aki hivatásérzetből jött hozzánk, az haladni is akar s aki pedig haladni akar, annak tudnia kell. Minél többet tanul és tud, annál szebb előtte a jövő. Az idősebb csendőrök most megfeszítik az erejüket a munkában, feszítsék meg az erőt a fiatalok is abban, amiben egyelőre tennivalójuk van: a tanulásban. Építgessék céltudatosan és becsületesen önmagukban a csendőrség jövőjét. Gondoljanak vissza a csendőrség sokévtizedes múltjára s akkor tisztában lesznek a felelősséggel, amit a következő évtizedekért nekik kell majd viselniök.

Ezzel köszöntjük fiatal bajtársainkat, akik most nem egyszerű létszámkiegészítést jelentenek, hanem a hidat a mostani kisebb csendőrségből az új, nagyobb csendőrség felé.

A jogos védelem.

Írta: DR. DEMKOVITS LEÓ ny. kir. ügyész.

Büntetőtörvénykönyvünk külön sorolja fel azokat az eseteket, amikor a tettesnek cselekménye ennek terhére nem számítható be. A felsorolás kezdődik a Btk. 76. §-ánál s végződik a 80. §-nál. Az ott felsorolt esetek közt szerepel a jogos védelem esete is.

Ebben a kérdésben a Btk. 79. §-ának rendelkezése irányadó. E §. szerint a cselekmény beszámíthatóságát kizárja a jogos védelem. Tudnunk kell most már, hogy mit kell értenünk jogos védelem alatt? Erre pedig azzal felelhetünk, hogy jogos védelem alatt értenünk kell akár a megtámadottnak, akár másnak személye vagy vagyona ellen intézett, vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására irányuló tevékenységet.

Mielőtt a jogos védelem kérdését fejtegetés tárgyává tennők, szükségesnek mutatkozik, hogy röviden kitérjünk az önszegély, vagy önbíráskodás kérdésére is. Ha ezt a kérdést tanulmány tárgyává tesszük, akkor azt látjuk, hogy az önbíráskodás nem más, mint behatolás másnak a jogkörébe; de ennek az az oka, hogy az a másik egyén ugyancsak behatolt a most behatolónak a jogkörébe; tehát amannak a fellépése, magatartása megokolt.

A törvény szerint *jogos védelem* alatt azt kell értenünk, hogy a jogellenes és közvetlen támadás ellen a védekezés szabad. Akit ily körülmények közt ér támadás, azt e támadás jogaiban sérti meg; ezt pedig senki sem köteles tűrni; ellene megtorlással élhet, a támadást erőszakkal verheti vissza. Erő az erőszak ellen, amely esetben az erő a hatalom jogos alkalmazását, míg az erőszak az erőnek jogosulatlan használatát jelenti. A szembenálló felek közt az

egyik a támadó, a másik a védekező fél. Csak oly támadásról lehet itt szó, amikor a támadó ember; állat támadása nem jöhet figyelembe. Éppen ezért nem állja meg helyét az az ítélet, amelyben a bíróság felmentette azt, aki a tévedésből kertjébe tévedt csirkéket agyonütötte. Itt nincs helye a jogos védelem alkalmazásának, mert a jogi értelemben vett támadó állat volt.

Nézzük meg, hogy miként állunk a beszámíthatatlan ember támadásával szemben? Ha ily egyén büncselekményt követ el, ezért büntetőjogi felelőséggel nem tartozik. Más a helyzet akkor, ha ő a támadó fél. Ilyenkor vele szemben is alkalmazható a jogos védelem, épúgy, mint bármely beszámítható ember ellen. Eltekintve attól, hogy a támadó beszámíthatatlanságának megállapítása nehéz, a megtámadottnak nincs is ideje ennek megállapítására, mert őt a védelem kérdése foglalja el.

Hogyan kell viselkednie a megtámadottnak a támadással szemben? Régebben az volt a jogi felfogás, hogy a támadó ellen nem szabad erőszakot alkalmazni, ha a megtámadott a támadás elől képes elmenekülni, anélkül, hogy emiatt becsülete csorbát szenvedett, vagy reá veszély háramlott volna. A német irodalomban különbséget tettek a gyalázzattal járó és az egyszerű menekülés közt. Ha utóbbira volt lehetőség, ennek igénybevételét a megtámadott kötelességének tartották. A mai álláspont az, hogy ha a megtámadottnak módjában volna is a menekülés, erre semmiképp sem kötelezhető, mert ő áll a jog alapján, míg a támadó jogtalanul jár el.

Ez álláspont alól csak abban az egy esetben van kivétel, amikor a szülő támad gyermeke ellen. Ilyenkor a bírói gyakorlat szerint a gyermek köteles a menekülést megkísérelni s csak ennek sikertelensége esetén léphet fel tettelesen. A Kúria indokolása sze-

Cirmos, az őrs macskája.

Írta: KÜRTI TIBOR esendőr.

Szeme nagy, zöld, sötétben foszforosan világít. Kerek pofája, csinos kis orra, hegyes fülei vannak. Szőre az, amit általában cirmosnak neveznek, a négy mancsa azonban fehér.

Természete: határozottan lusta, hízog és dologkerülő. Még csak egyszer láttam nála egeret, azt is az őrsfőzőnő fogta neki az éléskamarában, hosszú hajtóvadászat után, miközben két tényér jobblétre szenderült.

Végeredményben mégis nagyon kedves, tiszta cica. (Jót is kell írnom róla, mert itt ül mellettem a padon és nézi, hogy mit írok róla. Még képes lenne megkarmolni.)

Két évvel ezelőtt, egy borús novemberi éjszakán fáradtan lépkedtünk hazafelé a hosszú szolgálai után. Még egy kilométernyi út és otthon leszünk. Az út melletti kavicsalomról egy kis szürke golyag futott hozzánk. Egy kismacska volt, nem nagyobb, mint az öklöm. Felgömbölyödött a hátát és barátságos dorombolással dörzsöldött sáros eszímámhoz. Ejnye, te kis buta, csupa sár leszel! De az nem törődött a sárral, a lábam közt tekerődött, hol egyik, hol másik eszímámhoz dörzsölve hátát. Majdnem felbuktam benne.

Megúntam, még a végén agyontaposom. Megfogtam és kivettem az út szélén egy másik kavicsalomra. Már csupa sár volt az egész macska.

Alig mentünk ötven lépést, megint ott volt a lábam mellett. Félre tettem. Újból visszajött. Így ment ez egészen a laktanyáig.

Itt eszembe jutott, hátha a szomszédéké, azoknak van ilyen kismacskájuk. Bedugtam a szomszédék kapuja alatt vágott kis nyíláson.

Bementünk a laktanya kapuján és bezártuk. Na, most megszabadultam tőled kis cirmos! Alig, hogy ezt elgondoltam, már ott nyávogott keservesen a kapu előtt. Itt aztán nem jössz be — gondoltam —, a kapu alatt nincs nyílás!

Mire leszereltünk, már bent nyávogott az udvaron, az ajtónk előtt. Hogy a csodába jöhetett ez be? Biztosan a vízlevezető csatornán keresztül. Megúntam a nyávogást, kimentem és a kerítésen keresztül áttettem a szomszéd udvarba. Többet nem jött vissza.

Három nap múlva megint szolgálatból jöttünk haza és a cirmos ugvanott várt az úton, mint előbb. Kezdődött előlről minden.

Többször megisméltődött az eset. Egyszer csak azt vettem észre, hogy a kis cirmos konyhánkban van és már szoros barátságot kötött az őrsfőzőnővel.

Most már komolyan hozzáfogtam, hogy megállapítsam, ki is hát a gazdája? A közelünkben lakott egy korcsmáros, azé volt. Hazavittem. Más-

rint ily esetben nem polgár áll szemben hasonló jogú polgárral, tehát a felek nem egyenlők, hanem a gyermek áll szemben szülőjével, aki iránt gyermeki tisztelettel köteles viselkedni.

Kérdés, hogy ha valaki úgy véli, hogy ellene támadást intéztek, joga van-e ahhoz, hogy a vélt támadó ellen erőszakot alkalmazzon? Ennek a kérdésnek eldöntésére csak a bíróság hivatott. Figyelembe kell venni, hogy mily jelekből következtethette azt, hogy ellene támadást intéztek; ha a jelek komolyaknak látszanak, ő maga pedig nem járt el könnyelműen, a bíróság jogos védelem címén fel fogja őt menteni.

Az közömbös, hogy a megtámadott előre láthatta-e a támadást; azért őt a jogos védelem joga megilleti, mert nem lehet tőle azt kívánni, hogy a támadás elől kitérjen.

Most pedig áttérünk a jogos védelem kérdésének részletes tárgyalására. A Btk. 79. §-a szerint a cselekmény beszámíthatóságát kizárja a jogos védelem. Jogos védelem az: mely akár a megtámadottnak, akár másnak személye vagy vagyona ellen intézett, — vagy azt fenyegető — jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására szükséges.

Ha ezt a meghatározást most részeire akarjuk bontani, azt fogjuk látni, hogy több fontos részből áll.

I. A támadásnak jogtalanak kell lennie.

A támadást akkor tekinthetjük jogtalanak, ha a megtámadott semmiféle jogellenes magatartást nem tanúsított, s így okot egyáltalán nem adott a támadásra, vagy pedig nem alapul a cselekmény valamely hatóság intézkedésén. Mert az utóbbi esetben a támadás jogos, ezzel szemben pedig jogos védelem-

nek helye nincs. Ugyanúgy nincs helye akkor sem, ha maga a megtámadott tanúsít oly magatartást, amellyel kihívta maga ellen a támadást. A bíróság elítélte azt, aki haragosát ingerelni kezdte s amikor az baltával feléje ment, lelötte.

Nincs jogos védelem a házi fegyelem gyakorlójával szemben sem. Eszerint az alkalmazott, amikor őt gazdája megfenyíti, nem hivatkozhatik a jogos védelemre.

Ha a támadás valakinek becsülete ellen irányul, ez egymagában még nem ad jogot a jogos védelemre, mert itt nincs oly támadás, amely közvetlen veszélyt rejtene magában. Ha azonban a támadás tetteles becsületsértésben nyilvánul, ez ellen helye van a jogos védelemnek, mert az ily támadás nemcsak jogtalan, hanem közvetlen is, tehát komoly veszélyt jelenthet.

Ha az egyén áll szemben a hatóság emberével, rendszerint nem állhat szembe azon a címen, hogy a támadás jogtalan volt. Ezt az esetet, hogy a megtámadott ellentállhasson, csak úgy tudjuk elképzelni, hogy a közhivatalnok visszaél hivatali hatalmával. Minthogy ez a cselekménye a Btk.-ba ütközik, most már ilyen címen helye van a jogos védelemnek, mert maga a támadás jogtalan. De még ebben az esetben sem egyszerű a kérdés eldöntése. Ugyanis azt kell eldönteni, hogy a közhivatalnok eljárása törvényes és jogos volt-e? Az itt tehát a kérdés, hogy ennek a problémának az eldöntésére alkalmas-e a magán-személy? Amilyen hirtelen jön a támadás, ugyanolyan gyorsan kell döntenie a megtámadottnak is arról, hogy vajjon a támadás jogtalan volt-e, mert ha igen, akkor helye van a jogos védelemnek. Helyesebb azonban, ha ily esetekben sem engedjük meg a jogos védelmet, mert az ily védekezés a közhatalom gyakorlásával kapcsolatban sok bajt és nehézséget

nap visszajött. Még többször visszavitettem, de mindig otthagya a gazdáját. Végül is a mienk maradt. Őrült az őrsfőzőnő, mert már régen szeretett volna valahol egy macskát szerezni, de sehol sem kapott.

(Cirmos, úgylátszik, meghatódott a visszaemlékezéstől, hízog dorombolással dörzsölgődik hozzám, még az írógéphez is felugrik, mancsával ráütve néhány billentyűre.)

Jól van, na! Majd írok én még mást is!

Hamarosan megszerettük, mert kedves, tiszta, értelmes jószág volt. De később észre lehetett venni rajta a rendszeres nevelés hiányát. Mert ugyebár, mégis csak különbség van egy őrsfőzőnő és egy macskamama között?

Legszívesebben a tűzhely alatt szokott tartózkodni. Egeret — amint mondtam — még csak egyszer láttam nála, hogy mióta itt van, pusztultak-e az egereink, vagy megsaporodtak, azt nem tudom, mert azelőtt sem volt sok, meg most sincs.

A virágokat nagyon szereti, ezt abból gondolom, hogy már három cserép virágot vert le az ablakból szagolgatás közben. De mindennél jobban szereti a húst, bár tévesen „máj“-nak nevezi. Rög-tön észre veszi, ha az őrsfőzőnő a hentesből jön meg. Ilyenkor követelőzően lép fel. Hangos „máj, máj“ csatakiáltással szalad az őrsfőzőnő elé és addig dörzsölgődik hozzá, míg nem kap egy darab húst. Mondtam már neki többször, hogy az nem máj, hanem hús, de ő mindig csak azt bizonyította, hogy

„máj“. Ha pedig azt mondom neki, hogy menjen a padlásra és ott foghat magának húst, erre nem is felel. Méltóságán alulinak tartja.

Nagyon szapora fajta, évenként négyszer is szokott fiadzani. Az első évben meghagytuk két kölykét, de azok sem tudnak sokat a macska-tudományokból. Ha nem tévedek, egeret még soha sem láttak. Egyszer láttam csak, hogy anyjuk tanítja őket, arra, hogy hogyan kell a félig telt köcsögből a tejet kiinni. Az oktatás nem sikerült, mert a köcsög egy kicsit Cirmos fejére szorult és ahogy szabadulni akart belőle, fálnak verte a köcsöget. A köcsög széttört, a tej pedig szétfolyt a padlón, őrsfőzőnőnk legnagyobb öröme.

Egyszer őrmester úr — kiben egy nagy oroszlan-szelidítő tehetsége szunnyad — elhatározta, hogy idomítani fogja a három macskát. Sokat bajlódott velük, de meg is lett az eredménye! Most már, ha meglátják, majd az ablakot verik ki, úgy menekülnek előle.

Cirmos kölykei éppoly szaporák lettek, mint az anyjuk, az őrsfőzőnő minden hónapban áshatja el a kölykeiket.

Az én Cirmosom nagyot ásított mellettem, nyugtózott egyet és faképnél hagyott. Úgylátszik, unalmas lesz a történet. Hát abba is hagyom, csak még egyet: ha valakinek kismacskára van szüksége, jöj-jön hozzánk, a jövő hónapban adhatok vagy ötöt.

okozna. Az állam helyzete nagyon nehéz. Az ily visszaélésekkel szemben úgy védekeznek, hogy a közhivatalnokot megesketteti arra, hogy hivatala gyakorlásában a törvény utasításai szerint fog eljárni; ha pedig esküjét nem tartja be, cselekményéért a rendesnél szigorúbb büntetést kap. Az előadottak alapján azt állapíthatjuk meg, hogy ha a közhivatalnok törvényes hatáskörét teljesíti, de eközben jogsértő cselekményt követ el, a magánzó ezt rendszert nem tekintheti oly jogtalan támadásnak, amely ellen jogos védelemmel élhetne. Természetesen adott esetben a bíróság megadja a megtámadottnak az elégtételt a felmentéssel.

Ezzel szemben áll a közhivatalnoknak a törvényes hatáskörén kívül véghezvitt cselekménye. Pl. a községi bíró olyan ügyben vezet végrehajtást, amelyben az eljárás a kir. járásbíróskodást illeti meg. Ebben az esetben a községi bíró nem mint közhivatalnok jár el, itt tehát helye van a jogos védelemnek. Másik példa: a rendőr az ökrökkel tilosban találta s felszólítására vádlott azokat a tilos helyről kihajtotta. Ennek megtörténte után a rendőr a vádlottat megütötte, aki az ütést viszonozta. Ebben az esetben a rendőr akkor, amikor a vádlottat megütötte, már befejezte közhatósági tevékenységét, ezután tehát már nem mint közhivatalnok járt el. Minthogy pedig a vádlottat jogtalanul bántalmazta, ezt a jogos védelem megillette, miért is őt fel kellett menteni.

Ha valaki jogos védelemben van, az ellen az ellenfele nem hivatkozhatik jogos védelemre. Ezt úgy mondjuk röviden, hogy jogos védelem ellen nincs jogos védelem.

II. A támadásnak közvetlennek kell lennie.

A támadást akkor tekinthetjük közvetlennek, ha azt megvalósítása esetén nyomban jogsérelem következne. Ha azonban a támadás már megtörtént, akkor nincs helye jogos védelemnek. Így elítélte a bíróság azt, aki sértettet pofon vágta, mert ez őt a korcsmából kidobta. Nem tekinthetjük közvetlen támadásnak az oly fenyegetést sem, amely csak a jövőben bekövetkezendő jogsértéssel fenyeget.

Vannak oly védelmi eszközök, amelyekkel betörés ellen védekezünk. Ilyen a farkasverem, önműködő fegyver. Besorozhatjuk-e ezeket is a jogos védelem körébe? A gyakorlat szerint ezek megengedett védelmi eszközök abban az esetben, ha azokra műhatatlan szükség van és ha csak a támadás pillanatában működnek, mert ekkor fennforog a közvetlen támadás azzal, hogy a betörő a lopás színhelyére megkísérli a behatolást.

III. A támadásnak valaki személye, vagy vagyona ellen kell irányulnia.

Lássuk, hogyha a támadás valakinek a személye ellen irányul, tulajdonképpen mit veszélyeztet? Veszélyeztetni annak életét, testi épségét, szabadságát, szemérmét, vagy becsületét. A szemérem és a becsület elleni támadás lehet tetteges, de lehet szóbeli is. Jogos védelemnek csak tetteges támadás esetén van helye, szóbeli támadás erre nem jogosít fel.

A vagyon ellen irányuló támadás alatt nemcsak a vagyonnak büntetendő módon való megtámadását, hanem bárminő rongálását is kell értenünk. Ha a támadás az ellen is irányul, aki a megtámadottat meg akarja védeni, akkor a támadás már személy

ellen is irányul. Valamely házba való behatolást úgy kell tekintenünk, mint amely úgy a személy, mint a vagyon ellen irányul.

Ami a jogtalan támadás ellen kifejtett jogos védelmet illeti, szabályként állapítható meg, hogy ennek csak addig szabad mennie, amíg a támadást elhárította. Másrészt a védelem csak tettekben nyilvánulhat meg, mulasztásban nem. A tett pedig csak szándékos cselekmény lehet, mert támadást akar tudatosan elhárítani. Erőkifejtést foglal magában a védelem, erőt az erőszak ellen, ami egymagában bizonyítja a szándékosságot.

Hogy a megtámadott miként védekezik a jogos védelem határain belül, tehát mily eszközt talál helyesnek a támadás elhárítására, közömbös, épúgy, mint az, hogy a támadónak mily mértékű sérülést okoz. Amíg a megtámadott a jogos védelem határain belül marad, a védelem eszközeit szabadon választhatja meg. Az eszköz lehet szóbeli, mint pl. a fenyegetés, de lehet — és ez a gyakori — fizikai, amilyen pl. a fegyver, bot, fejsze, kés stb. A védelem eszközei közt legenyhébb a fenyegetés, amely rendszerint csak ijedelmet akar okozni, hogy a támadó elálljon a szándékától. Ha a bíróság ily esetben nem találja felmentendőnek a vádlottat, akkor csak a Kbtk. 41. §-ába ütköző közrend elleni kihágásban mondaná ki bűnösnek. A bíróság felmentő ítéletet hozott oly esetben, amikor a letepert és megsebzett vádlott azzal fenyegette meg a támadót, hogy forgópisztollyal lelövi, valamint felmentette azt is, aki az utat jogtalanul elzáró egyént megfenyegette, hogy doronggal leüti.

Ha azt nézzük, hogy a jogos védelem közben ejtett sérülések milyenek, leggyakoribbak a testi sértések és az emberölés. Felmentő ítélet testi sértés esetében: 1. a verésben talált állat gazdája bottal támadt a vádlottra, aki a támadótól a botot elvette s azzal megütötte; 2. aki az őt megtámadó és földhözvágó egyénnek orrát leharapta; 3. aki a tettenért fatolvajt, midőn ez fejszével támadott, lövéssel megsebesítette.

Felmentette emberölés esetében: 1. azt, aki a menekülés közben reá löni készülő orvvadászt lelötte; 2. azt, akit a rabló éjjel egy szőlőkunyhóba szorított, majd zsebébe nyúlt, mire a vádlott lelötte; 3. azt, akit a tilosban legeltetők megtámadtak és bántalmaztak, mire egyiket lelötte; 4. azt, aki bottal támadó ellenfelét, miután ez őt többször megütötte, kapával agyonvágta.

A közhasználatban igen gyakran halljuk ezt a kifejezést: jogos önvédelem. Ez természetesen helytelen elnevezés; mert ha ez helyes volna, akkor a megtámadott csak önmagát védhetné jogosan a támadás ellen. Ezzel szemben pedig a Btk. 79. §-a kimondja, hogy „jogos védelem az, mely akár a megtámadottnak, akár másnak személye... intézett megtámadásnak elhárítására szükséges“. Ebből tehát kétségtelen, hogy a jogos védelem határai közt nemcsak maga a megtámadott, hanem ennek érdekében bármely harmadik egyén is felléphet védőként. tekintet nélkül arra, hogy e harmadik személy minő viszonyban van a felekkel. Elképzelhető, sőt igen gyakori eset, hogy a védőként fellépő harmadik személy akkor látja életében először úgy a támadót, mint a megtámadottat, mégis utóbbinak védelmére kel az igazság jogán és mert a törvény erre feljogo-

sítja. Ő maga nem szerepel megtámadottként. Felmentő ítéletet hozott a Kúria: 1. amikor vádlott a kocsiával nem akart sértettnek kitérni s amikor sértett emiatt a vádlott gyermekét bántalmazta, vádlott őt megverte; 2. amikor a férjet fivére megtámadta, az asszony férje segítségére sietett és a fivért kapával megsebesítette.

Mint már fentebb említettük, senki sem köteles a támadás elől futással menekülni. A támadó jogtalanul jár el, míg a megtámadott jogaiban van, tehát senki sem kívánhatja tőle a menekülést. Ha mégis megkísérli a menekülést, de eredménytelenül, pl. mert az út el van zárva, akkor most már annál inkább joga van a jogos védelem bármely eszközének igénybevételéhez.

Felmentő ítélet: 1. vádlottat a korezmában többen bántalmazták, mire hazament és fegyvert vett magához; amikor bántalmazói újból megtámadták és üldözték, menekülése közben egyiket agyonlőtte; 2. két ember a vádlottat megtámadta, üldözte s botjaitak utána dobták; vádlott az egyik botot felvette s üldözői egyikét megütötte.

IV. A jogos védelem határainak túlhágása.

Képzeld el annak a helyzetét, akit egészen váratlanul jogtalan támadás ér. Hirtelen kell döntenie arról, hogyan cselekedjék leghelyesebben a támadás kivédésére. Emberi gyarlóságunk csak ritkán engedi meg, hogy a megtámadott a legjobb megoldást válassza. Ily helyzetben a megtámadott sokszor téved abban a tekintetben, hogy mit, mily mértékben kell tennie, hogy magát megvédje. Éppen ezért a Btk. 79. §-ának 3. bekezdése kimondja, hogy „a jogos védelem határainak félelemből, ijedtségből, vagy megzavarodásból származott túlhágása nem büntetettik“. Ha más nemzetek büntetőjogának ide vonatkozó intézkedéseit nézzük, azt látjuk, hogy ezek az ily túlhágást büncselekménynek minősítik (pl. az osztrák büntetőtörvénykönyv 1 évi fogsággal sújtotta); ezzel szemben a mi törvényünk kivételt tesz, mert a cselekményt mentesíti a büntetés alól. Ezt indokolják az éppen most fentebb előadottak. És ha már meg is történt a jogtalan támadás visszaverése, nehézség nyomban elbírálni, hogy szükség van-e még további védekezésre? Ilyenkor lépi túl a megtámadott a jogos védelem határait. Amíg az ember rendes körülmények között él, ezeket nyugodtan tudja mérlegelni és ebben semmi sem zavarja. De amikor a támadás jogtalansága az idegeket felzaklatja, indulatokat vált ki, akkor az ember már nem tud nyugodtan mérlegelni s könnyen túllépi a védelem szükséges határait.

Hogy mily mértékű legyen a védelem, azt részben tárgyi, részben alanyi szempontból lehet megítélni. Ha *tárgyi szempontból* nézzük, akkor a védelem mértékét annyiban kellene megállapítanunk, amily mértéket valamely érdektelen, higgadt személy józan ítélete lát szükségesnek. Ez a mérték éppen elegendő volna a támadás kivédésére.

Alanyi szempontból már egészen másként áll a kérdés. Itt az az irányadó, hogy a megtámadott a veszély pillanatában mit tart szükségesnek a támadás visszaverésére. Tudjuk, hogy a hirtelen és váratlan támadás zavart kelt s ilyenkor a megtámadott egészen más védelmi eszközöket tart szükségeseknek, mint aminőkre valóban szükség van. Tehát az a kér-

dés, hogy a védelem módjának szükségességét melyik szempont szerint kell megítélni? Hogy erre helyes feleletet adhassunk, azt kell figyelembe vennünk, hogy a támadás személy, vagy vagyon ellen irányul-e?

Ha a támadás személy ellen irányul, akkor azt kell elfogadnunk, amit a megtámadott tart szükségesnek a támadás elhárítására. Ha tehát a megtámadott ily körülmények közt nagyobb sérelmet okozott, mint aminőre az adott esetben szükség volt, az ítélelbíró mégis olyannak fogja tekinteni a védelmet, mint amelyre a támadás elhárítása végett szükség volt.

Ha azonban a támadás a vagyon ellen irányul, ekkor már a megtámadott jobban megválaszthatja a védelmi eszközöket. Általában azt mondhatjuk, hogyha a támadást másként is el lehet hárítani, vagy biztosan lehet számítani arra, hogy a kár megtérül, ebben az esetben a személy ellen nem szükséges erőszakot alkalmazni. Ha azonban a támadás úgy a személy, mint a vagyon ellen irányul, akkor a megtámadott elmehet a védelem legszélső határáig. Ha azután a bíróság úgy látja, hogy az alkalmazott védelem mértékére nem volt szükség, akkor marasztaló ítéletet hoz. Ilyen esetek: 1. vádlott a korezmának ablakából látta, hogy valaki az ő lovait elvezette és kantározni kezdte; vádlott kirohant és az illetőt doronggal agyonverte. A bíróság elítélte vádlottat, mert vagyontól azáltal, hogy az idegen a lovakat kantározta, még nem fenyegette veszély; 2. a megzalogolt egyén 3—4 lépésnyi távoból botját ütésre emelte fel, mire a zálogoló őt lelőtte. A támadás nem volt olyan veszélyes, hogy ez a támadó lelövését szükségessé tette volna. Nem tekinthetők jogos védelemnek a következő esetek (l. Pinczés tankönyvének 147. oldalát): kölesönös verekedés; kavicshajigáló gyermek súlyos bántalmazása felnőtt által; pusztá kézzel való támadás esetén fegyver használata; szóbeli sértegetés esetén testi bántalmazás. Általában azt mondhatjuk, hogyha a megtámadott fegyvert visel és egyébként is erősebb és ügyesebb a támadónál, a támadó lelövése esetén nem hivatkozhatik jogos védelemre, mert a támadótól nem féltetett.

A jogos védelem túlhágása csak akkor jöhet létre, amikor a védelem bizonyos határig jogos volt: ez pedig csak akkor forog fenn, amikor a támadás jogtalan és közvetlen volt.

Felmerült már azt a kérdés is, hogyha a védekező védekezés közben áthágja a jogos védelem határát, lehet-e őt ezért büntetőjogilag felelősségre vonni? A fentebb előadottakban már érintettük ezt a kérdést, amelyet úgy oldottunk meg, hogy a bíróság az eset körülményeinek szorgos méltatásával fog döntenie abban a tekintetben, hogy beszámítható-e az áthágás a védekező terhére?

Tájékoztatásul közöljük még az újabb bírói gyakorlatot.

Ha közhivatalnok valakit hivatala gyakorlatában jogtalanul bántalmaz, akkor helye van a jogos védelemnek. Hatóság elleni erőszak helyett csak testi sértést kell megállapítani; ha valaki a hatáskörét túllépő közhivatalnokot bántalmazta.

Szükséges védelem az, amelyet a megtámadott a veszély pillanatában annak tart.

A jogos védelem akkor is fennforog, ha a megtámadott elvétel folytán nem támadóját, hanem más személyt sért meg.

A védelem túlhágása esetén a felmentés a Btk. 79. §-ának 3. bekezdésére alapítandó. Túllépés nem léteben a felmentés csak a 2. bek. alapján lehetséges. A felmentés alapja mindegyik esetben csak az lehet, hogy a vádlott cselekménye a beszámíthatóságot kizárja. Általában a bűnösséget a védelem túlhágása esetén sem szabad megállapítani.

Jogos védelem címén sem a vizsgálóbíró, sem a vádtanács nem szüntetheti meg az eljárást, hanem csak a bíróság mentheti fel a vádlottat.

Most még csak arra kell kitérnünk, hogy a csendőr a nyomozás során mily álláspontot foglaljon el? Minthogy a csendőr nem bírja az ügynek, ne legyen figyelemmel a jogos védelemre, hanem nyomozzon úgy, mintha erről szó sem volna. Úgy kell tekintenie a tettet, mint aki büncselekményt követett el. De emellett nyomozzon ki mindent úgy, hogy a jogos védelem esetleges fennforgását meg lehessen állapítani (l. Pinczés tankönyvének 147. oldalát).

A mérgezésekről.

Írta: DR. PUTNOKY ISTVÁN.

(Folytatás.)

Növényi mérgek.

A mérges növényeket és azoknak az emberi szervezetre kifejtett mérgező hatását már igen régen ismerik. Ha visszatekintünk az elmúlt évszázadokra, sőt évezredekre, az egykori feljegyzésekben mindenütt megtaláljuk az egyes korok kimagasló bűnözőit, kuruzslóit, akik rossz vagy jóindulatú cselekedeteiket mind növények segítségével követték el. Rendszerint főzetet készítettek a céljaiknak megfelelő növényekből s az így kapott folyadékot itatták meg az áldozattal.

Érdekes, hogy bármennyire is régi keletű a növényi mérgek ismerete, a tudomány mégis velük tud a legkevésbé megbirkózni. Sok növénynek ismerjük már a hatóanyagát (mérget), de talán még több azoknak a növényeknek a száma, amelyekről tudjuk ugyan, hogy mérgeznek, de mérgeanyaguk összetételét nem ismerjük.

Azt a mérget, mely az egyes növényekben található, gyűjtő szóval *alkaloidáknak* nevezzük. Az alkaloidák a növénynek minden részében — gyökerében, szárában, gyümölcsében, fáknál a kéregben — megtalálható, de rendszerint az egyes növényi részek bőségesebben tartalmazzák. Némelyiknél a növény *levelében* van sok belőle, máskor a *gyökerében* vagy egyéb részeiben. Ezeknek a mérgeanyagoknak keletkezését úgy magyarázzák, hogy a növényi sejtek *életfolyamataik* közben egy olyan *izzadmányt* hoznak létre, mely az emberi szervezetre mérgező hatást fejt ki. A nem mérges növények sejtjei ugyancsak termelnek izzadmányt, de ezeknek mérgező tulajdonságuk nincsen.

A növények mérges voltára tulajdonképpen az *állatvilág* hívhatta fel az ember figyelmét. Ma is megfigyelhetjük, hogy a legelő állatok egyes növényfajtaikat *legelésük* közben *kikerülnek*. Ezek mind mér-

ges növények s a csalhatatlan állati ösztön elkerülte a táplálkozó állattal azokat a növényeket, melyeknek bekebelezése szervezetére ártalmas lenne. De érdekes megfigyelni azt is, hogy *ha az állat megbetegedett, akkor általa kiválogatott egyes növényfajtákat fogyaszt*, ami világosan igazolja, hogy az állat növény-ismerete — ha ösztönszerűleg is, de — világos különbséget tud tenni a mérgező és gyógyító hatású növények között. Azt állíthatjuk, hogy minden valószínűség szerint *a gyógynövények felismeréséhez is az állatvilág mutatta meg az utat az embereknek.*

Ha a növények mérgeanyagait alaposabb vizsgálat alá vesszük, azt látjuk, hogy azok a növényből vízzel — főzéssel — alkohollal kivonhatók. Gondoljunk az élvezeti szerként fogyasztott teáinkra, melyet forró vízzel öntünk le s így vonjuk ki belőle a különböző anyagokat. Ugyanilyen módon készítették már ősidők óta a különböző növényi mérgeket tartalmazó mérges italokat is, melyet azután magában, vagy más italfélékkel vagy ételneműekkel együtt adtak be az áldozatnak.

A Csendőrségi Lapok olvasóit különösképpen érdekelhetik a mérgező növények, mert *a falusi emberek legnagyobb része még ma is él különböző gyógyfüvekkel*. Mint nagyon jól tudjuk, minden falunak meg van még ma is a *javasasszonya*, a mindent tudó Őrszi vagy Kati nénije, aki az emberi betegségek minden fajtájára csalhatatlan biztonsággal képes csodás hatású füvekkel szolgálni. A füvek keresése, főzetének elkészítése megfelelő hókusz-pókuszok jelenlétében történik. Egyes fajta növényeket csak holdas estéken szabad gyűjteni és pontosan éjfélkor szabad meginni. Ezek ártatlan vadhajtasai a növényi gyógykezelésnek, illetve kuruzslásnak, de figyelmen kívül nem hagyhatók, mert *ilyen tudós néni-kék lelkiismeretlenségéből, valamint az egyszerű és babonára hajló lelki falusi asszonyokból válnak később a bűnözők, akiket a tudós „Nenő” visz a bűnbe.*

Mert az természetes, hogy a *javasasszony nem csupán a gyógyításra alkalmas, hanem a mérgezésre szolgáló növényeket is ismeri*. Anyáról leányra száll a tudás és sok falusi bünténynél megtalálható a háttérben mozgó *kuruzslóasszony*.

Ezért kell alaposabb figyelmet szentelnünk a növényi mérgek kérdésének.

I. Mérges gombák.

A mérges gombáknak egész légióját ismerik a gombaszakértők. A köznép azonban csak *alig néhány jelentősebb fajtájával van tisztában* s ez előny ugyan akkor, ha a szándékos gombamérgezéseket vesszük tekintetbe, de hátrány, ha tudatlanságból eredő gombamérgezésekre gondolunk.

A gombamérgezések túlnyomó része *tudatlanságból, könnyelműségből ered*. A gombát szedő nem ismeri pontosan a mérgező gombát, nem tudja azt az ehetőtlől megkülönböztetni s így jóhiszeműen a mérges gombát bekebelezi. Hiba az is, hogy a *gombát nem forrázzák le minden esetben forró vízzel, jóllehet ez a művelet a netán mérgező gombafajták mérgező készségét feltétlenül csökkentené.*

A gombamérgek mind idegmérgek. Az idegrendszert izgatják, vagy bénítják, fajtájuktól függően. Ismerkedjünk meg néhány fontosabb gombafajtával.

1. *Légyölő galóca* (*Amanita miscana*).

A légyölő galóca kalapja narancssárga, rajta fehér pettyek láthatók. Ez a feltűnő pettyezettség annyira elűt a többi gombafajtától, hogy összecserélése az ehető gombákéval igen ritka. Talán egy kissé a császárgombához hasonlít, de attól abban különbözik, hogy míg a légyölő galóca kalapja alatt található lemezek és maga a gomba tönk (szár) fehér, addig a császárgombánál ugyanezek az alkotórészek sárga színűek.

Mérgezési tünetek. Igen hasonlóak az atropinnal mérgeztéhez. A mérgezéskor rekedtség (hangszálak bénulása) vagy hangtalanság jelentkezik, később a nyelés nehézsége (esetleg nyelési képtelenség), majd szédülés, végtagok remegése, pupillatágulás, szívdobogás, arcpír és eszméletlenség lép fel s végül szívbénulás következtében áll be a halál. A mérgezés kifejlődése a gomba elfogyasztása után $\frac{1}{2}$ –2 óra s a lezajlása pár nap alatt történik.

2. *Gyilkos galóca* (*Amanita phalloides*).

A gomba kalapja és az alatta lévő lemezek fehérek. A tönk tövét hüvely fogja körül.

A gyilkos galóca már sokszor okozott súlyos mérgezést, mert összetévesztették az általában használt és kedvelt csiperkegombával. Tagadhatatlan, hogy felületes rátekintéssel látható némi hasonlatosság a kettő között, de ha alaposan megnézzük, azonnal látjuk, hogy míg a gyilkos galócánál a kalap alatti lemezek fehérek, addig a csiperkénél rózsaszínűek vagy csokoládébarnák. A gyilkos galóca tönkjét hüvely veszi körül, a csiperkénél ez a hüvely hiányzik.

Mérgezési tünetek. A fogyasztás után 8–10 óra múlva fellépő mérgezési tünetek hányásban, hasmenésben, remegésben, nyugtalanságban, kábulásban, sárgaságban és görcsökben jelentkeznek. A halál 1–3 nap alatt következik be.

3. *Papsapkgombák és kucsmagombák.*

E két gombafajtát azért tárgyaljuk együtt, mert viselkedésük és tulajdonságaik egymással igen hasonlóak. A papsapka- és kucsmagomba mérgező tulajdonságú ugyan, de a mérgező hatás váltakozik az időjárási viszonyoktól, talajtól és elkészítési módjuktól is.

E két fajta egyes években mérgező hatást fejt ki, más esztendőben ártalmatlan. Sokszor éveken keresztül ártalmatlan gombák tenyésznek, máskor tömeges mérgezések fordulnak elő. (Feltűnően sok mérgezés fordult elő velük 1915–1916 években.)

Külön meg kell emlékeznünk a papsapkgombák elkészítéséről. Ha ezeket frissen szedve levesnek készítik vagy zsírban sütik, úgy mérgezhetnek. Ha ellenben aszalják vagy előzetesen forró vízzel leöntik, úgy a benne lévő mérgezőanyag elbomlik.

A papsapkgomba mérgezési tünetei: Azonosak a gyilkos galócaéval.

A kucsmagomba mérgezési tünetei: hányás, majd 6 óra múltán sárgaság lép fel, mely erősen fokozódva, 24 óra után vérrelézés indul meg, melyet a hűdés tünetei kísérnek. A mérgezett 18 óra múltán pusztul el.

Mindkét gombafajnál a mérgezés első tünetei az étkezést követő 2–3 órán belül lépnek fel.

II. *Mérges növények.*

A mérgező növények közül ki kell emelnünk, mint a leggyakrabban használtakat, illetve, amelyek-

kel leginkább szoktak mérgezések előfordulni, a *maszlagos nadragulyát*, a *beléndeket*, a *maszlagos redőszirmot*, az *őszi kikericsot*, a *mákot* és az *ebvészmagot* (pontosabban: belőle előállított *strichnint*).

1. *Maszlagos nadragulya* (*Belladonna*).

A növény a lombos erdők szélét, patakok partját szereti, ahol vadon terem. De magról is jól ültethető. Két-négy évig él.

Levelei tojás vagy lándzsa alakúak, kihegyezett végűek. A levelek színükön (felső lapjukon) barnászöldek, fonákjukon (alsó lapjukon, mely a föld felé tekint) szürkészöldek. Szaguk gyengén bódító. Izük kellemetlen, sós. Legmérgeesebbek a második vagy negyedik évben, virágzásuk idején. Ilyenkor szokták gyűjteni. Virágjai szennyes lila színűek, harang alakúak. Termése fénylő, fekete bogyó, melyben sok magot találunk. A levelén kívül gyökerét is használják. A kiásott gyökerek hengeresek vagy orsóalakúak.

Ugy a levelet, mint a gyökeret gyógyászati célra használják, mert ezekből vonják ki a gyógyításra használt mérgezőanyagot *atropint*, *scopolamint*, stb. A fiatal gyökér lisztes, az idősebb fás. Mindkettő belső része fehér.

A növények minden része mérgező, de különösen a levele és a gyökere tartalmaz nagyobb mennyiségű alkaloidát.

A belladonnánál mérgezés történt már igen gyakran olyképen, hogy az erdőn játszódozó gyermekek cseresznyének nézték a termését és megették.

A másik módja, hogy szándékosan megetetik az áldozattal (gyilkossági) vagy kuruzsolónak vele.

A maszlagos nadragulyával mérgezett általános tüneteinek közül a legjellemzőbb, hogy a szem pupillái erősen tágira nyílnak meredten maradnak.

Erről a jelenségről igen könnyen meggyőződhetünk, ha az ilyen szem felé (kellő óvatossággal) égő gyufával, vagy zsebvilnylámpával közelítünk. Ha a szembogár normális, úgy a hozzá közeledő fény hatására mindjobban összeszűkül, egészen gombostűhegynyi kicsinységűre. Az atropinnal, illetve a nadragulyával mérgezett tágult pupillájú, nem reagál a közelítő fényre s ebből a nadragulya mérgezés biztosan felismerhető.

A másik jelenség, hogy a test igen forró, az arc kipirult, de izzadás nincsen, egyszerűbben kifejezve, száraz forróság gyöttri a beteget, amely mellett a bőr, az ajkak, száj és garat kiszáradt, nyelési nehézségek jelentkeznek.

A most említetteknek állandó kísérője az agynak izgalmi tünetei, melyek nyugtalanságban vagy örvénylésben jelentkeznek. A mérgezett karjaival hadonászik össze-vissza, ugrál, táncol, meg akar szökni, stb. Az izgalmak később csillapulnak s a mérgezett kábult álomba merül. A gyógyulás — ha az adag nem volt halálos — igen hosszú.

Azért foglalkoztunk részletesen a maszlagos nadragulya mérgezési tüneteivel, mert a következőkben tárgyalt növények és pedig a maszlagos redőszirm, a beléndek ugyanazokat a mérgezési jelenségeket mutatják. A bennük lévő mérgezőanyag ugyanis azonos hatású a nadragulya alkaloidájával.

2. *Maszlagos redőszirm* (*Stramonium*).

Nálunk közönségesen előforduló gyom. Utak mentén, kertek tövében, szemétdombokon él. Több

népies nevét ismerjük. Ilyenek: *csattanó csodafű, pukkantó, töviskés disznó, tövisalma*, stb.

A növény 1—1½ m. magas. Levelei tojásdad vagy lándzsa alakúak, melyek színükön sötétzöldek, fonákjukon halványabbak, szőrösek. Virágjai fehérek és kehely alakúak. Termése diónagyságú *tüskés tok*. Ebben a tokban foglalnak helyet az apró (3—4 mm.) lapos, *vese alakú magvak*. Az éretlen magok fehérek vagy sárgás-barnák, az érettek feketék.

Az atropinszerű méreganyagot a növény minden része tartalmazza.

Mérgezés történhetik vigyázatlanságból vagy tudatlanságból. Ez különösen a *gyermekeknél gyakori*, akik a tüskés tokkal játszadozva, s azt, vagy a benne lévő magvakat megeszik.

Szándékosan is elkövetnek vele mérgezéseket oly módon, hogy a *magokat összegyűjtik* s azokat *borba vagy ecetbe áztatják* (esetleg vízben kifőzik) s a folyadékot ételbe, italba keverik. Szokták a magvait magában is mérgezésekre használni. *Összetörik és mák közé keverik.*

A mérgezés tünetei a *maszlagos nadragulyánál leírtakkal azonosak*. (Delirium, bőrszárazság, nyelési nehézségek, pupillatágulás, hőemelkedés, stb.)

3. Beléndek (Hyoseyamus).

Népi neve *bolondító csalmatok*. Utak, kerítések mentén, különösen szemétdombokon, trágyás talajon buján tenyészik. Magassága 60—80 cm. Levelei tojásalakúak, kevésbé kihégyezettek, öblösen karélyosak. *A friss levélnek undorító szaga van. Közvetlen virágnylás előtt vagy virágzaskor legmagasabb a méregtartalma.* Ilyenkor szokták gyűjteni. A virágok a szár hegyén foglalnak helyet. Fürtösek, mind egyoldalra hajlók, *piszkossárga, ibolyásan erezett harangocskák*. Ezekből fejlődnek a toktermések, melyeknek belsejében igen sok apró, *vesealakú, éretten földbarna színű magvakat találunk*. Ezeknek nagysága a mákszeméhez hasonló s ezért is *eszik meg tévedésből a gyermekek*.

Kuruzslásra — füstölés, légzési nehézségek ellen — kiterjedten alkalmazzák.

Szándékos emberölésre vagy mérgezésre is használják. Borba, pálinkába áztatják s az áldozattal megitatják. (Vásárokon szoktak így elbódítani embereket, hogy kirabolhassák.) *A mérgezés tünetei a maszlagos nadragulyáéval azonosak.* (Atropin hatás.)

4. Őszi kikirics (Colchicum autumnale).

Egész Középeurópában, így nálunk is erdők tisztásain, réteken vadon élő és késő ősszel virágzó növény. Különösen gumós gyökere és magvai mérgezők. *A magvakat júniusban—júliusban gyűjtik és napfénytől elzárt meleg helyen szárítják.* A magvak frissen *fehéres színűek*, ragadósak, megszáritva *barnásszínűek*. Ízüik nagyon keserű, csípős. Szaguk nincsen. A gumók *barna színűek*, izük a magvakéval megegyező.

Az őszi kikiricsnek egyébként minden része mérgező, de az előbb említett két része tartalmazza legdúsabban a *colchicin* nevű mérges alkaloidát.

A *colchicin* — hasonlóan az eddig tárgyalt növények mérgeihez — *idegméreg*. Mérgezés esetén *hányás és vizes hasmenés lép fel*, ami bizonyíték az idegek beteges izgalmára. *A hasmenés később véressé válhat, mert a belekben a colchicin hatására vérzések lépnek fel.* A mérgezett később elalél s esz-

méletét nem nyerve vissza, *szívgyengeség* következtében beáll a halál.

Gumójával és magjával több ízben fordultak elő már *bűnös mérgezések*. A gumót vagy magvakat kiszáritva porrá törik s italban áztatva adják be az áldozatnak.

5. Mákfej (Capita papaverin).

A nálunk disznóvénny és gazdasági növényként termelt szirmát hullajtotta *zöld mákfej* érdekes anyagot tartalmaz. Ha az ilyen éretlen mákfejet óvatosan megkarcoljuk, a *sebzés helyén egy tejszerű nedv folyik ki, mely egy barnásvörös ragacos tömeggé áll össze a szabad levegőn*. Ezt a barnavörös masszát hívják *ópiumnak*, melynek egyik alkotórésze a *morphin* (morflum). Az ópiumot a gyógyászatban fájdalomcsillapítónak használják. Alkalmazása kellő óvatossággal kell történnék, mert nagyobb adagban nyújtva, súlyos mérgezést idéz elő.

Ha a mákfej megérett, úgy zöldes feje megsárgul, megkeményedik, ugyanakkor benne a mák magvai is kifejlődnek, melyeknek egy része leválik a tok belső faláról s annak aljára gördül. (Az érett mákfejben rázáskor a levált mákszemek zörögnek.)

Az érett mákfejben, érési ideje alatt *a tejnedv beszárad, elbomlik és csak igen kevés ópium marad meg benne*. Ezzel az érett mákfejjel szoktak visszaéléseket elkövetni, oly módon, hogy a *mákfejet összetörik s a darabokat forró vízzel* (mint a közönséges teát) *kifőzik*. Főzés közben a *maradék ópium és származékai oldódnak a vízben*.

Az egyszerűbb vidéki asszonyok, akik apró gyermekeiket kénytelenek — napszámos munkájuk következtében — hosszabb ideig magukra hagyni, gyakran folyamodnak a mákfőzettel elérhető kábításhoz. A csecsemőiket vagy apró gyermekeiket *munkába indulásuk előtt mákfőzettel itatják meg, mire a gyermekek hosszú kába álomba merülnek*.

Ezt a tudatlanságból fakadó és a gyermek egészségével való súlyos visszaélést a *legkíméletlenebbül ki kellene írtani*. Tragikus következményekkel bővelkednek ezek az altatási manőverek, mert egyrészt nem tudván előre a *gyermek érzékenységét az ópium, illetve a morphinnal szemben, súlyos mérgezést (sőt halált) idézhetnek elő*, másrészt, még ha ilyen súlyos jelenségek nem is következnek be, de a *mákfőzettel itatott és gyakrabban kábított gyermek feltétlenül hülyévé, szellemileg korcsná válik*.

Meg kell említenünk még azt az elítélendő szokást is, amikor a síró gyermekek elhallgattatására is mákfejfőzetet itatnak.

Mérgezési tünetek: A mérgezett *bódulatban, szédelegve jár, vagy mély álomba merül*. Az alvást *hörgés kíséri*. Az ilyen állapotban lévőket felkelteni alig lehet. Igen jellemző a *pupilla szűkülete*. A mérgezett szembogarának közepe *gombostűfejnyi* kicsinységűre húzódik össze, mintha az áldozat szeme állandóan igen erős fénybe nézne.

A halál 5—15 óra alatt áll be. A mákfej ópiumja *idegméreg, pontosabban idegbénító*.

Ki tudta?

Erdély legértékesebb természeti kincsei a só, a földgáz, a szén, az aranyérc és a vasérc.

6. Strichnin.

A strichnin nevű közismert mérget egy Kelet-Indiában tenyésző bokor vagy fácska, a *strychnos nux vomica*, almához hasonló gyümölcsében helyet foglaló magvak szolgáltatják. Egy-egy gyümölcsben 3—4 magot találunk, melyek lapos, korongalakúak. A magokat hosszúszerű szőrök borítják, színük zöldesszürke vagy kissé barnásak. Igen kemények, ízük nagyon keserű, a bennük lévő *strychnintól*.

A magokból vegyi úton vonják ki a *strychnint*, mely tiszta állapotban *színtelen, selyemfényű kristályokból áll*. E kristályok vízben oldhatók. *Ízük tiszta vagy vizes oldatban rendkívül keserű*.

Különös figyelmet érdemelhet azért, mert *patkányok és dűvadak irtására kiterjedten használják s ennek révén avatatlan kezekbe kerülve, sokszor felhasználták már szándékos emberölésre*. De előfordult már az is, hogy a dűvadak pusztítására kihegyezett strichnines húsról a szegény emberek rátaláltak s azt hazavive, elfogyasztották, jóllehet, annak íze a belékevert méregtől igen keserű volt.

Szándékos mérgezést — bár történtek esetek — elkövetni meglehetősen nehéz, mert az igen erős keserű íz a mérgező jelét elárulja. Hogy mégis előfordulhattak mérgezések, azt lehetővé teszi a strichnin erősen mérgező készsége. A strichninből ugyanis már *tíz centigramm halált idéz elő*.

A mérgezés tünetei: A mérgezetten nagy fokú nyugtalanság, halálfélelem vesz erőt. A végtagok izmaiban fájdalmas feszültség keletkezik, majd valamilyen külső behatásra — érintés, zaj, stb. — beáll az első *merevgörccs roham*. Ez rendszerint *tarkómerevséggel* kezdődik s hirtelen csap át a test összes izmaira. *A hatalmas izomgörcs az egész testet kinyújtóztatott helyzetben tartja, sőt sokszor erős homorítás is jelentkezik*. A görcsroham 1—2 percig is eltarthat s alatta a légzés a merev mellkas miatt lehetetlenné válik. Az első rohamot egy-két percen belül, vagy 1—2 óra alatt követheti a *második vagy harmadik*, amelynél beáll a *fulladásos halál*.

A strichnin az idegek fokozott izgatásával fejti ki mérgező hatását. *Idegméreg*.

A nagyváradai iskolába bevonultak az erdélyi próba csendőrök. Balról: Csángó legény. Körmentő g. szds. felv.

Portyázás

Már megint Romániáról beszélünk, de hogyan beszélünk róla, mikor a legvastagabb tanulságok tömegét kínálja mostani omladozó állapotában. Nem tud lehiggadni és egyensúlyra kapni. Elveszített területeket, de még mindig maradt több, mint amennyire eredetileg volt. Egy óriás nagyhatalom visszavette a maga jussát, másik két óriás nagyhatalom pedig másoknak adott vissza részeket az elvett jussból.

Három világhatalom akarata ez s Bukarestben mégis Besszarábiát, Dobrudzsát, Erdélyt emlegetik és követelik vissza. Husz ember összefut az utcán és Moszkvát fenyegeti, másik husz Berlint, a harmadik Rómát. További huszas csoportok merényletekre indulnak, mindenki mást akar és senki sem tudja, voltaképpen mit akar s még kevésbé tudja az emberek, mit lenne célszerű akarniok.

Hiába beszél bárki bármit, hosszú és küzdelmes történelmi nevelődés nélkül nemzet éretté és erőssé nem edződhetik. Bennünket már hétszáz évvel ezelőtt elpusztítottak Batu mongol hordái s az akkori krónikás feljegyezte, hogy Magyarország háromszázéves fennállás után megszűnt élni. Aztán mégis élt. Négy száz évvel ezelőtt a törökök pusztítottak el bennünket, másfél százévig vendégeskedtek a nádassal a magyar földön, aztán mégis feltámadtunk. Később mások miatt lett Rákóczi és Kossuth hontalanná s a nemzet rabbá, mégis felszabadult. Azután Trianonban négyteltek fel bennünket, de a borzasztó sebek nem üszkösödtek el, hanem frissen forrnak újra egybe a szétszaggatott testrészek. A magyar nemzetet nem lehet elpusztítani.

Miért? Mert a magyar nemzetet maga a sors, a történelem nem nélkülözheti a Kárpátmedencében. Ezer évig alkotott befelé és egyensúlyozott, hivatást teljesített kifelé. Keletre a mellét tartotta, délre a pajzsát, nyugatnak pedig az öklét mutogatta s hogy mindig így lett, azt nemcsak a maga magyar érdeke követelte, hanem itteni egész rendeltetése is. Különböző néptengerek kulcsponyjában lennie kell valakinek, aki egyikhez sem tartozik, de mindenfelé kiigyenlít és hárt.

Hogy aztán erre a szerepre sem a hunok, sem az avarok, sem más előttiünk ittlakó népek nem voltak alkalmasak, az megint más, de nem kevésbé fontos kérdés. Titka ennek Szent István keresztje és a magyar nemzet több erénye, ami megkülönbözteti más olyan népektől, amelyek történelmi szerepre nem hivatottak.

Sokszor ismételtük ezt bátorításul az elmúlt évtizedekben, most meg bizonyítják az események. Mi a nagyháború után megcsináltuk — derekasan! — a magunk összeomlását, ami azonban csak elmarad-

hatatlan szerves darabkája volt az általános összeomlásnak, de utána nem futkároztunk huszasával az utcákon, nem löttünk le angol tiszteteket, nem fenyegettük meg a Maginot-vonalat kézigránáttal, nem követeltük magunknak Bécsset is azon a címen — habár ebben lett volna valami —, hogy nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára...

Szóval: sem a szerencse, sem a csapás soha el nem vette a józan ítéletünket a helyzetek iránt. Trianon modern tatárjárása után éppen úgy behúzódtunk lelki és érzésszerű barlangjainkba, mint Muhi után a sziklabarlangokba. Amelyik nemzet nem bírja elviselni a balsorsot, nem érdemli meg a jobbat, — ezt mi mindig tudtuk. Mi megtanultuk, mikor kell cselekedni és mikor kell várni, hallgatni. Van egészséges történelemszemléletünk, ami nem minden népnek adatott meg. Szegény lengyelekből is ez hiányzott, mikor mérlegre tették a béke vagy háború kérdését és ez hiányzott annyi más nemzetből, amelyeket már hírből is alig ismerünk. Ez hiányzik a románokból is.

Ez az oka, hogy fölényes nyugalommal álljuk a román újságok és rádió hadjáratát: csak beszéljenek! Ezért tartjuk szigorú marokban azokat a kísérleteket, amelyek nálunk is huszas csoportokra akarnak osztani a nemzetet. Mi tudjuk, hogy a bukás legfőbb oka az indulat és szenvedély, mert melegágya a zürzavarnak.

A románok húsz év alatt akarták évszázados nemzetnevelés hiányait pótolni. Módszerük ehhez a nemzeti öntudat és nagyrahivatottság egészségtelen felfokozása volt. Érthető, ha az ebben nevelt fiatalabb nemzedék most nem bírja el a szörnyű kiábrándulást. Ők Nagyromániát tanulták ős-római eredettel. Eldugták előlük Erdély magyar történelmét. Hamis képet kaptak a multról s ebben a ferdetükörben látták a jelent, meg a jövőt. Érthető, ha most mindent és mindenkit szét akarnak marcangolni maguk körül, aki és ami ebbe a délibábra beleringatta őket.

Mi megértjük ezt, de a történelem nem érti meg. A történelem nem tud sem sajnálkozni, sem vigasztalogni, a történelem csak ítélkezni tud. És a románok fölötti ítélet nem is Bécsben hangzott el igazán, hanem most írják Bukarestben és szerte egész román földön a kézigránátos csoportok. Maguk a románok.

De írják a román történelmet Erdélyben is ugyancsak a románok. Magyar iskolákat kérnek. Ide akarnak tartozni nemesak politikailag, hanem szellemileg is. Erdély hát Erdély maradt mind magyar, mind román vonatkozásban. A románok ámulattal nézik a magyar csendőrt és megéltetik a magyar bírót, mikor tanukihallgatás után utiköltséget ad. Regát és Erdély egybeolvasztása tehát lélekben nem sikerült.

Tudtuk, nem is sikerülhetett. Az ottlakó román tömeg mindenkor adott feladatokat a vezető magyaroknak, ad a jövőben is, de Erdély megmarad mindörökké Erdélynek, az pedig a Duna-Tisza vidéke kiegészítőjének, tehát magyarnak. Magyar falu soha sem kért volna román iskolát Bukaresttől, de román falu magyar iskolát kér Budapesttől, alig néhány hónapra a visszacsatolás után. Ezzel az erdélyi román még nem tagadta meg a fáját, hanem csak oko-

san visszatért a régi felismeréshez, hogy Erdély is Budapest sorsa, elválaszthatatlan. Nemcsak százévek sora bizonyítja ezt, hanem a százéveknél is bizonyítóbb erejű legutóbbi két évtized. A szerencse Erdélyt egyszer Bukarest tenyerére tette, ez a tenyér azonban otrombának bizonyult az államvezetésben és puhának a megtartásban. A magyar-iskoláké mellett más jelek is mutatják, hogy így tapasztalták ezt maguk az erdélyi románok is, akik ezek szerint inkább erdélyiek, mint románok.

Annak további igazolására, amit a nemzeti öntudat józan mértékéről mondtunk, felrisszítjuk azt az újsághírt, hogy egy bukaresti lap szerint Napoleon végigverte Európa minden népét, csak a román katonát nem tudta legyőzni s meg is jegyezte akkor, hogy adjanak neki román katonákat, a világot legyőzi velük.

Eltekintve attól, hogy efféle kijelentés nem új, sokféle változatban hallottuk már a hadtörténelmi hárijánoskodásokban, módfelett jellemző, hogy a románok is elsütötték ezt az ócska önértetmozsarat. Ami azt illeti, a világháborúban módja lett volna a román katonáknak Kisáziától Hamburgig végigseperni Európát, de Csiksomlyónál alig jutottak tovább, azt is csak orvul s csupán néhány hétre. Persze-persze, nem volt Napoleonjuk hozzá. Ugy vannak ezzel, mint az önértetes kereskedőseged, aki csak azért nem üti vissza a pofont, mert — otthon felejtette a revolverét...

Egy szélhámos-házaspár sokezer pengőt ügyeskedett össze a legváltozatosabb fogásokkal, amíg eljött az a bizonyos lépés a narancshéjon. A főtárgyaláson sorra azt mondták a károsultak, hogy nem kívánják a szélhámosok megbüntetését, akik olyan aranyos, kedves emberek, hogy „nincs szívünk becsukatni őket”.

Ime: a rokonszeny kérdése és hatalma bevonul még a tárgyalóterembe is. Az ember hajlandó mosolyogni ahhoz, hogy megcsalják és meglopják, csupán derütfakasztó, kellemes módon kell kifosztani őket. Modor, fellépés, öltözködés dolga az egész. A borostás, pálinkaszagú betörőt elpáholják, ha rajta csipik s persze, még be is csukatják, de a vasalt szélhámost és illatos szélhámosnót védik a börtönlevegőtől.

Hogy ez igazságtalanság? Az hát! De így van s ezzel minden embernek számolnia kell. A fellépés, modor, öltözködés egyike a legértékesebb fegyvereknek az élet küzdelmeiben. A szépet és kellemeset minden valamirevaló ember szereti és szivesebben lemond akárhány töltöttkáposzta-vacsoráról, mint valami szép szabadszéről. Kellemes modorú emberrel szivesebben társalunk, mint a másikkal, aki bármennyire okos és képzett, de mogorva és beképzelt.

Mi is azt mondjuk hát, éljenek a mi szeretetreméltó szélhámosaink a tízévi dologház után még száz évig jókedvben. Ha újra csalnak, majd újra becsukjuk őket, de akkor is elismerjük, hogy művészi az életnek, mert még tolvajlással is derűt tud-

Ki tudja?

Mennyi aranyat szolgáltat a nagybányai aranyérclelőhely?

lak fakasztani. Ezt mások jótettekkkel sem tudnák elérni, mert úgy adnak, hogy vagy a foga csikordul meg, vagy a könnye potyog tőle annak, akinek adtak...

Pásztorképző tanfolyamokat nyitottak, — ha jól emlékszünk — valahol Orosháza környékén. Többhónapos a tanfolyam.

Nesze neked, romantika! Mindig azt hittük, hogy a pásztorkodáshoz csupán zöld legelő, nyáj, puli, kampósbot, furulya és a legvégén, valahol pásztor is kell. Azt hittük, hogy a pásztornak a kitarító unatkozásokon kívül semmihez sem kell értenie. Ha a munka túlzott terhétől szabadulni akartunk legalább képzeletben, elmentünk pásztorokhoz zöld mezőre, susogó nyárfa alá.

Most ennek is befellegzett. Már itt is tanfolyam! Br... Hát nincs menekvés előre sehol? Nincs bizony, ne is legyen semmiben, ami az emberi közösség szempontjából kötelességet jelent. Aki valami feladatot vállal, értsen hozzá. Ősöktől ellesett tudománya volt azért a pásztoroknak, de most ez a tudás is módszeres és teljes lesz. Eredménye nem nagyon hangulatos, de annál hasznosabb: több és szebb lesz a juh és egyéb állat. Gazdagabb lesz tőle a gazda, s attól gazdagabb az ország. Ha kényelem dolgában nem ragaszkodunk ősi romantikához, így például szívesebben világítunk villannyal, mint petróleummal, akkor másutt se hivatkozzunk romantikára, ősi egyszerű módszerekre, józan emberi észre és más olyan alibikre, amelyek csak a kötelesség, haladás, munka kikerülésére alkalmasak. Libacombot enni kétségtelenül jobb, mint tanulni, ezt mi álmoskönyv nélkül is elhisszük, de libacom csak annak dukál, aki dolgozik és tud.

Aki tehát fázik a tanfolyamoktól s azt hiszi, hogy ő már mindent tud, gondoljon csak a pásztorokra. Ha azoknak van mit négy hónapon át tanítani, akkor a csendőrnek van mit tanulnia sokszorosan négy hónapig is.

Lapunknak egy megcsonkított példányát hozta számunkra a posta, panaszos levéllel. Azt írja a bajtársunk, hogy erdélyi őrsre vezényelték s megkérte régi őrsén a többieket, küldjék utána a lapot. Kétszer-háromszor meg is tették, de aztán valaki a régi őrsön nekimegésedett, kitépte a lap belsejét s az üres borítólapot elküldötte Erdélybe azzal a goromba tanáccsal, hogy a címváltozását jelentse be a szerkesztőségnek, addig csak a lap borítékát fogják neki továbbítani.

Megkérdeztük a továbbítót, miért tette ezt. Válasza az, hogy az Erdélybe került fiatalabb bajtársat többször figyelmeztették a címváltozás bejelentésére s csupán a rendre akarták ezen a módon figyelmeztetni. Lehet. A csendőr szereti a rendet és pontosságot. Tőle megkövetelik az előljárók, ő is megköveteli mástól. Fel sem tételezzük senkitől azt a durva bajtársiatlanságot, hogy egy felszabadult területre vezényelt, ott a megalapozás, berendezkedés gondjaival s munkájával megterhelt bajtársal szemben megtagadna olyan kicsiséget, mint néhány lappéldány átímezése.

Maradjunk e jóhiszeműség mellett s még akkor sem tudjuk helyeselni az eljárást. Novembertől december közepe erdélyi őrsre került csendőr számára

nagyon gyorsan elérkezett, alig kezdhetette hát a munkáját címváltozás bejelentésével, de voltak más okok és akadályok is, hogy két-három példány még nem az új címre ment. Nyugodtan várhattak volna a címváltozásra a továbbító bajtársak s ha egyáltalában kísérő sorokat írtak a lappéldányokhoz, ezt kellett volna írniok: — „Üdvözlünk Bajtárs a régi őrs meleg fészkéből! Gondolunk Rád gyakran, mert tudjuk, hogy ott több a küzdelem, több a lemondás és sokkal-sokkal több a kockázat, mint itthon a rég kitaposott úrjáratokban. Üdvözlünk és erőt, kitarítást kívánunk Neked szép, de nehéz erdélyi szolgálatodhoz!”

Igy valahogy, így kellett volna. Mi csendőrök is emberek vagyunk. Az emberre akkor is szükségünk van önmagunkban, ha rablógyilkos cigánnyal állunk szemben s hát akkor miért nem tudunk egymással szemben emberek lenni? Hol van az a szabályzat, amelyik azt mondaná, hogy a csendőr csak rideg gép lehet?

Kifelé kemények, de megértők, befelé, egymás közt azonban ridegek vagyunk sokszor. Sokan úgy jönnek-mennek a laktanyában, mintha nyakukon a bétékát, szívük helyén a harcszabályzatot hordanák s egyik lábuk a szut, a másik a nyut lenne, mindkét karjuk pedig a csontos, szikár és lélektelen csüsz. Sokan vannak arról meggyőződve, hogy ez így helyes, hogy a jó csendőrnek ilyennek kell lennie.

Ridegek vagyunk egymáshoz, mintha az emberi jószó halálos bűn lenne, pedig az emberséges érzés, valamint annak kifejezője: a jó szó első alapja család, testületi és minden közösségi életnek. Jó szó nélkül csak falelkű emberek számára elviselhetők az élet gondjai és kemény leckéi.

Ne legyünk ridegek egymáshoz. Ne legyünk komorak, szótlanok, mogorvák és gépiesek. Ne gépek mozogjanak a laktanyákban, mert a gépek hogyan jutnának közel a lakosághoz, ha egymástól is fáznak és futnak? Egy ilyen csendőr-gép szakította ki a lap belsejét, hogy aztán a borítólappal fejbeverje a távoli bajtársat. Ha tudná minden csendőr, hogy az ilyen látszólagos apróságokon mi minden múlik, soha nem tennének ilyet. Ha tudnánk mi mindannyian, hogy a szolgálati szabályzat, a szolgálati utasítás és minden más szabályzat a csendőrben is legelső sorban az embert keresi és akarja felépíteni, akkor sok laktanya élete sokkal melegebb lenne...

EMCÉKEZZÜNK!

Diszházy István mezőkövesdi őrsbeli próbacsendőrt egy körözött gonosztevő Noszvajon 1884 február 2-án orvul agyonlőtte.

Simon Pál szekszárdi őrsbeli csendőrt 1894 február 4-én, a szekszárdi határban egy orrvadász agyonlőtte.

Fülöp Péter nyiracsádi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségben, 1915 február 8-án Debrecenben meghalt.

Körtvélyessy Ferenc, Nagy Vendel és Zsegodics József stina-fedelesului nyári őrsbeli népfelkelőket 1916 február 8-án a laktanya mellett egy lavina elsodorta.

Erdélyből írják bajtársaink . . .

XIX.

Első utunk Erdélyben.

Amikor a bécsi döntés megtörtént, remegve vártuk, hogy kinek jut az a nagy kitüntetés, hogy a 22 évig ellenség dulta kincses Erdélyben szolgálhason. Én a tiszacsegei őrsön teljesítettem szolgálatot akkor és hála Istennek, nekem is kijutott a kitüntetésből.

Autobuszon Biharkeresztes felé vettük az irányt. Ártánd és Bors között átléptük a gúnyhatárt. Bors község lakossága gyönyörű diadalkapuvál, sírva fogadott bennünket. Biharpüspökibe érve, mindenki kezet akart velünk fogni és láttunkra elkezdtek énekelni a Himnuszt. Itt bizony az én szememből is kicsordultak a könnyek. Nagyvárad alá érve, a vasúti hídnál magyarba öltözött aradi menekültek álltak és sírva kiáltották, hogy Arad, Brassó, Temesvár, magyar csendőrök titeket sírva vár. Szívbetegítő látvány volt.

A Szent László-téren óriási, ujjongó tömeg fogadott, megrohanták az autónkat, elárasztottak virággal s amint parancsra gyorsan leugráltunk az autóról, simogatták a poros ruhánkat, csókoltak, öleltek, sirtak, mintha nem hittek volna a szemüknek. Nehezen is volt hihető ez a nagy boldogság, mi is úgy voltunk. Egy kislány jobbról-balról megnézett, megölelt és azt mondta, hogy ne haragudjak, de ő ilyen szép katonákat még nem látott. Nem is haragudtam.

Sietnünk kellett a rend helyreállításával, mert jött a Kormányzó Ur, mi tartottuk fenn a rendet a felejthetetlen bevonulásnál, amiért dícséretet is kaptunk.

Délután 18 órakor tovább indultunk teherautón a váradlesi őrsre. Az úton talákoztunk magyar legényekkel, akik a román hadseregből szabadultak és 4–5 napi gyaloglás után egy ingben, gatyaszárban és mezítláb ballagtak hazafelé.

Az őrsre megérkezve, a laktanyán sem egy ablakot, sem egy ajtót nem találtunk. De nem tett ez semmit, mi igen boldogok voltunk. Másnap reggel őrsparancsnokom kivezényelt a közeli községek leporthyázására. A kapun kiérve talákoztunk a község kis létszámú, de annál nagyobb magyar református egyházának lelkészével, ki könnyezve üdvözölt bennünket. Az utóbbi időben azzal vigasztalta az ott élő testvéreket, hogy higgyenek, imádkozzanak és dolgozzanak a hazáért, a magyar nem olyanak született, hogy le lehessen törölni Európa térképéről. Ezt meghallotta Brajtelezsku román csendőrőrmester és szeptember 5-én orra verte érte.

Tovább mentünk és talákoztunk egy földbirtokossal. Azzal fogadott, hogy a román jegyző tegnap ment el és magával vitte a község pénzét a Wertheim-szekerénnyel együtt, valamint a községi anyakönyvet. De ha utána megyünk — úgymond — Váradpósán még megtalálhatjuk, mert tudomása szerint ott van. Felajánlotta erre a célra az autóját, amit mi szívesen fogadtunk és rögtön indultunk is Váradpósára. Azt hittük, hogy a honvédség azt is megszállta már és egyenesen bementünk a községbe, a község házára. Ott azt mondták, hogy ebben a pillanatban mentek el a granicsárok és velük a jegyző. A község házában megtaláltuk a Wertheim-szekerényt

— üresen — és Váradles község anyakönyvét. Felpakoltuk egy szekérre és elindítottuk Váradlesre, mi pedig leporthyáztuk a községet a lakosság nagy örömmujongása közben, aztán elindultunk vissza. Amikor újra Váradles alá értünk, talákoztunk egy szakasz magyar határőrszolgálat katonával, útbantak Váradpósa birtokbavételére. Váradles község főjegyzője meleg kézszorítással köszöntö meg az anyakönyvet azzal, hogy nem is hisszük, micsoda értéket mentettünk meg ezzel a községnek.

Veres János II. csendőr (Cséffa).

XX.

I.

A román csendőrök bora . . .

1940 október 21-én a délelőtti órákban beállított a szilágysomlyói őrs laktanyába egy magyar ember, kosárral a karján. Én az őrsparancsnokkal a laktanya zárt folyosóján tartózkodtam. Az embert megkérdeztük, hogy mit óhajt? Erre elpirulva azt kérdezte, hogy melyikünk az őrmester úr? Az őrsparancsnok szólt, hogy ő az. Az illető erre azt mondta, hogy négy szemközt szeretne vele beszélni. Őrsparancsnokom megnyugtatta, hogy beszélhet előttem éppúgy, mintha csak ketten volnának. Az illető csak tekintgetett ide-oda és láttam, hogy mondana valamit, de nem meri elkezdni. Végre a karján volt kosarat kettőnk felé nyújtotta úgy, hogy az közénk esett. Megkérdeztük, hogy miért hozta azt nekünk, mire azt felelte, hogy volna egy kis panasza, de tudja, hogy biztosabban elintézzük, ha hoz a nyomozás ellenében egy kis almát. Ő szegény ember, a Magurán, a Pokoltónál lakik mint vincellér, mást nem adhat.

Izzadólatyánkfiát leültettük és bátorítottuk, hogy csak mondja el a panaszát egész nyugodtan, meghallgatjuk mi azt alma nélkül is.

Erre elmondta, hogy a román uralom alatt, kb. a visszatérés előtt egy hónappal, egyik éjjel megjelent a lakásán három győrteleki román és baltákkal felszerelten követelték, hogy a pincét nyissa fel és adjon nekik bort, mert ha nem, agyonütik. Könyörgött az illetőknek, hogy ne bántsák, mert nem az ő tulajdona a bor s gazdája nem fogja neki elhinni, hogy azt nem ő vitte el. Az illetők azonban hajthatatlanok maradtak, sőt azzal fenyegették meg, hogy kivégzik, ha gazdájának felfedi, hogy ők vették el a bort. Erre a pincekulcsot az illetőknek átadta, lementek a pincéhez, ő pedig leste, hogy mit visznek el. Láttam, hogy egy hordó bort felhoznak a pincéből. Amikor bekiáltottak neki, hogy bezárhatja a pincét, ott már román csendőrt is látott. A román csendőr azonban nem fogta el a tetteseket, hanem irányította őket, hogy a bort a román csendőr laktanyába vigyék.

Bizony pirultunk őrsparancsnokommal e szégyenletes eset hallatán, mert akárhogy, benne szerepelt a csendőr is. De azóta már megtanultuk, hogy semmiféle közösséget nem vállalhatunk azokkal a csendőrökkel . . .

Az őrsparancsnokom felvette a panaszt, kifizette az ajándékba hozott alma árát a panaszosnak és 2 napon belül a tettesek, — sajnos, a román csendőrök kivételével — hordóval együtt a laktanyánk udvarán álltak.

2.

Román asszony mondja...

1940 október 20-án a szilágysomlyói őrsön X. Y.-né krasznahídvégi lakos bejelentette, hogy 125. sz. alatti lakásának ablakát folyó évi október hó 19-én éjjel ismeretlen tettesek kifeszítették és a szobából 9 darab párnát, 7 darab saját szövésű zsáknak valót, 3 darab házilag szőtt lepedőt, 2 darab rongyból szőtt pokrócot és 1 pár hosszúszerű női boxcipőt 200 P értékben ellopták.

A panaszvétel után az őrsparancsnok negyedikével az ügy nyomozására indult és csaknem egyheti megfeszített nyomozás után a tetteseket négy cigány személyében a bűnjelekkel együtt a krasznahídvégi község házára kísérte.

A bűnjelek jegyzékbe foglalása után az őrsparancsnok a sértettet a község házához hívatta, hogy az őrizetbe vett tárgyakat tekintse meg, felismerie azokat a sajátjának. Amikor sértett a község házában az ellopott dolgait meglátta, térdre ereszkedett és előbb az őrsparancsnok, majd a jelen volt csendőrök kezét erővel megcsókolta és siránkozva ismételtette románul, hogy: „Köszönöm uram!”

Térdelő helyzetéből talpra állva kijelentette, hogy soha nem merne volna remélni, hogy az ellopott dolgok megkerülnek, mert a román uralom alatt bármit loptak el, soha nem derült ki, még akkor sem, ha nagy összeget adott a sértett a csendőröknek. Azóta sokszor hallottuk már ezt...

Szabó János tiszthelyettes
(Szilágysomlyó).

XXI.

Amikor a román akart az úr lenni...

Erdélybe vezényelt bajtársaim közül számosan beszámoltak azokról a szenvedésekről, melyekről erdélyi véreink kifogyhatatlanul panaszkodnak. Akik itt élünk közöttük és nap-nap után látjuk, halljuk őket, tudjuk, hogy azok a szenvedések, melyeket a *Csendőrségi Lapok* hasábjain olvastunk, csak egy parányi része azoknak, melyeket 22 éven át az itt élő magyarok és sokan a román nemzetiségűek közül is átéltek.

A bevonuláskor, amikor új állomáshelyemet 5 csendőrrel elfoglaltam, jól magyarul beszélő ember, a nagyobbára románlakta őrskörletben alig akadt. Hiszen 2 évtizeden át nem volt itt szabad magyarul megszólalni sem. De voltak még az öregek közül, akik a régi magyar csendőrök neveit emlegették. A nyelv körüli nehézséget már az első napokban áthidaltuk, volt úgyis, hogy mutogatással értették meg magunkat a lakossággal és ők viszont. A panaszosok állandóan szaporodtak. Nem azért, mintha a bűncselekmények száma is sokasodott volna, hanem kizárólag a régi magyar csendőr emléke vonzotta őket, mely úgy élt még mindenütt itt, mint parázs a tűz alatt. De sokat feledtek is már.

Az első panaszosok mindegyike pár leut szorongatott a markában és a panasz felvétele után egészen magától értetődően az asztalra tette. Az első esetről meglepődtem, azt gondoltam, hogy román propa-

ganda hatása ez is, talán szegény, pénztelen koldu soknak festettek le bennünket a román uralom alatt, ezért adják a leut, könyörületből. De nem így volt. Megkérdeztem a tolmácsot — egy falubeli román atyafit, — hogy miért teszik ezt? A tolmács aztán elmondta, hogy a 22 év alatt ez rendszer volt és a nép megszokta. Ha valakinek hivatalos személlyel dolga akadt, ott fizetni kellett. Fizetni kellett, mégpedig a sértettnek is, meg a gyanúsítottak is egyaránt. A sok közül elmondott egy esetet. Az egyik gazdának ellopták 5 darab birkáját, a gazda feljelentést tett a román csendőröknél és mivel a gyanúsított nevét is meg tudta mondani, ezért csak 500 leut kellett fizetni a panaszfelvételért. Megindult a nyomozás, ami úgyszólván csak abból állott, hogy a román csendőrök beidéztek az őrsre a gyanúsítottat a sértettel együtt. Az őrsirodában, mely egyben legénységi szoba is volt, a gyanúsítottal közölték, hogy 1000 leut kell fizetnie, mert különben feljelentik. A sértett ezalatt a konyhában várakozott, abból nyílt az irodáját. A gyanúsított az 1000 leut nyomban lefizette, mert ha valakit az őrsre hívtak, az pénz nélkül nem ment, ha mindjárt kölcsön kérte is. A pénz lefizetése után megkezdődött a vallatás: az őrmester egy előre elkészített bottal az egyik ágyban volt szalmazsákot pütyölte, a gyanúsított pedig minden ütésre nagyokat ordított, amit az ajtón át a sértett végighallgatott. A gyanúsított elbocsátása után a sértett is távozni akart, megköszönve az igazságos elintézt. Ekkor azonban az őrmester még 500 leut fizettetett vele azzal, hogy a gyanúsítottat megverte és ha az panaszra megy, akkor a kivizsgáló parancsnokának kell fizetnie 500 leut, hogy be ne csukja.

A napokban vasúton utaztam. Egy 18—20 éves legény beszélt ott a körülötte ülőknek — akik az öltözetük után ítélve, nem erdélyi emberek voltak — a következőket: „Sokat szenvedtünk mi erdélyi magyarok. Minden bűn volt itt, ami magyar volt. Amikor az első húsvéti áldozáson résztvettem, virágból koszorút csináltunk, a koszorút 6—8 színű papírral díszítettük és mert a kék, sárga szín között ott volt a piros, fehér, zöld színű papír is, a román csendőrök a templomban a koszorút elvették tőlünk és szíjjel tépték, mint a vadállat az áldozatát. Nem volt szabad az Istenhez magyarul fohászokodnunk sem. Az egyik esküvő alkalmával a menyasszony csinált virágból koszorút és mert a piros és fehér rózsá mellett ott volt a zöld levél is, ezért a templomba menő násznépet a csendőrök az őrsre kísérték, ott valamennyiüket agyba-főbe verték, szidalmazták, rugdosták s a menyasszony ruháját letépték. A menyasszonyt heteken át mint ágyban fekvő beteget orvos kezelte, a vőlegényt pedig elhurcolták, börtönbe vették, nemzetgyalázás címén elítélték, ráadásul pedig 4000 leut kellett fizetnie, hogy szabadon engedjék.

Mellettem egy idősebb asszony ült a vonatban. Hozzám fordult és elesukló hangon csak ennyit mondott: „Bizony így volt ez szóról-szóra őrmester úr”. A legénynek, aki ma-holnap magyar katona lesz, beszéd közben az arca vörösre gyúlt, a szeme szikrázott s kezét ökölbe szorította. Ilyen katonákat ad nekünk Erdély s ilyeneket adunk mi is a nagy magyar hazának.

Várnagy Vendel tiszthelyettes
(Teles).

Levél a szerkesztőhöz.

Tek. Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének

Budapest.

Nem a hiúság, nem a nagyravagyás, nem a hírnévre való törekvés és nem a hízélgés ösztönöz arra, hogy a Tek. Csendőrségi Lapok szerkesztőségének írjak. Más az ok. Én mint egyszerű, de az igazságosság, becsület és tisztességben megőszült magyar ember, aki tudtam életem, vagyonom, családom, mindenem kockázatásával, 22 évig tartó rabságban magyar lenni, meg kell, hogy köszönjem a m. kir. csendőrségnek az érdekünkben tett minden fáradságát. Nem tudom leírni azt az örömet, amit érzek mindenkor, amikor csak csendőrt látok. Szívem melegevel átérezve öleltem keblemre a kakasfollat és csókkal halmoztam el a kalapon lévő szentkoronát és sirtam.

Csendőr voltam 8 évig, magyar lovascsendőr, de az édes anyai szív, a beteg szülők háza hoztak. De itt is magyar voltam. Jézus-krisztusi türelemmel türtem és állottam ki a kínzásokat, becsületes arcomon az izzadság harmatcseppjei, véreimmel összefolyva csurgott arcomról a rablók által bitort Szent magyar rögre. Türtem az élni akarás és a magyar feltámadásban soha meg nem szűnő reménységgel.

Megengedte érnem a Magyarok Istene, hogy én fogadtam az első magyar csendőrzárórt, amikor én voltam parancsnoka a megalakult magyar nemzetőrségnek. Én voltam az, aki a díszkaput felállítottam és kítűztem a nemzeti zászlót, amikor még az oláh rablók ki sem mentek. Ezt az egész falú bizonyítja. Most már boldogan nézem majdnem minden nap a magyar csendőrzárórt. Bennük látom a törvény őret, az igazságot, a jogrendet és biztonságot. Csendőrök, akik nem ismernek külön gazdagot és külön szegényt, hanem becsületest és rosszat. Szabadok lettünk. Nem bitorolja már itt Szent Házunk a rabló. Szabadon mozoghatunk földjeinken. Ha lámpagyújtáskor magyar ember ki merete tenni a lábát udvaráról, az életével játszott. Határszerű földjeink évekig művelletlen maradtak. Allatias kegyetlenség uralkodott. Meghurcolták, börtönbe velettek az embert. Végül pedig meggyilkolták. Az udvaromon tyúktolvajba lőttem. Másnap oláh grancsárok testéből szedték ki a söréteket. Oláh csendőrök istállójában lopott ökör volt. Mi volt ez 22 évig? Most a lefekvés és felkelésem öröm, Hirdetem is, hogy nyugodtan felehetünk le. A mezőn hagyhatjuk szénánkat, jószágunkat, gazdasági felszerelésünket, nem lopja már el senki. Itt a magyar csendőr. Jön-megy, hogy mikor, hová, honnan, minek, nem tudja senki. Feszés, szép, katonás, komoly magatartásuk mindig kiváltja a falu apraja-nagyja bámulatát, akik mondják: Ó Istenem, de szépek! Milyen egyformák, Milyen boldogok vagyunk, hogy nem kell rettegni többé az oláh őrmestertől, aki vigyorogva és kacagva gyilkolta meg a magyar fiúkat és dobta a Tiszába. Sajnos, hogy így volt. Ez az ember is az áditott magyar földön született. Az isteni gondviselés majd az igazságszolgáltatás elé állítja, mint ahogy társaikból egy néhányat a mi derék csendőreink odajuttattak.

Nem folythatom magamba és nem vihetem el magammal a földre azt, hogy az itt volt derék, igazi magyar katona, csendőrparancsnoknak köszönetet ne mondjak. Egy álló hónapig tartó nyomozás ideje alatt sok mindent láttam és tapasztaltam, hallottam. Emberfeletti ilyen munkát még nem láttam. Csüggedő szavaim után mindig azt mondta, hogy: „Csurka bátyám, ha az életembe kerülne, sem engedek. Addig meggyünk, amíg tiszta nem lesz.“ Azt a Jézuskrisztusi türelmet, amit láttam belőle a kora reggeli óráktól majdnem éjjelig, ezt embertől még nem láttam. Azon szavamra, hogy nagy a türelme, azt felelte, hogy ez a hivatása minden csendőrnek. Örökös harcot vívni az emberiség gonoszágaival szemben. Nem aludt, nem evett és bírta türelmesen. Soha nem mérgeződött és nem káromkodott. Komoly, markáns, de kimondhatatlan meleg szívű katona, aki erélyével és jószágával híressé vált. Nemcsak mi, magyarok, de az idegen nyelvű népek, románok és ruszinok is tisztelettel viseltetnek iránta.

Nevét nem említtem meg, mert mint igazi katona, nem venné jó néven. Tudom, hogy kötelességét teljesítette, de ezt teszi minden magyar csendőr. Hálával vagyunk rajta keresztül az összes csendőröknek. Hálával leszek életem végéig ezen derék, igazi magyar katona iránt. A magyarok Istene adjon neki erőt, egészséget, erélyt és olyan istenfélő erényeket, mint itt adott; nemcsak hogy kiderítette a többszörös gyilkosságokat, hanem hogy segíthesse a szegényeket, védhesse a gyengéket, és a gonoszokat üldözhesse. Szemtanúja vol-

tam annak, amikor szegény, rongyos, éhes gyermekek és családok között pengőket osztogatott ennivalóra. Könnyeim kiszordultak, amikor kérdezte egy szegény gyermektől, hogy mit ettél flam. Erre nem tudom a feleletet leírni. Bátran és őszintén kell mondjam, ennek a derék csendőrnek komoly, de barátságos arcát látni és vele csak két szót váltani, örökre élmény marad az ember lelkében. Hiszem, hogy szeretetünket ő is érezte. Kérjük őt, ne felejtse el bennünket, tartson meg emlékében, hiszen szerettük, becsültük és tiszteltük. Aldja meg az Isten, bölcs és igazságos munkájáért, aki akkor is, amikor nem volt szuronyos puska a vállán, az emberiség mintaképe volt.

Kérem alázatos tisztelettel a tek. Szerkesztőség szives elnézését, ha nem jól fejeztem ki magamat, vagy ha helyesírási hibákat csináltam, mert már régen voltam fiatal és kuszármester és csendőrmester. De megkönnyebbült a lelkem, hogy kitarhattam belőle mindent, mert csak mi tudjuk, hogy mi volt itt magyarnak lenni.

Mély tisztelettel üdvözlöm a csendőrséget, lélekben én is az vagyok.

Maradok hazafias tisztelettel:

CSURKA LAJOS

volt csendőrmester, hosszúmezői lakos.

Nemes verseny

(14/Cs. L. 1940.)

c. pályázatunk összefüggésben volt a népmozgalmi nyilvántartásról közölt cikkünkkel (14. és 15./Cs. L. 1940.) és célja az volt, hogy felhívjuk bajtársaink figyelmét arra, milyen kiváló adatgyűjtemény a községi előjáróságoknál levő ez a nyilvántartás. Ebben és a nyomozókulesban emberek vannak, meg kell keresni, egyeznek-e ezeknek az adatai. Ha igen, megtaláltunk őrskörletünkben egy-egy körözött embert. Átadhatjuk az igazságszolgáltatásnak. Ez a csendőr kötelessége.

A pályázat szerint meg kellett írni: ki hány körözött embert fogott el mult év július 1—november 30. között. Az eredményt itt közöljük:

1. **Haraszi János** őrm. (Kecskemét) **13** körözött embert fogott el, ezek közül 6 az őrsállomáson volt letelepedve, 4 az őrsállomáson, munkahelyén dolgozott.

2. **Kalmár Péter** thts. (6. ny. alo.) **20** körözött embert fogott el Debrecenben, 8 körözöttnek megállapította a tartózkodási helyét, ahol az illetékes őrs azokat elfogta.

3. **Németh Ferenc III.** tórm. (Keszthely) **6** „nyomozókulesos“ embert fogott el, valamennyit az őrsállomáson, ott voltak állásban.

4. **Szabó József** őrm., beosztva a debreceni vasúti őrsre, a mozgóvonatokon **2**, a budapesti vasúti őrsön léte alatt pedig **4** embert fogott el a nyomozókules alapján.

5. **Tóth József II.** cső. (Hegyeshalom) **7**,

6. a **kunszentmártoni őrs** pedig **4** körözött embert fogott el.

Mindenekelőtt üdvözljük a derék munkát, a kiváló eredményeket. A **jutalmat: 50**, illetve **40 pengőt**, postán elküldtük.

Annak idején azt mondtuk, hogy kétszerezsen számítjuk azt, ha valakit az őrsállomáson letelepedettek vagy az ott alkalmazásban, munkaviszonyban levők közül fog el a járőr.

Ezt figyelembevételével számítsák ki olvasóink, hogy a felsoroltak közül ki volt a legeredményesebb?

A pályázatot megismételjük. A feltételeket az 1940. évi július 15. és augusztus 1.-i számban közöltük. A pályázatot most az 1941. január 1.—április 1. időszakra állítjuk át, akik tehát ez idő alatt a Nyomozókules és a népmozgalmi nyilvántartás (vagy csak a nyomozókules) alapján a legtöbb körözött egyént fogják el, azokat jutalmazzuk. Az

**1—5. jutalom ismét 50—50 pengő, a
6—10. jutalom ismét 40—40 pengő.**

Aki pénzjutalom helyett mást kíván, írja meg. *A pályázat anyagát úgy kell hozzánk be-
küldeni április 10.-éig, amint azt fentírt számaink-
ban megírtuk.*

A versenyben résztvehet egy-egy órs is, amint ebben a versenyben a kunszentmártoni órs.

*

Megmondjuk őszintén, hogy a most kapott pályázati anyag nem nagy, de tudjuk, hogy azért, mert múlt év nyarán nagyon sok bajtárs máshol volt beosztva, ősszel viszont az erdélyi hegyek között portyáztak, ahol se népmozgalmi nyilvántartás, se nyomozókules nem volt, illetve a nyomozókules adatait kellően hasznosítani nem lehetett.

Ha kevés is volt a pályázó, mégis nagyon örülünk annak, mert beigazolván látjuk, hogy a népmozgalmi nyilvántartás valóban az a hasznos forrás, ahol sok-sok „emberünk“ ott van, csak fel kell keresni őket . . . Szét kell nézni az őrsállomáson, az őrskörletben és érezni kell — minél gyakrabban azt az örömet, amely elfogja a Nyomozókulesban az asztalnál nyomozó csendőrt, amikor egy-egy embert fellel . . .

Ajánljuk az idézett cikket még egyszer elolvasni és ha az abban hivatkozott 100/1940. eln. B. M. rendelet a 380.000/1941. B. M. rendelettel hatálytalan lett is, a népmozgalmi nyilvántartás rendszere lényegben semmit se változott, az otthon nyomozó csendőr tehát ép úgy hasznát veheti annak, mint — a felsorolt, szép eredményekről beszámolt bajtársaink.

Fiatalt, most kezdő próbacsendőrt bajtársaink kiválóan elvégezhetik a nyomozókulesban szükséges bűvárkodást, aztán induljanak velük el idősebb bajtársaink — a feltaláltak elfogására . . . Minél többször legyen útjuk eredményes, ezt kívánjuk.

Dr. vitéz Nagy hdgy. felv.

Szedán elesett...*

Május 15-én Franciaország szomorú reggelre ébredt.

A rádiók gyászindulóval kezdték adásukat. Szedán elesett!...

Szedán a Maginot-vonal meghosszabbításában feküdt, eleste annyit jelentett, hogy a háború már francia földön folyt.

Leírhatatlan volt a megrökönyödés.

Gamelin kétségbeesett ellentámadásokkal próbálkozott, hogy ezen a szakaszon a németeket a Maas túlsó oldalára visszavesse. Minden próbálkozás hiábavalónak mutatkozott. Ha egyik-másik helyen erősebb harcok és gyalogsági egységeknek sikerült valamelyes terepnyereségre szert tenniük, ennek csak rövid ideig örülhettek. A kritikus helyeken megjelentek a Stukák és a francia hadsereg legnehezebb tankszörnyetegei egykettőre szétszaggatott hernyótalpakkal, szétroncsolt páncélzattal heverték a harcok színhelyén.

Szedán eleste döbbenetes hatást keltett Franciaországban. A francia nép a biztonság kényelmes érzésében élt idáig. Most kiderült, hogy ez a biztonság csak illúzió, csak mámor volt. Szívbe és agyvelebe belehasító, kínos kijázanodás követte.

Szedán elesett!...

Az emberek kétségbeesetten kérdezték egymást: mi lesz!?

Az ellenség francia földön...

A németek megint francia földön...

Gamelin!?!...

Gamelin tábornok — valószínű — pontosan úgy, mint előzőleg a lengyelek marsallja, Rydz Smygli, már a harmadik napon látta, hogy a csata, a nagy csata elveszett.

Corap tábornokot, a szedáni szakaszt védő 9. francia hadsereg parancsnokát hadtörvényszék elé állították és agyonlőtték. Főbűnéül azt rótták fel, hogy a visszavonulásnál a Maas két legfontosabb hídja ép állapotban került az ellenség kezébe.

Hogy a szerencsétlen Corap tábornok valóban olyan nagy hibát vagy mulasztást követett-e el, amelyért életével kellett lakolnia, azt — mint sok minden mást — most még pontosan nem tudjuk. Tény az, hogy a neki alárendelt 9. francia hadsereg a Maas két igen fontos hídját épen engedte át a németeknek. Ilyesminek egy háborúban nem szabad előfordulnia. Még akkor sem, ha — amint a belga és francia lapok írták — a hidak felrobbantásával megbízott tisztet feladatának végrehajtása közben egy bombaszilánk megölte. Egy fontos híd felrobbantása vagy felnemrobbantása nem függhet egy embernek életbenmaradásától vagy halálától. Itt a szervezetség körül lehetett baj. Ezért persze végső fokon a magasabb parancsnoknak kell a felelősséget viselnie. Ettől eltekintve azonban Corap bizonyára nem sokat tehetett arról, hogy hadseregét, a 9. francia hadsereget a németek döntően megverték és megsemmisítették. Csakhamar kiderült ugyanis, hogy a németek itt intézték fő támadásukat lehengerelő, túlsúlyban lévő főerőkkel és nem a jobbszárnyon, miként azt a szövetségesek hadvezetősége hitte és várta. A

* Rásy Barna ny. csendőrnagy „1939—40. A háború első éve“ című könyvéből.

tengerpart mentén, Észak-Belgiumban és Flandriában a németek csak látszatát tartották fenn a Schlieffen-féle „erős jobbszárny“ haditervnek. A valóságban a támadási arcvonal balszárnyára helyezték a súlyt. Itt vonult fel a rendelkezésre álló német páncélos erők több mint kétharmad része, itt vetették be a harcokocsik ezreit, itt jöttek a napot is elsötétítő hatalmas Stuka-rajok s itt...

... pontosan itt volt a szövetségesek arcvonala a leggyengébb.

Pedig — ha a francia hadvezetőség nem esik a Schlieffen-terv rögeszméjének kelepcéjébe! — igenis ezen a frontrészen, a Maginot és Daladier vonalak találkozási, s egyben az egész francia védelmi vonalnak viszonylag leggyengébb pontján, itt volt leginkább várható a döntő támadás. Ebben már nem egyedül Corap tábornok volt hibás.

Corap helyére a francia vezérkar egyik legnagyobb tekintélyét, Giraud tábornokot küldték. Giraud beült egy repülőgépre, hogy átvegye a valóságban már nem, vagy alig létező 9. francia hadsereg parancsnokságát.

Megérkezett „valahol Franciaországban“ ennek a hadseregnek hadműveleti szakaszára; harci egységek helyett már csak felbomlott, szétszórt kötelékeket talált és teljes fejvesztettséget. A kötelességtudó, vitéz katona egy görbe bottal kezében indult neki a teljesen bizonytalan útnak, a mind közelebről halatszó ágyúdörgés irányába, hogy az első vonalakban személyesen szerezzen tájékozódást.

De hol voltak már ezek az „első vonalak“!?

... mire észrevette, hogy a közelében harc-kocsik dübörögnek el, amelyek nem franciák, már késő is volt...

A németek előzékenyen rendelkezésére bocsátottak egy páncélgépkocsit s ezen a gépkocsin folytatta keserű útját Giraud tábornok. A 9. francia hadsereg egyes megmaradt részeivel csak most került érintkezésbe, ahogy hosszú sorokban kigyózva, lehorgasztott fővel meneteltek arra felé, amerre őt a német katonasoffőr vitte...

...„valahová Németországba.“

Dr. vitéz Nagy hdgy. felv.

KATONAI ISMERETEK.

A lángszóró.

A tűznek mint harc eszközként a felhasználását a görögök és a rómaiak már az ókorban ismerték. A bizanciak „görögtűz“ elnevezésű ismeretlen anyaggal töltött cserépgömböket dobtak hajítógépekkel az ellenség hajóira és táboraira. A cserépgömbök földet érve széttörttek és a szétfolyó égő folyadék tüzével nagy zavart és kárt idézett elő az ellenség soraiban.

A középkorban is használt egyszerű eszközök után, a nyersolaj, valamint a különböző gázok komprimált alkalmazása tökéletesebb megoldásokat létesített és 1900 körül napvilágot látott a mai korszerű lángszóró első típusa.

A lángszórót a világháborúban kiterjedt keretek között alkalmazták és egyike volt az állásharc nélkülözhetetlen harc eszközeinek. A jelenleg folyó háborúban a németek, különösen az erődök leküzdésénél, nagy sikerrel vetették harcba.

A lángszóró rendeltetése, hogy úgy állásharcban, mint mozgóharcban a gyalogság részére utat törjön. Nagy erkölcsi hatásával a saját csapatban bizalmat kelt, az ellenséget pedig megrendíti.

A lángszóró különböző nagyságban és szerkezeti megoldással készül. Legfontosabb és legérzékenyebb része a tartály, melyben a nyersolajból és különböző kémiai anyagokból álló keverék van elhelyezve. Ezen anyagok egy részét a rendkívül nagy gyúlékonyság, másik részét a nagy fajsúly jellemzi, ami lehetővé teszi a lángsugárnak nagy távolságra történő kilövelését. A tartályból a folyadékot magas légköri nyomás alatt álló nitrogén préseli ki. A folyadék egy gumi tömlőn keresztül a vezető csőbe kerül, s mielőtt a szabadba érne, a cső végén elhelyezett gyújtószerkezet lobbantja lángra.

A lángszóróból kilövelt, hatalmas füstfelhőt fejlesztő tűzsugár, égő olajból és olajgázokból áll. Az égő olaj harmadfokú súlyos égési sebeket ejt, az égő olajgáz belégzése pedig mérgező hatású.

A tűzsugarat a lángszóró kezelője a vezetőcső megfelelő mozgatásával irányítja az ellenségre és az égő folyadékot vagy huzamosan (tartós láng), vagy rövid egymást követő ismétlésekkel (lángesapás) enged ki a tartályból.

A lángszóró működésénél keletkező nagy hőség és a kezelés veszélyessége miatt a kezelő legénység rendszerint aszbeszt ruhával, aszbeszt kesztyűvel, szemüveggel, arcvédővel van felszerelve.

A lángszórók általában négyféle nagyságban készülnek.

A kis lángszóró tartályának befogadóképessége 10 liter, mellyel 18 lángesapást, vagy 20 mp-s tartós lángot lehet kilövelni. Hatótávolsága kb. 25 m. Kiszolgálását 3—4 fő végzi. Egy harc egységben rendszerint 3 tartály van: ezeket a legénység a hátán szállítja.

A harc közben kiürülő tartályról a tömlőt és a vezetőcsövet pillanat alatt rászerelelik a második majd a harmadik teli tartályra, úgy, hogy a csoport ebben az esetben 50—60 lángesapást hajthat végre.

A kis lángszóró a közelharc kiváló fegyvere, mely a gyalogságot mindenüvé követni tudja. A három tartályban elhelyezett 30 liter égő folyadék 8—10 ellenállási pont kipörkölését teszi lehetővé.

1. ábra.
(Kis lángszóró.)

Az általános harcászati alkalmazás mellett a kis lángszóró különösen értékes segítséget nyújt a rohamosztagoknak és könnyű kezelhetősége, valamint zajtalan működése miatt járőr szolgálatban is előnyösen alkalmazható.

A közepes lángszóró tartályában 15 liter folyadék fér el. Szintén háton szállítják. A lángsapások száma 20–25, tartós lángot 25 mp-ig lövel, hatótávolsága 30 m.

Nagy előnye, hogy két tartályt egymáshoz lehet kapcsolni és ekkor igen kiadós hatást biztosít.

A nagy lángszóró tartályának befogadóképessége 100 l. Rövid távolságra 2 ember hordja, nagyobb útnál taligára szerelve szállítják. A tartályban elhelyezett folyadékkal 30 lángsapást, vagy 40 mp-s tartós lángot irányíthatunk az ellenségre 60–80 m. távolságig.

A nagy lángszórót többnyire erődökbe beépítve, vagy védelemben alkalmazzák.

Mozgóharcban is szerephez juthat, ehhez azonban szükséges, hogy az ellenség figyelme elől rejtve hozzák előre, és, hogy alkalmazásának előkészítéséhez lehetőség nyíljon.

A lángszórós harcokcsi gyengén fegyverzett harcokcsi, melyhez kb. 5–800 literes tartálykocsi van kapcsolva a lángot adó folyadék befogadására. A lángszórós harcokcsi minden terepen nagy sebességgel mozog és hatalmas lángsugarú lövelő képességével az ellenség ellenállásának gyors megtörésére képes. A németek a lángszórós harcokcsit a páncélos

2. ábra.
(Közepes lángszóró.)

seregtettek támadásainál igen nagy eredménnyel alkalmazták.

A lángszórók harc módját az alábbi kis haretéri példával ismertetjük. Egy határmenti betörés alkalmával a támadó zászlóalj egyik rohamosztagának egy beton kiserődöt kellett birtokba venni, melyet 6 fő védett 2 golyószóróval. A támadás megindulásakor a kiserőd löréseit a zászlóalj géppuskái és páncéltörő ágyúi erős tűz alá vették, az ellenség figyelmét lekötötték és zavarták a erődfegyverek használatát. Ezalatt a rohamosztag a terep ügyes kihasználásával gránáttelestől-gránáttelest ugrálva a lörésbe szerelt fegyverek hatáskörletét kikerülve megközelítette a betonerődöt. Amint a rohamosztag a lángszóróval az erődöt elérte, jelet adott, mire a géppuskák és páncéltörő ágyúk tüzüket az erőd mögötti terepre helyezték át. Ezt követően a rohamosztag előre begyakorolt munkaelosztással, egyidejű robbantásokkal és lángszóró használatával megbénít

3. ábra.
(Nagy lángszóró.)

totta az erődben lévők harctevékenységét, betört az erőd belsejébe és megsemmisítette annak védőit. Úgy itt, mint minden vállalkozásnál döntő szerepet kap a lángszóró, mert pillanatok alatt hat és a védekezést lehetetlenné teszi.

A lángszórót előnyösen alkalmazhatjuk

támadásnál a beasott, vagy védelemre berendezkedett ellenség kipörkölésére,
védelemben az ellenség rohamának elhárítására,
erődök leküzdésére,
rajtaütéseknél,
helység és utcai harcokban és
támpontok elfoglalásánál.

Erődök megtámadásánál és általában mindenütt, ahol az ellenség megszervezett ellenállásával kell számolni, rendszerint több lángszórót vonnak össze egy feladatot megoldásához.

Sokszor, különösen pedig akkor, ha erős tűzben álló területen át kell támadni, a lángszóró bevetését nagyarányú ködösítéssel teszik lehetővé.

Haretéri tapasztalatból tudjuk, hogy nem egy esetben ellenállási pontok, melyek ellen az ismételt támadások és órákig tartó tüzéségi tűz eredménytelen maradt, kis osztagok rövid idő alatt végrehajtott lángszórós támadásával, csapataink birtokába jutottak.

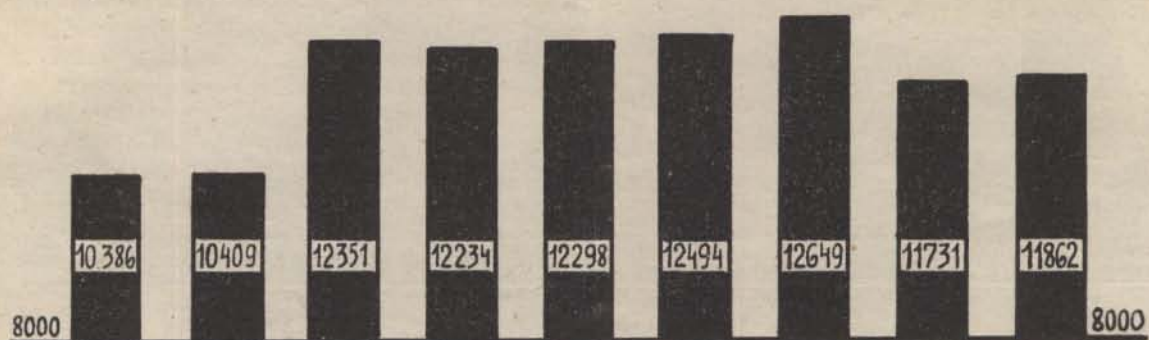

A KORMÁNYZÓ ÚR Ó FŐMELTÓSÁGA

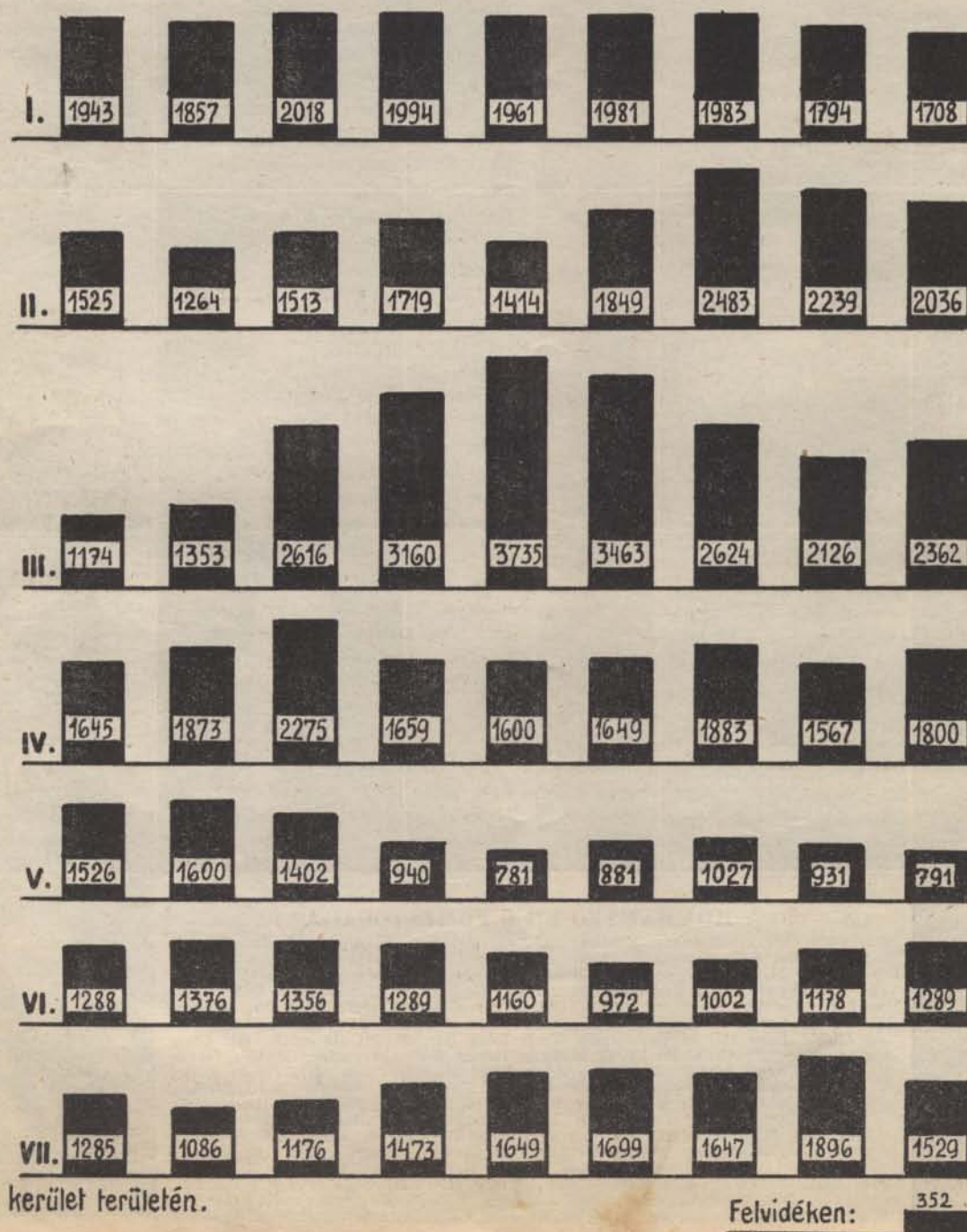
legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott kiváló szolgálataikért a Magyar Ezüst Erdemkeresztet: Névrey Sándor (1), Gellérthegyi Albert (2), Pál lag Károly (3), Fésüs János (4), Kárpáti Marián (5), Illényi Béla (6) alhdgy-oknak; a Magyar Ezüst Erdemérmeket: Farkas György I. (7), Béndek Mihály (8), Busai Sándor (9), Harasztí István (10), vitéz Erdélyi István (11), Sipos Lajos (12), Honos Ferenc (13), Erős József (14), Vágó Joachim (15), Gyöngyösi József (16), László Imre (17) alhdgy-oknak, Tóth Géza (18), Madai Bertalan (19), Csatárszegi Ferenc (20) thts-eknek; a Magyar Bronz Erdemkeresztet: Jenőfi István (21), vitéz Varga József (22), Szűcs János (23), Molnár Lajos (24), Dénes József (25) alhdgy-oknak, Horváth-Kulcsár István (26), Szilasi Sándor (27), Dévényi Sámuel (28) thts-eknek; a Magyar Bronz Erdemérmeket: Nánási Kálmán (29), Óri Gábor (30), Harang Dénes (31), Tamási Lajos (32), alhdgy-oknak, Kerekes András (33), Bérczes László (34), Erdélyi Béla (35), Iglódi József (36), Demeter Imre (37), F. Kiss János (38), Szekeres István (39), Dobri József (40), Szentgyörgyi László (41), Kövesi János (42), Papp Ferenc II. (43), nemes Komáromy Lajos (44), Székely Lajos (45), Gulyás Imre (46), Hegedűs Péter (47), Biró István II. (48), Szakály Imre (49), Labancz József (50) thts-eknek, Harasztí László (51) és György János II. (52) őrmestereknek.

A m. kir. csendőrség által elfogott egyének száma

1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. évben

Kerületenként:

Bűnügyi apróságok.

Irta: KRIMINALISTA.

(Folytatás.)

1931 októberében Berlinben csaló banda került a rendőrség kezére.

Ez a banda már huzamosabb idő óta garázdálkodott, de a rendőrség nem tudta őket ártalmatlanná tenni. Kilenc nagy céget károsítottak már meg, a következőképpen:

A cégeknél megjelent egy ember, aki felmutatta valamelyik vidéki cég megbízólevelét és az illető cég nevében nagyobb rendelést tett. Az árut vagy bizományba kérte, vagy — ha így nem adták — hitelbe, olymódon, hogy a vételár felét lefizette és a fentmaradó összegre háromhavi hitelnyujtást kért. Az üzlet megkötése után kijelentette, hogy tehergépkocsival van itt és az árut azonnal magával is viszi. Ez mindenütt meg is történt. Később azután kiderült, hogy a vidéki cég a rendelésről mit sem tud, az állítólagos megbízottat nem ismeri, a megbízólevél hamisítvány és a cég az árut sem kapta meg. A rendőrség már az első esetek után a napilapokban óvatosságra intette a kereskedőket, de ez nem használt, mert a csalóknak sikerült ezután is még több kereskedőt hasonló módon megkárosítani. Meglehetősen üzlettelen világ volt akkor Németországban, talán ez magyarázza a kereskedők könnyelműségét, akik a raktáraikban felhalmozott árukészleteiktől mindenáron igyekeztek megszabadulni. Valószínűnek látszik, hogy a csalók, akik a helyzetet jól ismerték, éppen erre spekuláltak. Végül a csalóbanda egy újabb csalási kísérleténél óvatosabb kereskedővel került szembe.

A megbízott megbízólevele szerint több apró vidéki kereskedő részére akart összesen 600 pár cipőt vásárolni. A vételár felét hajlandó volt készpénzben lefizetni, a hátralékra háromhavi hitelt kért. Az üzletet meg is kötötték, de a kereskedőnek valami nem tetszett. Az ugyanis, hogy a megbízott a vételár felét később akarta kifizetni. Azt mondta, hogy útközben egy lámpaárugyárnál megállnak, ott is árut vesznek át. Társa ott van a lámpaárugyárnál és nála van a pénz. Onnan társával együtt visszajönnek és kifizetik a vásárolt cipők vételárának a felét. A kereskedő gyanút fogott. Gyanuja erősödött, midőn a távbeszélő előfizetők névsorában a rendelést tevő vidéki kiskereskedők egyikét sem találta meg. Titokban telefonált a rendőrségre, a vásárlóval pedig közölte, hogy a szállítmányt a tehergépkocsin egyik alkalmazottja el fogja kísérni. A megbízott ehhez hozzájárult. Elkezdtek felrakni a cipőket a tehergépkocsira. A rendőrség időközben egyik ügyes tisztviselőjét küldte ki a helyszínre, aki oda is érkezett, de nem fedte fel magát, hanem egyelőre csupán figyelésre szorítkozott. Az áruberakás közben rövid szünet állott be, amelyet a figyelő bűnügyi tisztviselő arra használt fel, hogy a tehergépkocsin a cipős dobozok között elrejtőzzék. Ugy okoskodott, hogy ilyen módon eljuthat a csalók raktárához, többi cinkosaihoz is és ezáltal fényt deríthet az előzően elkövetett csalásokra is.

Ez teljes sikerrel is járt. A tehergépkocsi egy épület előtt megállt. A megbízott és a cég alkalmazottja leszálltak a tehergépkocsiról és bementek az épületbe. A bűnügyi tisztviselő figyelt. Rövid idő

mulva a megbízott kijött egy mellékajton, de csak egyedül. A bűnügyi tisztviselő, akinek jó helyi ismeretei voltak, tudta, hogy hányadán vannak. A kérdéses épületnek több kijárata volt. A megbízott, vagyis a csaló, az épületben lerázta a nyakáról a cég alkalmazottját és azután a mellékajton kiszökött. Az utcára érve a csaló felugrott a gépkocsivezető mellé és a tehergépkocsi sebesen elhajtott. A bűnügyi tisztviselő jól számított. A gépkocsival eljutott a csalóbanda kültelki raktárába, megállapíthatta a banda többi tagjainak a kilitét és az eddig kicsalt árukészletek maradványait is, amelyek közt akadt bőven az előzőleg elkövetett csalásokból származó bűnjel is.

Amint láthatjuk, a korszerű, nagyobb stílusű bűnözéshez tőke is szükséges. Ha másképp nem boldogultak a csalók, kifizették az átvett áruk felét. A másik fele is elég busás jogtalan hasznot hajtott a számukra. A tehergépkocsi fenntartása is tetemes befektetést jelentett. A berlini bűnügyi múzeumban van egy tökéletes kasszafúró felszerelés, amelyet munkájukban megzavart kasszafúrók egy betörés színhelyén hagytak. A felszerelés több ezer márka értékű. Az ilyen felkészültségű tetteseket nem lehet akárcik között keresni.

Leírtam ezt az esetet, mert bár a tárgya tipikus nagyvárosi bűnözés, azonban a mi működési területünkön is akadnak nagy gyárak, bányák, áruraktárak, gazdaságok, ahol a csalás ilyen, vagy hasonló formájával találkozhatunk.

A bűnügyi tisztviselő ügyes eljárásából nyomozóink okulhatnak.

A napokban kezembe került egy régebbi német lap cikke, a kanadai lovasrendőrségről vagy ember vadászokról (Manhunter), ahogy e testület tagjait a kanadaiak kedveskedően nevezik. Lapunk hasábjain egy „Bűnügyi apróságok” cikksorozatban már megemlékeztem erről a kiváló közbiztonsági testületről, nehéz szolgálatáról és az utóbbi években bekövetkezett korszerűsítéséről (rádióállomások, légi őrzékek). Amit most itt leírok, az nemrég, de még a korszerűsítés előtt történt. A testület egyik magasrangú tagja szemlelőn volt messze fent északon, az alaskai határ és a Baffins-Land között. Sorra járta lóháton a legészakibb őrsöket és a kikülönített egyes rendőröket. Az egyik kikülönített rendőrnél a szemlélő előljáró igen ügyes, hűségesnek látszó szolgát talált, aki ottartózkodása alatt őt is kiszolgált. A szolgára vonatkozólag kérdést intézett a rendőrhöz, hogy honnan kerítette ezt az ügyes embert. A rendőr jelentette, hogy a szolga az a gyilkos, akit ezelőtt négy hónappal elfogott. Ugyanakkor a város felé igyekvő vadászokkal jelentést is küldött a 2000 km-re levő előljáró parancsnokságának, amelyben kérte, hogy az elfogott gyilkosért járórt küldjenek. A járór azonban mindeztideig nem érkezett meg. A rendőr szégyenkezve bevallotta, hogy a hosszú sarki éjszakákon bizony még barátságosan el is kártyáztak a fogollyal. Amikor ezt olvastam, eszembe jutottak a mi Szut-unk rendelkezései, különösképpen az a kötelesség, hogy a foglyot 24 órán belül át kell adnunk az illetékes helynek.

Érdekes, hogy mi adta meg a lökést a kanadai lovasrendőrség állomásainak rádiókészülékekkel való ellátásához. Az egyik egyfős járór, messze fent

északon, elfogott egy eszkimót, akinek a lelkiismeretét gyilkosság terhelte. Nem volt meg a lehetőség arra, hogy a foglyot a 2–3000 km távolságban székelő illetékes bírósághoz kísérje, de arra se nyílt alkalom, hogy valakivel előljáró parancsnoksághoz jelentést küldjön és fogolykísérő járórt kérjen. Az eset az Északi Jegestenger partjának közvetlen közelében történt. A part mellett, a közelben, egy halászhajó vesztegelt befagyva. A rendőrünk foglyával együtt a fedélzetre ment és érdeklődött a kapitánynál, hogy a hajó rádióállomása működik-e. Az állomás rendben volt. A rendőr erre napokon keresztül a legkülönbözőbb hullámhosszakon adta a jelentését és segítséget kért. Fáradozásait végül is siker koronázta, mert a rádiótávírat valahogyan eljutott az ottawai főparancsnoksághoz. A főparancsnokság járórt küldött a fogolyért és így a rendőrnek nem kellett a gyilkos eszkimót hosszú hónapokon keresztül őriznie. Ezt az esetet nemsokára követte az örsöknek rádiókészülékekkel való ellátása. Azóta hasonló esetekben az örsök rádió jelentenek és a fogolyért repülőgépen járór megy.

A kanadai lovasrendőrség nevéhez sok szép eredmény fűződik. Ezek nemesupán közbiztonsági vonatkozásúak. Így pl. ennek a rendőrségnek egyik járóra találta meg az Axel Heriberg-szigeten dr. Krüger német kutató naplóját az örök hómezőkön és ezáltal biztosította — a minden valószínűség szerint a sarki kutatók hősi halálát halt — dr. Krüger értékes megfigyeléseit, feljegyzéseit a tudományos világ számára.

A kanadai lovasrendőrség 1933-ban ünnepelte fennállásának 60-ik évfordulóját.

A rendőrkutyának a nyomozásnál való használhatóságáról a vélemények nagyon megoszlanak. A gyakorlat azt mutatja, hogy a rendőrkutya megállja a helyét, ha vele szemben nem lépünk fel túlzott követelményekkel, azaz nem csalódunk benne, ha nem várunk tőle többet, mint amennyit teljesíteni tud. Az alábbi két eset Németországban történt.

A Berlin mellett fekvő Gunewaldban ismeretlen, eszméletlen nőt találtak. A nőnek hiányzott a kézitársolya, kalapja, cipője s így első pillanatban rablásra gondoltak. A helyszínre kivitt rendőrkutya szimatot vett és azután körülbelül 400 méteres körzetből, a sűrű erdőben, összeszedte az ismeretlen nő kalapját, cipőjét, kézitársolyát, ernyőjét. És még valamit. Egy üres veronálos dobozt. Az egyes tárgyak egymástól nagyobb távolságra voltak az erdőben széjjel szórva. A kézitársolyában talált iratokból meg tudta a rendőrség állapítani az ismeretlen nő kilétét, az üres veronálos doboz viszont öngyilkossági kísérletre utalt. Ezt különben a nő, midőn a kórházban magához tért, be is ismerte. Elmondta, hogy a mérge bevétele előtt idegesen bolyongott az erdőben, küzdött magával és eközben szórta el a holmiját.

Egy másik alkalommal gyilkosság történt. Egy Stein nevű berlini marhakereskedő jó üzleteket kötött és körülbelül 9000 márkát vágott zsebre. Berlin egyik külvárosában lakott. A jó üzlethez méltó áldomás elfogyasztása után bepityizálva igyekezett távoli otthonába. Másnap reggel a járókelők az országúton vérbefagyva, holtan találták. Feje be volt

zúzva. Zsebei teljesen üresek voltak és hiányzott a szép, elefántesont nyelű sétatotja is, amelyet mindig magával hordott és még előző este is nála láttak. A rendőrség rendőrkutyát is vitt ki magával a helyszínre. A rendőrkutya szimatot vett, azután elindult. Letért a műtról egy gyalogösvényre és a helyszíntől kb. 200 méter távolságra egy bokros helyen megtalálta a marhakereskedő elefántesont fogantyús sétatotját. A rendőrség föltevése szerint a gyilkosnak megtetszhetett az értékes sétatot és azt magával vitte, de azután gondolkodóba esett és az áruló bűnjelet a feltalálási helyen eldobta. Innen kezdve a kutya a nyomot elveszítette. A további követésre azonban nem is volt szükség. A sétatot a daktiloszkópus kezébe került, aki annak sima felületén két — a halott ujjnyomataitól eltérő, tehát — idegen, igen jól használható ujjnyomot talált. Az ujjnyomokat azonnal priorálták az egyes ujjnyomok nyilvántartásában (monodaktiloszkópia). Meg is találták a gazdáját és így a tettes a déli órákban már névleg is ismeretes volt. Délután, a hivatásos bűnözők életmódját jól ismerő bűnügyi tisztviselők az egyik kültelki kis koreszmában el is fogták. Eltogatásakor csak annyit tudott hebegni, hogy: „Hát erre meg, hogy a csudában tudtak rájönni!” Nem tagadott, de ennek nem is lett volna értelme, mert a személynemelés alkalmával megtalálták nála a marhakereskedő értéktárgyait és a győzősszegű pénzt is.

Azt hiszem mind a két eredményt teljes egészében a derék rendőrkutyák számlájára kell elkönyvelnünk.

Minden olyan bűncselekménynél, amelynél lövegyvernek jutott szerep, nagyon fontos az, hogy a kilőtt tölténynek mind a lövedékét, mind a hüvelyét megtaláljuk. A lövedéknél a csőnek, a töltényhüvelynél a kivetőnek, töltényonónak, závarzatfejnek lehetnek olyan egyéni tulajdonságai, amelyek alapján azt a fegyvert, amelyből a lövés történt, több más azonos gyártmányú és öbméretű fegyver közül is megbízhatóan meg tudja jelölni a szakértő. Ennek az állításnak az alátámasztására szolgáljanak a következő esetek.

1927. évben Strassburg közelében az egyik község határában ismeretlen tettes agyonlőtt egy francia csendőrt. A boncolás alkalmával a holttestből 7 mm-es ólom revolvergolyó került elő. A golyó sértetlen volt, csupán a felületén látszott egy meglehetősen mély barázda, amely nem származhatott a cső huzagolásától. A megindult nyomozás a kérdéses falu egyik rosszhírű lakosát gyanúsította a csendőrgyilkosság elkövetésével, annál is inkább, mert az illető a bűncselekmény napján eltűnt a községből.

Néhány nappal később a francia-svájci határon egy francia határőr egy embert csipett el, aki jogtalanul akarta az ország határát átlépni. El akarta fogni, de a jogosulatlan határátlépő rálőtt a határőrré. Az elfogás mégis sikerült, mert a lövés zajára a közelből másik francia határőr érkezett bajtársa segítségére. A lövés a határőrt a balkarján érte és a lövedék benne maradt a karban. Műtétilag távolították el. 7 mm-es ólom revolvergolyó volt, felületén éles barázdával. Az elfogott határátlépőnél belgi gyártmányú, Lefaucher-rendszerű, 6 lövetes, 7 mm öbméretű revolvert találtak. A szakértő megvizs-

gálta a revolvért. A célgömb hibásan volt a cső végén beillesztve, úgy, hogy alsó része a cső falán át beterjedt a csőbe. Ez a rész hegyes volt és így minden lövésnél barázdát szántott az ólomlövedékbe. Az összehasonlítás alapján kiderült most már a Strassburg-környéki csendőrgyilkosság is. A két lövedék szakértői összehasonlítása tökéletes azonosságot mutatott. A csendőrség eredeti feltevése egyébként helytállóan bizonyult. A csendőrgyilkos valóban az a rosszhírű ember volt, aki a gyilkosság napján a községből eltűnt. Ez a feltevés egyébként egy közismert kriminalisztikai alapszabályon alapul. Különösen súlyosabb bűncselekmények esetén, ha a tettes helybéli, szökéssel igyekszik magát a következmények alól kivonni, tehát meg kell ilyenkor mindig állapítani, hogy ki tűnt el a bűncselekmény elkövetése idejében. Más kérdés az, hogy a két nyomozás szálai hogyan találtak egymásra, mert végeredményben a csendőrgyilkosság kiderítését csakis ez az egymásratalálás tette lehetővé, amennyiben a megoldást a két, más helyen és más időben történt bűncselekmény között mutatkozó hasonlóság hozta.

A közbiztonsági szerveknek világszerte vannak napi kiadványai, melyek az elmúlt 24 óra bűnügyi eseményeit köztudomásúvá teszik az ország összes közbiztonsági alakulatai, szervei körében. Ilyen ami Nyomozati Értesítőnk. Hivatása az egyes szervek nyomozó tevékenysége között a szükséges kapcsolatot megteremteni. Ezeknek a kiadványoknak azonban csak akkor van haszna, ha azokat alaposan, gondolkodva olvassuk. Még pedig kétféle szempontból: mi van olyan benne, aminek mi (pl. az őrs) vehetjük hasznát és mi az, amiben mi lehetünk másoknak (másik őrs, nyomozó alosztály, rendőrség) segítségére?

Politikai tüntetés alkalmával (ez még 1933 előtt történt) Németországban agyonlőtték egy rendőrt. A boncolás alkalmával a hullából 7.65 mm öbméretű nikkelacélköpenyes ismétlőpisztoly-lövedék került elő. A rendőrség hosszas nyomozás után eljutott két olyan személyhez, akiket a rendőrgyilkossággal több adat alapján gyanúsítani lehetett. Mindkettőjük birtokában találtak 7.65 mm öbméretű ismétlőpisztolyt. A pisztolyokat fegyverszakértők vizsgálták meg és azokból több próbálövést is tettek. A próbálövéseknél nyert lövedékeket a szakértők összehasonlították a rendőr holttestéből előkerült lövedékkel és határozott véleményt tudtak adni arról, hogy a halálos lövést melyik pisztolyból lőtték.

Középnémetországban félreeső tanyákon egymásután háromszor történtek éjszakai rablótámadások. A rablótámadások alkalmával a három tanvalakosai közül hárman megsebesültek, ketten meghaltak. A helyszíni szemle alkalmával az első tanyán 3, a másodikikon 2 és a harmadik tanya udvarán 7 pisztoly-töltényhüvelyt találtak. Az öbméretük valamennyi helyen ugyanaz volt. A halálesetek a második tanyán fordultak elő.

A nyomozás során két lengyel mezőgazdasági munkás került gyanúba. Elfogták őket. A házkutatás alkalmával mindkettőjük birtokában azonos öbméretű ismétlőpisztolyt találtak. A pisztolyok fegyverszakértőhöz kerültek, aki azokból próbálövéseket tett. Ennél az esetről nem a lövedékeknek, hanem a

helyszínen talált és a próbálövéseknél nyert töltényhüvelyeknek az összehasonlítása eredményezett sorozatos azonossági pontokat. Meg lehetett pontosan állapítani, hogy a 3 különböző helyszínen melyik gyanúsított pisztolyából maradt vissza töltényhüvely, tehát ott kettőjük közül melyik, hány lövést tett. Nevezük a két gyanúsítottat A-nak és B-nek.

Az első tanyán csak A lőtt háromszor, a második tanyán csak B kétszer. A harmadik tanyán A három, B négy lövést tett. Ezáltal a szakértői vélemény alapján nem csupán általában lehetett a gyanúsítottak bűnösségét bizonyítani, hanem meg lehetett állapítani azt is, hogy ki követte el a befejezett ölést. A második tanyán csak B lőtt kétszer, mind a két lövés halálos volt. Itt A nem is lőtt, tehát B követte el a befejezett büntetést, míg a másik két tanyán csak sérülések fordultak elő, tehát A-t csak kísérlet terhelte.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

6. Kérdés. *Hivatalból üldözendő súlyos testi sértés sértettjét kórházba szállítják. Az őrs a feljelentéshez csatolás végett a kórház igazgatóságától a sérülés mértékére és előrelátható gyógyulási tartamára vonatkozó orvosi leletet kér. A kórház igazgatósága a kérést megtagadja azzal, hogy a körleletet csak a kir. ügyészség megkeresésére állítja ki. Jogosult-e a kórház igazgatóság eljárása és mit tegyen az őrs ilyen esetben?*

Válasz. Az orvos (és pedig mind a hatósági, mind a magánorvos) esküjével, valamint az 1936 : I. t. c. 37. §-ával, büntetőjogi szempontból pedig a Btk. 328. §-ával titoktartásra van kötelezve „a kezelt vagy vizsgált egyén állapotára vonatkozó adatok tekintetében és ezenfelül mindarra nézve, amit az orvos ebben a minőségében, hivatása gyakorlása közben tudott meg.” (1936 : I. t. c. 37. §.)

Orvoserkölési és büntetőjogi szempontból az orvos: titok megsértése miatt csak akkor nem üldözhető az orvos, ha: a) törvényes köteleességét teljesítvén, a beteg titkát *hatóság* előtt felfedi, vagy b) *hatósági* megbízásból végzett vizsgálat eredményét a megbízó hatósággal közli. (1936 : I. t. c. 37. §. második mondat.)

Az orvosszakértő sem erkölcsi, sem pedig büntetőjogi vonatkozásban nem követ el továbbá titoksértést szakértői véleményének előterjesztése által, ha vizsgálatát valamely *hatóság* vagy kötelező biztosítás valamely intézete vagy intézménye vagy más, törvényen alapuló intézmény megbízása folytán teljesíti és annak eredményét csak a megbízónak hozza tudomására. A megvizsgált személy kezelőorvosa azonban az imént említett megbízást csak akkor vállalhatja, ha a megvizsgált személyt öt korábbi észleléseire vonatkozó titoktartás kötelezettsége alól felmenti. (1896 : XXXIII. t. c. 205. §.) Ilyen felmentés hiján a kezelőorvost bűnügyben tanúként vagy szakértőként sem lehet kihallgatni.

A Btk. 328. §. szerint: „Azon orvos, sebész, gyógyszerész, szülész, aki valamely család vagy személy jóhírnevét veszélyeztető és hivatalánál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva megtudott vagy rábízott titkot alapos ok nélkül másnak felfedez, vétséget követ el és a sértett fél indítványára három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő. Ezen intézkedés kiterjed a fent megjelölt személyek segédeire is.”

Valamely személy vagy család jó hírnevét minden olyan körülmény veszélyezteteti, amely az általános megbecsülésnek árt, társadalmi helyzetét bizonytalanná teszi, tekintélyét csorbítja, munkavállalási lehetőségét korlátozza vagy arra alkalmas, hogy másnak róla alkotott jó véleményét esékkentse.

A fenti jogszabályokból megállapítható, hogy az orvosi titoktartásba ütközik az orvosnak a betegre vonatkozó és ennek beleegyezése nélkül tett minden olyan közlése, amelyet nem hatóság (bíró), illetőleg nem a kötelező biztosításnak valamely intézete vagy intézménye (OTL, MABL, OTBA, stb.) megbízása, intézkedése vagy rendelkezése folytán tesz. Ilyen közlést is csak a megbízó hatóság, bíróság vagy biztosító intézet számára és hivatalos használatára szabad tennie.

Mint hogy a csendőr nyomozó alosztály és a csendőrőrs nem hatóság, az ezek számára tett közlés is az orvosi titoktartás alá esik, feltéve, hogy a beteg az orvost a titoktartás alól fel nem mentette. Mindegy, hogy a közlés szóval vagy pedig orvosi bizonyítvány (látélet stb.) alakjában történik.

A Szut. 402. pont 1. bekezdése elrendeli ugyan, hogy: „Súlyos testi sértések esetében, ha a sértett orvosi bizonyítványt nem adott be, akkor a csendőr őt közvetlenül vagy a községi előjáróság közbenjöttével községi, kör- vagy más hatósági orvossal vizsgálta meg”, de ugyanennek a pontnak a 2. bekezdése azt rendeli, hogy: „Ha a csendőr sem hatóság, sem magánorvostól bizonyítványt szerezni nem tudott, vagy ha a sértett — könnyű sérülés esetében — orvosi bizonyítványt szerezni nem hajlandó, akkor a csendőr jelentésében saját észleletét, valamint a gyógyulás tartamára vonatkozó saját véleményét jelentse.”

A 2. bekezdés szövegéből nyilvánvaló, hogy az utasítás nem kívánja a csendőrt arra kötelezni, hogy az orvosi bizonyítványt vagy látellelet minden körülmények között feltétlenül megszerezze, hanem csak, hogy annak megszerzését — a beteg beleegyezésétől függően — megkísérelje. Ha ez nem sikerül, akkor a csendőr a saját véleményét jelentse.

A véleményben a csendőr azonban ne azt jelentse, hogy a sérülés előreláthatóan mennyi idő alatt fog gyógyulni, mert ezt úgysem tudja megállapítani. Sokkal jobb, ha részletesebben leírja, hogy a sértett melyik testrészén milyen eszközzel, milyen sérülést szenvedett, milyen a sértett állapota a sérülés következtében (eszméletlen, kórházba szállították, ágyban fekszik, fennjár, de nem tud dolgozni, munkáját rendszeresen végzi, stb.).

Hivatából üldözendő bűncselekmények esetében a hatósági orvosok a szükséges látellelet rendszerint az őrs vagy a csendőr kérelmére is ki szokták állítani, főként, ha a csendőr közli, hogy a látellelet nem az őrs számára, hanem a kir. ügyészség számára szolgál, ahova azt az őrs fel fogja terjeszteni. Ilyen esetben az orvos a csendőr kérelmére kiállított bizonyítványra vezesse rá, hogy a vizsgálat és a bizonyítvány díja fejében mennyit számít fel. Megjegyzendő azonban, hogy a csendőrség kérésére kiállított orvosi bizonyítványok díjának megállapítása körül a bíróságok nem követnek egyetemes gyakorlatot; az egyik bíróság megállapítja, a másik pedig — arra hivatkozva, hogy a kiállítás nem bírósági vagy hatósági megkeresésre történt — nem állapítja meg. Az utóbbi esetben az orvos a sértett beleegyezése esetében is joggal tagadhatja meg a bizonyítvány kiállítását, mert az ahhoz szükséges vizsgálatot hatósági (bírósági) rendelkezés nélkül magánszemély részére nem köteles díjtalanul elvégezni.

A csendőr tehát — főként súlyos testi sérülés esetében — ha a sértett nem nyújtott be orvosi bizonyítványt, annak beszerzését megkísérelheti, de ha ez nem sikerül, a Szut. 402. pont 2. bekezdésében foglaltak szerint kell eljárnia.

Egyébként az orvosi bizonyítvány beszerzésének a csendőr részéről való mellőzése az eljárás lefolytatása szempontjából nem hátrányos, mert a kir. ügyészségnek a feljelentés beérkezése után is módjában áll a sértettet megvizsgáltatni. Sőt, a későbbi megvizsgálataknak előnye, hogy az orvos a gyógytartamot illetően határozottabban nyilatkozhatik, mint a sérülést közvetlenül követő időben, mert mindjárt a sérülés után csak a valószínű gyógytartamot lehet körülbelül meghatározni, a gyakorlat pedig azt mutatja, hogy az a valószínűségben lényegesen hosszabb vagy rövidebb is lehet.

Van eset, amikor a sértettnek (gyanusított) orvosi megvizsgálata nem szenvedhet késedelmet. Ilyen eset, ha a sérülés életveszélyesnek látszik és emiatt a sérült azonnali bírói kihágatása szükséges, vagy pl. magzatelhajtás esetében, amit napok múlva végzett orvosi vizsgálattal sokszor már nem lehet megállapítani, a gyanusított pedig annak megtörténtét eltitkolja. Ilyen esetben forduljon az őrs közvetlenül (távbeszélőn, távirattal) az illetékes kir. ügyészséghez és kérje bírói vagy hatósági orvosi szemle elrendelését.

7. kérdés. *A Szut. 396. pont 3. bekezdése szerint az osztály- vagy szárnyparancsnokok egyes bonyolultabb vagy közfelfűnést keltő bűncselekmények nyomozására szükség esetében kiváló nyomozóképességű csendőröket bármely őrsükre kirendelhetnek. Vonatkozik-e ez arra az esetre is, ha a nyomozásba a nyomozó alosztály is bekapcsolódott?*

Válasz. A Szut.-nak ez a rendelkezése érvényben van, tehát a tisztii parancsnokok részéről bármikor alkalmazható.

tekintet nélkül arra, hogy a nyomozásban a nyomozó alosztály is résztvesz-e vagy sem.

Azt mindenki tudja, hogy nem mindenik csendőr egyforma jó nyomozó. Vannak, akik akár természetes tehetségük, akár pedig önképzésük vagy gyakorlatuk következtében nagyobb jártasságra tettek a nyomozásban, mint mások, és ezt nyomozási eredményeikkel be is bizonyították. Közismert dolog, hogy mozgalmas őrsön több alkalma van a csendőrnök nyomozni, mint egy csendes őrsön, ahol hónapokon át sem fordul elő más bűncselekmény, mint kihágás vagy legfeljebb egynehány egyszerű vétség. Ha most egy ilyen őrskörletben egyszerre nagyszabású, bonyolult bűncselekmény történik, természetes, hogy az őrsnek segítséget küldenek: vagy a nyomozó alosztálytól vagy pedig egy másik őrsről, de esetleg mindkét helyről. Az a körülmény, hogy a nyomozó alosztály is vezényelt egyenruhás vagy polgári ruhás járórt, nem gátolja, hogy az illetékes osztály- vagy szárnyparancsnok a nyomozás vezetőjéül azt jelölje ki, akit jónak lát, tekintet nélkül arra, hogy az illető oda vagy pedig más őrsre van-e beosztva.

Nagyobb szabású esetekben a nyomozás vezetője rendszerint az illetékes szakasz- vagy őrsparancsnok, de ez nem szabály. Más is lehet. Itt nem az a fontos, hogy ki vezeti a nyomozást, vagy ki vesz részt abban, hanem az, hogy a bűncselekmény kiderüljön. Az osztály- és szárnyparancsnokságok ritkán szoktak ugyan ezzel a jogukkal élni, de ha szükségesnek látják, megtehetik.

Ez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy az így kirendelt csendőrnök az illetékes őrs a nyomozásban ne legyen segítségére, mert az eredményes nyomozás egyik igen fontos kellékével: a helyi és személyi ismerettel elsősorban az illetékes őrsbeli csendőrök rendelkeznek.

8. kérdés. *A gyanusított az erdőben kimúlt rókát talált, amelyet valószínűleg orvvadász sebesített meg. A gyanusított a rókát hazavitte, megnyúzta és a bőrét megtartotta. Mit követelt el?*

Válasz. Vadnak eltulajdonítása többféleképpen minősül, aszerint, hogy élő vagy élettelen vadról van-e szó és hogy az eltulajdonítás vadászterületen vagy azonkívül történt-e.

A szabadon élő vad ú. n. uratlan dolog, ami azt jelenti, hogy senkié. A magyar magánjog szerint az uratlan dolgot bárki eltulajdoníthatja, feltéve, hogy jogszabály mást nem rendel. Az élő vadra pedig a jogszabály mást rendel: a vadászatról szóló 1883:XX. t.-e. ugyanis csak a vadászatra jogosítottat enged meg, hogy az élő vad tulajdonát megszerze. A vadászatra nem jogosított tehát, aki másnak vadászterületen élő vadat akár engedély nélkül vadászással, akár pedig más módon (pl. törrel, hurokkal) eltulajdonít, vadászati kihágást követ el. Ahhoz, hogy a cselekmény vadászati kihágással minősüljön, szükséges, hogy a gyanusított a vadat élő állapotban ejtse el, fogja el, stb. A sebzett vad is élőknek számít.

Nem vadászati kihágás, ha valaki élő vadat nem vadászterületen (hanem pl. a saját bekerített kertjében, udvarában stb.) ejt vagy fog el.

Amint azonban a vad nincs szabadon (amin azt kell érteni, hogy a szabad mozgásban gátolva van), többé nem gazdátlan (uratlan) dolog, hanem a vadászatra jogosított tulajdonává válik. Élettelen vad eltulajdonítása tehát nem vadászati kihágás, hanem a dolog értéke szerint minősülő lopás, feltéve, hogy a vadat nem a gyanusított ölte meg. Hasonlóképpen lopás és nem vadászati kihágás az, ha valaki a vadászatra jogosított vagy más személy (pl. orvvadász) által felállított hurokba szorult vadat eltulajdonítja, még pedig ebben az esetben tekintet nélkül arra, hogy a vad élt-e vagy sem, mert itt az a lényeg, hogy a hurokba fogás által a szabad mozgásában akadályozva volt. Ha azonban a hurokot nem más, hanem a gyanusított tette ki, a cselekménye nem lopás, hanem vadászati kihágás.

Megjegyzendő, hogy a vad a vadaskertben, a hal a halastóban, vagy más olyan zárt vízben, amely magántulajdon tárgya, nem gazdátlan, hanem a vadaskert, a halastó stb. tulajdonosának tulajdona. Ugyanez áll minden más hasznos vízállatra is. A fogva levő vadállat nem gazdátlan, de gazdátlanná válik, ha kiszabadul és a tulajdonos az állat kézrekerítése végett haladéktalanul nem intézkedik vagy az intézkedést abbahagyja. A szelídített állat akkor sem gazdátlan, ha szabadon jár, ellenben gazdátlanná válik, ha a szállóhelyére visszatéréstől elszökik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Bizonyítékok hiánya miatt...

Beküldte: **BARÁNY ISTVÁN** tiszthelyettes
(Debrecen).

I.

1924 január 16-án, hajnali 4 órakor Kánya János* tunyogi lakos megjelent a györteleki őrsön és jeletette, hogy szolgálatadóját, Weiner Jakab kereskedőt az éj folyamán, ismeretlen tettesek a Györtelek—Tunyog közötti országúton leütötték és pénzét elrabolták. Sértett a lakásán fekszik.

Az eset nyomozására az őrsparanesnokom magát, Tóti Lajos I. törzsőrmestert, továbbá engem és Boó Dániel csendőrt vezényelt ki szolgálatba.

Kánya János kocsis nem tudta megjelölni azt a helyet, ahol az eset történt, azért előbb a sértett lakására kellett mennünk. Tunyog községbe reggel 6 óra tájban érkezünk meg. Sértett ágyban fektült, fején kötéssel, körülötte hozzátartozói és szomszédok tárgyalták az esetet. A sértett az alábbiakat adta elő:

Január 15-én Vásárosnamény községben volt, az országos vásáron, ahol ökröket akart vásárolni, de nem tudott megfelelőt venni. Így Kádas Mihály nevű hajcsárjával együtt még aznap vonaton hazaindult. Györtelek vasúti megállójához este 21 óra 15 perckor érkeztek meg. A vasúti megállótól gyalog indultak el a Györtelek—Tunyog között vezető országúton. Az úton beszélgetve haladtak s amikor kb. 2 km. útát már megtették (Györtelek—Tunyog közötti távolság 5 km.), 2 egyént értek utól, akik szintén Tunyog felé igyekeztek. Az illetők lassan mentek, így ők azokat elhagyták. Az idő borús volt, ezért nem tudták felismerni a két egyént, csupán annyit láttak, hogy az egyik magas, erős, a másik alacsony, vézna termetű férfi volt. Pár 100 métert haladtak, amikor a két egyén sietve elhagyta őket, de kb. 500 méter távolság után újból utólérték azokat. Amikor Tunyog községből már csak kb. 2 km. távolságra voltak, észrevették, hogy a két egyén újból utólérte őket. Ők nem gondolva semmire, Kádással tovább mentek. Kis idő múlva a fején erős ütést érzett, amitől megszedült és hanyat esett. Amikor pár pillanat múlva magához tért, a nagyobbik egyén a mellén térdelt és azt mondta: „Büdös zsidó, pénzt, vagy életet!” Láttam, hogy az illető egyik kezében egy vasdarabot tartott ütésre emelve, a másik kezével az ő téli kabátjának belső zsebéből feketé bőr pénztárcáját, 1.780.000 koronával együtt ki-

vette s azután őt otthagya, eltávozott. Előadta még, hogy amikor ő az ütést kapta, ugyanakkor a kisebbik egyén Kádas Mihály hajcsárt elgáncsolta, majd fojtogatta és pénzt követelt. Kádasnál pénz nem volt, így attól nem vittek el semmit. Jól emlékszik, hogy mindkét tettes rövid prémes télikabátot, a nagyobbik báránybőr sapkát, a kisebbik kalapot viselt. A nagyobbik előtt kötény is volt. Az illetőket egyébként nem ismerte fel, de a nagyobbik hangja ismerősnek tűnt fel s ha hallaná, határozottan felismerné. Gyanúsítottként senkit nem tud megnevezni. Kádas hajcsár az esetet Weinerrel teljesen egybehangzóan adta elő.

Weiner Jakab sérülését a községi orvos megvizsgálta és megállapította, hogy a sérülés kemény tompa tárgytól eredt, 12 napon túl, de 20 napon belül gyógyul.

Kádas Mihály elvezette a járőrt a helyszínre. A rablás elkövetése és a járőrnek a helyszínen való megjelenése közötti időben nagyobb mennyiségű hó esett, a hó mindent befedett, így sajnos, helyszíni szemléről szó sem lehetett. Mivel a helyszín a tettesekre nézve támpontot nem nyújtott, a sértettek előadását mérlegelve, a járőrök a tettesek kilétére vonatkozólag az alábbi feltevéseket állították fel:

1. A tettesek a sértettekkel együtt utazhattak a vonaton. Tudták, hogy Weiner Jakabnál pénz van, azért a györteleki megállónál kiszálltak és a sértettek előtt elidultak Tunyog felé.

2. A tettesek tunyogi vagy györteleki egyének lehettek, akik tudtak Weiner távollétéről, valamint annak érkezéséről és a vonat érkezése előtt elindultak lassan a Györtelek—Tunyog közötti országúton, várva, hogy a vonatból kiszálló és hazafelé tartó Weiner utólérje őket az úton.

A nyomozás során megállapítottuk, hogy a györteleki vasúti megállónál a sértetten kívül nem szállt le senki a vonatról. Megmaradt tehát az utóbbi feltevés, annál is inkább, mert Weiner előadása szerint a nagyobbik tettes hangja — aki őt leütötte és kirabolta — ismerős volt. Ezért a tunyogi és györteleki szokásos büntetettek, rovott előéletű és gyanús egyének között kerestük a tetteseket. Jól megjegyeztük, hogy az egyik tettes magas, a másik alacsony termetű volt.

Két napja folyt már a nyomozás. A számításba jöhető egyének elfogadható alibit igazoltak. Magas és alacsony gyanúsítottat nem találtunk, kivéve Tengő Béla szokásos büntetett, györteleki lakost, akire a sértettek által megjelölt magas és erős testalkat ráillett. Nevezett kisebb lopásokért és testi-sértésért több esetben volt büntetve. Nagyobb büncselekményt még nem követett ugyan el, de ismerve nehéz anyagi viszonyait és vakmerőségét, rablás elkövetésére is képesnek tartottuk. A rablást tagadta és alibit a családjával igyekezett igazolni. Bizonyítékokat ellene beszerezni nem tudtunk, a további ki-kérdezését ezért egyelőre abbahagytuk.

A nyomozás 3. napján egy mezőőr bizalmasan közölte az egyik nyomozó járőrrel, hogy 1924 január 15-én este kb. 21 óra tájban, midőn mezőőri szolgálatát végezte, Györtelek községtől kb. 1 km. távolságra, az út melletti fasorból látta Tengő Bélát és Dani Balázst az országúton Tunyog felé haladni. Nevezettek lassan mentek és halkán beszélgettek.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Dani Balázs alacsony termetű, vézna, Tengő Bélának sógora, Tunyog község határában lakott, a Nyárfás tanyán, büntetlen előéletű. Kikérdezése alkalmával előbb tagadta, hogy a kérdéses időben és helyen járt volna sógorával. Alibit családjával igyekezett igazolni. Később beismerte, hogy a kérdéses időben és helyen valóban járt sógorával, akivel a györteleki határban levő Luby tanyáról akartak tengerit lopni. A lopás azonban nem sikerült, mert észrevették őket. A rablás elkövetését tagadta. Tengő Béla megmaradt előbbi állítása mellett, hogy a kérdéses időben lakásáról egyáltalán nem volt távol.

Nevezettek ellen — tagadásukkal szemben — a Weiner elleni rablás alapos gyanuja merült fel, mert:

1. a rablás elkövetését megelőzőleg kb. ½ órával azon az úton mentek, melyen később a sértettek elhaladtak. Ezt a körülményt Tengő Béla tagadta, Dani Balázs pedig valószerű a kitalált enyhébb bűncselekmény kísérletének meséjével igyekezett a rablást palástolni.

2. A Dani Balázs által említett Luby tanyáról a rablás éjjelén egy járómszeget ismeretlen tettes ellopott. Weiner sértett előadta, hogy amikor a tettes a mellén térdelve, tőle pénzt követelt, annak a kezében egy vasdarabot látott. A vasdarab véleménye szerint járómszeg is lehetett.

3. Tengő Béla erős, magas, Dani Balázs alacsony, vézna termetű. Mindkettőn rövid, prémes télikabátot, Tengő báránybőr sapkát és kötényt, Dani kalapot viselt.

4. A házkutatás alkalmával Tengő kötényén több apró, vérnek látszó barna foltot találtunk. Nevezett előbb azt adta elő, hogy a barna foltok bagótól származnak, majd amikor közöltük vele, hogy meg tudjuk állapítani, bagó-e, vagy vér, azt adta elő, hogy baromfi vértől erednek a foltok.

5. Sértettek nevezettekben — testalkatukból ítélve — támadójukat vélték felismerni. Weiner Jakab hasonló időben és körülmények között, Tengő Béla hangjában határozottan támadója hangját ismerte fel.

Gyanúsítottak az elébük tárt bizonyító körülmények dacára is tagadták a rablás elkövetését. A házkutatások sem jártak eredménnyel. A pénzt, pénztárcát és a vasdarabot nem sikerült előteremteni. Ennek dacára a felsorolt bizonyító adatokkal alátámasztott alapos gyanú alapján, nevezettek — a bűnjelt képező véres köténnel együtt — a nyíregyházi kir. ügyészségnek átadtuk. A kir. ügyészség intézkedése folytán a vegyvizsgáló intézet a kötényen talált barna foltokról megállapította, hogy azok ember vértől származnak. Ennek alapján a vizsgálóbíró gyanúsítottak vizsgálati fogságba való helyezését elrendelte. Az ügyészség a gyanúsítottak ellen vádat emelt s egyidejűleg az őrsnek a pótnyomozás megejtésére felhívást adott azzal, hogy a pótnyomozás során igyekezzenek az őrs a pénzt, pénztárcát és a vasdarabot, mint bűnjeleket kézrekeríteni.

A pótnyomozás nem járt eredménnyel.

A kb. két hónap mulva megtartott tárgyaláson a kir. törvényszék a gyanúsítottakat bizonyíték hiányában felmentette s szabadlábra helyezését elrendelte. A kir. ügyészség pedig az őrsöt az ügy nyomozásának folyamatban tartására felhívta.

A felmentő ítélet dacára is nemesak az őrs tagjai előtt, hanem a lakosság körében is megmaradt az a meggyőződés, hogy a rablást a gyanúsítottak követték el. Ezért az őrs ezek után a szabadon bocsájtott gyanúsítottak költségeit kezdte figyelni és figyeltetni, mert az elrabolt pénz nem kerül elő. Tudott dolog pedig, hogy a bűnözők a cselekményük gyümölcsét előbb-utóbb hasznosítják.

A figyelés eredménytelen maradt, a gyanúsítottak nem költségezték. Más irányban bevezetett nyomozás sem vezetett eredményre. Így az őrs kiderítetlen esetei egyelőre szaporodtak eggyel.

II.

A rablást követő évben, 1925 március elejének egyik napján 21—22 óra között Kóhn Mór györteleki lakos, terménykereskedő az őrsön megjelent és feljelentette, hogy aznap a kora estéli órákban a nyitva levő magtárából egy zsákban volt kb. 40 kg. lucernamagot ismeretlen tettes ellopta. Gyanúsítottként senkit sem tudott megnevezni. Az ügy nyomozására azonnal kivezényelt járőr három napig tartó nyomozása eredményre nem vezetett.

A lopás elkövetése után kb. hat nappal később este megjelent az őrsön egy B. egyén és közölte, hogy aznap délután Káldor Ferenc és Kocsis István györteleki napszámos fiatalemberek a községi korezmában feltűnően költségezték, mulatnak és finom cigarettákat szívnak, ami gyanús előtte, mert bár nevezettek más alkalommal is szoktak a korezmában megjelenni, ilyen pénzsórást nem tapasztalt.

A lopás ügyében nyomozó járőr nevezetteket a költségezésükre nézve kikérdezte s rövid kertelés után beismerték a lucernamag lopást.

A gyanúsítottak kikérdezése alkalmával feltűnt az őrsparancsnokomnak azok megjelenése: Káldor Ferenc erős, magas, Kocsis István alacsony, vézna, mindkettő rövid, prémes télikabátot, Káldor báránybőr sapkát és kötényt, Kocsis pedig kalapot viselt. Őrsparancsnokomnak, aki ezzel a két személyleírással a rablás ügyében annyit foglalkozott, önkéntelenül is a kiderítetlenként nyilvántartott rablási eset jutott eszébe. Ezért nevezetteket a rablás elkövetésére kikérdezte, de mindkettő tagadtak.

Tekintettel arra, hogy az eset elkövetése óta már több mint egy év telt el, az alibi vizsgálatról nem sokat lehetett várni. Nem maradt más hátra, mint a szembesítés. Ebben még reménykedtünk és nem csalódtunk. Hasonló időben és körülmények között lejátszottuk a rablást. Weiner Jakab Káldor Ferenc személyében határozottan támadóját vélte felismerni. Sajnálkozással állapította meg, hogy annakidején Tengő Béla személyében, különösen hangjában, ingadozott és tévedett. De Káldor hangja kétséget kizáróan azonos azzal a hanggal, amellyel annakidején támadója fenyegette, illetve a pénzt követelte. Mindkét sértett kijelentette, hogy a személyleírás is pontosan ráillik támadójukra. A gyanúsítottakra a szembesítés olyan hatással volt, hogy a rablást beismerték és egybehangzóan az alábbiak szerint adták elő:

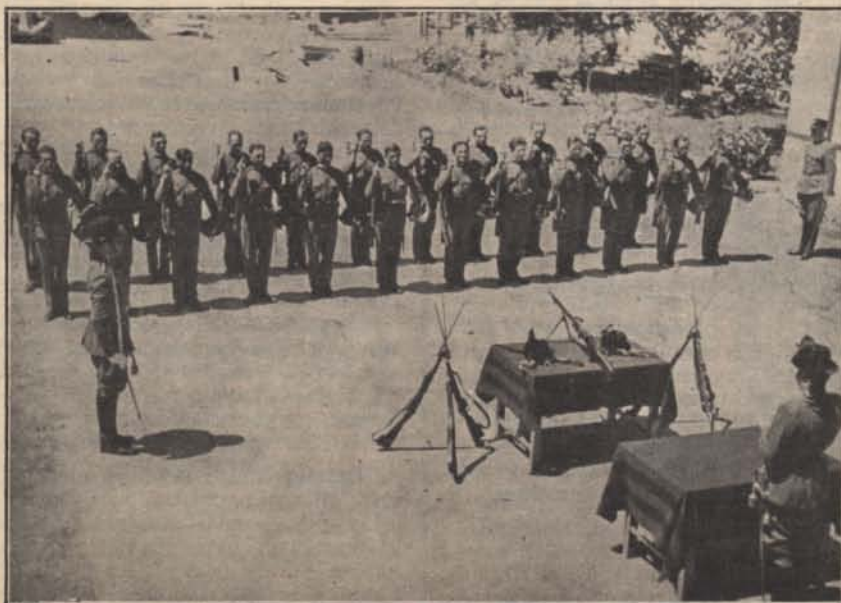
1924 január hóban Káldor indítványára elhatározták, hogy valamilyen uton-módon pénzt szereznek. Erre a célra az esteli vonattal érkező, a györteleki vasúti megállónál leszálló és a Györtelek—Tunyog közötti országúton gyalog tovább utazó egyéneket szemelték ki. Abban állapotok meg,

hogy az úton gyanutlanul haladó utasoktól — azokat megfélemlítve — elveszik a pénzüket. E célból a rablást megelőzőleg, az estéli vonat érkezése előtt már több este kimentek az útvonalra, azonban vagy nem volt utas, vagy pedig többen voltak és a rablást nem merték megkísérelni.

Január 15-én este újból kimentek. A vonat érkezése előtt az út közelében levő Luby-tanya udvarára is bementek, hogy ott valamilyen ütőeszközt vegyenek magukhoz. Úgy határoztak, hogy ez alkalommal minden körülmények között szereznek pénzt. A tanya udvarán Káldor egy járomszegét vett magához és azután újból kimentek az útra. Látták a vonat érkezését, majd nemsokára Györtelek felől az úton beszélgetést hallottak. Ekkor lassan megindultak az úton. Kis idő múlva két férfi érte utol őket, akik mellettük elhaladva beszélgettek. A hangról Weiner Jakab tunyogi kereskedőt felismerték. Tudva azt, hogy Weiner — mint kereskedő — mindig sok pénzt hord magánál, végleg elhatározták, hogy a rablást végrehajtják. Miután meggyőződtek, hogy más utas nem jön az úton, megbeszélték a végrehajtási tervét olyképp, hogy a két férfit megközelítik, Káldor a vas járomszeggel Weinert leüti és tőle a pénzt elveszi, Kocsis pedig a gyengébb testalkatú másik egyénnel fog elbánni. Ezután jól kilépve a sértetteket utolérték, de közben a hold kibújta a fellegek mögül és nagyon világos volt. Ezért a sértetteket megelőzve előre mentek azzal, hogy kedvezőbb helyen hajtják végre a rablást, bízva abban, hogy a hold is talán elbújik addig. Nemsokára Tunyog községből hallották már a kutyaugatást, a községtől nem messze lehettek. Ezért, hogy a sértettek őket mielőbb utolérjék, Kocsis az út melletti árokban leguggolva azt a látszatot keltette, mintha természeti szükségét végezné. Eközben a sértettek utolérték őket és a megállapodás szerint Káldor a járomszeggel Weinert hátulról fejbe ütötte, aki az ütés következtében elesett. Ezután Weiner zsebéből kivette a bőr pénztárcáját. Ezalatt Kocsis Kádast elgáncsolta és attól pénzt követelt, de annál állítólag nem volt pénz. Így nem vettek el tőle semmit.

A rablás elkövetése után nem az úton, hanem a szántóföldeken keresztül mentek haza györteleki lakásukra. Útközben a pénztárcában volt kb. 1.800.000 koronán megosztottak, a pénztárcát és a járomszegét a Györtelek község alatt elhúzó Holt-Szamos vizébe dobták. A rabolt pénzt időközben élelemre, italra és ruházatra elköltötték. A gyanúsítottak külön-külön, bizalmi egyének jelenlétében megmutatták azt a helyet, ahol a tárgyakat a vízbe dobták. A megjelölt helyen a vasjáromszegét megtaláltuk, a pénztárcát azonban nem sikerült megkeríteni.

Ismerünk még olyan eseteket, melyeknél a véletlenek találkozása téves irányba terelték a nyomozást és ezzel ártatlanok kerültek csendőrkézre. Különösen itt látjuk ezt. Az alak és ruházat megfigyelése, a ruhán talált vér, a sértett által azonosnak talált hang, a mezőőr tanuságtétele, hogy a kérdéses időben és helyen látta a gyanuba fogott két egyént, akik azt tagadják, de utóbb az egyikük beismeri. Annyi bizonyíték számba vehető adat, hogy a gyanúsítottak vizsgálati fogságba kerülnek, az ügyész vádat emel s csak a 2 hónap múlva megtartott tárgyalás tisztázza, hogy megnyugtató bizonyítékok nincsenek... Szükséges, hogy ilyen esetekkel foglalkozzunk, mert amilyen baj, ha sok a kiderítetlen eset, éppen olyan, sőt még sokkal nagyobb baj, ha ártatlan embert hurcol meg a csendőr. Ezt jóvá tenni már nem lehet! Perrendszerű, megdöntetlen bizonyítékokat kell keresnie s mindig szemelőtt tartani azt, hogy a látszat csalhat, a tanú, sőt a sértett is tévedhet. „A nyomozó csendőr célja a való tények felderítése, ezt pedig csakis teljes pártatlansággal érheti el. Egyedüli feladatának tehát azt tekintse, hogy a való tényállást minden oldalról, ennél fogva a gyanúsított védelme érdekében is, az igazsághoz híven felderítse. A gyanúsított ártatlansága vagy bűnösségének enyhébb foka mellett való körülményeket éppen olyan lelkiismeretes gondossággal kell kideríteni, mint a terhelő és súlyosbító körülményeket és bizonyítékokat.“ Ezt mondja a Szent. 415. pontja.

Az ungvári iskolába is erdélyi próbacsendőrök vonultak be. *Esküdtétel.*
Vincze R. thts. felv.

HALOTTAINK

A m. kir. kassai VIII. csendőrkerület állományába tartozó **Tóth Imre IV.** csendőr 1941. január 1-én, Nagyindán hirtelen meghalt. 1934. április 1-től 1941. január 1-ig szolgált a testületben.

Doba Mihály alhadnagy (VI. ker.) 1901—1934-ig szolgált,

Koczka Kálmán tiszthelyettes (VI. ker.) 1895—1924-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

CSENDŐRSÉG AZ UDVARLAKI ŐRSÉGEN. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága Budapesten, 1941. január 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy minden február 13-án és 14-én — a csendőrnapot megelőző napon és a csendőrnapon — az udvarlakai őrséget a m. kir. csendőrség adhassa.

Pinczés Zoltán ezredes előadása a rádióban. Felhívjuk bajtársaink figyelmét, hogy Pinczés Zoltán ezredes „A m. kir. csendőrség 60 éves” címmel 1941. február 14-én 17 óra 30 perces kezdettel előadást tart a rádióban.

Havasi őrséink megsegítése. Mult évi 24. számunkban hírt adtunk már arról, hogy a Belügyminiszter Úr több havasi őrsünknek jelentős segítséget nyújtott egy-egy hegyi málháló bérletének engedélyezésével és a közgazdálkodások részére engedélyezett beszerzési előleg kiutalásával. Ez a segítés marosvásárhelyi kerületbeli havasi őrsőknek jutott, most a Belügyminiszter Úr 1097/res. VI. b. 1941. számú rendeletével egyes kolozsvári kerületbeli havasi őrsők közgazdálkodásai részére engedélyezett élelmiszer beszerzés céljára előleget.

Honvédségi Közlöny. 3. szám. Személyes ügyek. Athelyezések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a belügyminiszter úrral egyetértésben azonnali hatállyal áthelyezte: *dr. Csellár Gábor* főhadnagyot, a kassai VIII. kerület ungvári gyalogtanalosztályának oktatótisztjét Ungvárról, hasonló minőségben, a budapesti I. kerület pestszenterzsébeti gyalogtanalosztályához Pestszenterzsébetre, *dr. Szabó Károly* hadnagyot, a marosvásárhelyi X. kerület szászrégeni szárnyának parancsnokhelyettesét Szászrégenből, oktatótisztii minőségben, a kassai VIII. kerület ungvári gyalogtanalosztályához Ungvárra.

Tüzelőanyag átadási kedvezményének kiterjesztése a csendőrségre költözködés esetében (97.070/eln. 20.—1941. számú honvédelmi miniszteri körrendelet). „A mult évi 111.728/eln. 2. i.—1940. számú — alább közölt a m. kir. honvédség részére kiadott — rendelet hatályát a m. kir. csendőrség hivatásos állományába tartozó azon tiszt és tisztjelöltekre (hasonló állásúakra), hivatásos altisztekre is kiterjesztem, akik szám-

adótesttel vagy önállóított alosztállyal bíró honvéd állomáshelyekről ily állomáshelyekre helyeztetek, illetve helyeztetnek át. Az ország egyes részeiben fennálló nagy tüzelőanyaghiányra való tekintettel megengedem azoknak az 1941. évi március hó 1-ig átköltözködő tiszt- és tisztjelölteknek (hasonlóállásúak és hivatásos altiszteknek, akik téli tüzifaszükségletüket már beszerzték, hogy a beszerzett tüzifájukat — okmányváltás mellett — számadótestük gazdasági hivatalának (gazd. közig. tekintetben önállóított alosztályoknak), esetleg az állomáson levő élelmező raktárnak, vagy élelmező főraktárnak beszo- gáltassék azon célból, hogy az új helyőrségi állomáson a kincstári készletekből ugyanily mennyiségű tüzifát, nyugta és a fabeszolgáltatás helyén kapott okmány beszo- gáltatása ellenében, felvételezhessenek. Beszo- gáltatható annyiszor 15 (tizenöt) métermázsra, bármilyen fajtajú és pedig akár hasá- bos, akár pedig aprított tüzifa, ahány szobás lakásra a beszo- gáltató igényjogosult. (Pl. egy szds. 3×15=45 q tüzifa beszo- gáltatására jogosult.) A beszo- gáltatott tüzifa ellenében olyan fajtajú tüzifa kerül az új helyőrségi állomáson a beszo- gáltatás szerint hasábos vagy vágott állapotban ki- szolgáltatásra, amilyen fajtajú fával az a számadótest stb. rendelkezik, amelynél a fa felvételezése történik. Ugyanolyan fajtajú tüzifának a kiszolgáltatását tehát, mint amilyen az lett adva, nem lehet követelni. A fát súlyban kell a számadó- testeknek stb. átadni és a kiszolgáltatás is csak súlyban tör- ténhetik. A köbméterben való beszo- gáltatás vagy felvétele- zés tilos. A beszo- gáltatásra kerülő tüzifának a beszo- gáltató lakásától a számadótest stb. raktárába, úgyszintén a felvétele- zett tüzifának a beszo- gáltatónak az új helyőrségi állomá- son levő lakására való szállítását — mindkét esetben a hely- őrség területén belül — kincstári és pedig elsősorban foga- tott járművekkel — ártérités nélkül — engedélyezem. Járművekkel nem rendelkező alakulatoknál előforduló ily szál- lításokra az állomáspságok más alakulattól rendeljenek ki járműveket. A számadótestek stb. a beszo- gáltatott, úgyszin- tén a kiszolgáltatott tüzifát a Termény- és anyagjárandósági számadásban tartoznak a vonatkozó okmányok csatolása mel- lett bevételezni, illetőleg kiadásba helyezni.”

Tömegátalányok újabb megállapítása (230.346/VI.—b. 1941. számú belügyminiszteri körrendelet). „A legénységi tömeg- átalányokat 1941. évi január hó 1-től kezdődőleg havi 12 P. évi 144 P-ben állapítottam meg. A 114.310/VI. b. 1940. számú körrendeletben (L. 1940. évi 2. sz. Cs. K.) megállapított egyéb tömegbeli járandóságok összegéi változatlanok marad- nak. Ezt a körrendeletemet az ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás 3. §. 1. pontjánál, a 4. §. 1. pontjánál és az előbb hivatkozott körrendeletemnél elő kell jegyezni.”

Rádiókészülékek előfizetési díjának csökkentése (230.353—VI.—b. 1941. számú belügyminiszteri körrendelet). „A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úrnak folyó évi január 9-én kelt 261.401/1940. IV. 8. számú rendeletét tudomásvétel végett az alábbiakban közlöm: „A Budapesti Köz- löny 1940. évi július 28-i 168. számában megjelent és a hon- védlaktanyák legénységi szobáiban üzembentartott rádióvevő- berendezések után 50% díjkedvezményt engedélyező 231.644—1940. számú K. K. M. rendelet hatályát 1941. február 1-től a csendőrlaktanyák legénységi szobáiban üzembentartott rádió- vevőberendezésekre is kiterjesztem. E rendelet alapján enge- délyezett díjkedvezményes rádióvevőberendezés engedélyese csak az üzembentartás helyére illetékes csendőrpáncsnok- ság lehet”.

Számvivő altiszti tanfolyam vizsgája. 1941. január 15-én vizsgázott Budapesten, a Böszörményi-úti csendőrlaktanyá- ban az 1940. szeptember 16-án kezdetét vett számvivő altiszti tanfolyam 40 tőrszörmester hallgatója. A vizsgán *vitész Sáray Ferenc* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyet- tese elnökölt. A vizsgabizottság tagjai *dr. vitész Damasy Ferenc* ezredes, a honvédelmi minisztérium 20. osztályának veze- tője, *vitész Vadász István* ezredes, a belügyminiszterium VI. b. osztályának vezetője és *Czeglédy Jenő* őrnagy, a tan- folyam parancsnoka voltak. A hallgatók a vizsga után be- osztási helyeikre bevonultak.

Számvivő altiszti tanfolyam. 1941. január 20-án újabb szám- vivő altiszti tanfolyam vette kezdetét Budapesten, a Böször- ményi-úti csendőrlaktanyában 40 tőrszörmester hallgatóval. A tanfolyam oktatótisztjei: *Czeglédy Jenő* őrnagy, a tan- folyam parancsnoka; *vitész Bódy Vilmos* g. őrnagy, egyszer- smind a szakoktatás vezetője; *nemes Varga László* g. száza- dos; *Ósz György* g. százados; *nemes medzihradnei Medzi- radzky Aladár* g. százados; *Kormos Kálmán* g. százados; *nemes Tánczos Ferenc* főhadnagy; *Argay Ferenc* g. főhadnagy.

A számvivőáltiszti tanfolyamot Kendi Péter törzsrörmester végezte elsőnek.

Dieséreték. A m. kir. 4. honvéd gyalogdandár parancsnoka Kelet-Magyarország és Erdély egy részének visszaszerzése alatt tanúsított átlagon felül, szorgalommal és odaadással teljesített szolgálatokért dandár parancsnoki elismerésben részesítette: *dr. sárbogárdi Hellay Dezső százados-hadbíró* és *Harsányi Pál* csendőrt. A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkörület parancsnoka *okirattal megdicsérte: Molnár Pál* törzsrörmestert, aki 1940 november hóban 12 napig tartó puhatolás során, — egy büneselkménnyel kapcsolatban négy örskörletre kiterjedő 48 rendbeli betörés és ezzel kapcsolatos 9 orgazdaság tetteinek felderítésében az örsöket igen buzgón, fáradságot nem ismerve támogatta. Ezt megelőzőleg a párkányi örskörletben 10 napi puhatolás során 9 rendbeli betörés felderítésében támogatta az örsöt. Kitaró munkája eredménye gyanánt az örsök a bizonyítékokat összegyűjthették és a tetteseket elfogva a bíróságnak átadhatták. *Kovács Jenő II.* örmestert, mert 1940 november hónapban a velencei tó környékén előfordult villabetörések ügyében, mint polgáriruhás nyomozó kiváló

szakértelemmel és kiváló szorgalommal az örsöt támogatta. Buzgó munkássága igen nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy 16 rendbeli villabetörés kiderült, a bűnjelek biztosíthatók és a tettesek elfoghatók voltak. Hasonló buzgó tevékenységet fejtett ki a visszaesatolt Felvidéken sorozatosan elkövetett magzatelhajtások nyomozása terén is, mely alkalommal 13 gyanúsított feljelentését tette lehetővé.

Elűlt a fegyver. A sátoraljaujhelyi örs egyik járőre, mely *Herczeg Vince* csendőr és *Balogh Albert* próbaesendőrből állott, Bodrogszerdahely községben, Kadét Gyula bajai lakos cigányt elfogta. Az elfogás közben Herczeg csendőr jv. pus-kája véletlenül elűlt és a lövedék Kadét Gyula nyakán áthatolt. A sérülés súlyos, de nem életveszélyes.

Fegyverhasználat. Január 22-én a vépi örs állományába tartozó Czigány Tivadar cső. jv. és Ihász Viktor prbeső.-ből állott járőr Szalai László vépi lakos lakásán orvadászat miatt házkutatást akart tartani. Szalai a házkutatás megtartása ellen tiltakozott, majd a jv.-t mellen ragadta. A jv. Szalait magától ellökte, közben a jt. a támadó Szalai ellen szuronyfegyvert használt és azt jobb felső karján megsebesítette. A sérülés könnyű, 8 napon belül gyógyul.

Talált léggömb. Január 20-án Hercegfalva községhez tartozó Mènes-majori vasútállomás közelében Iglói Lajos állomáskezelő egy angol eredetű léggömböt talált. A léggömb 3 m magas és kb. 10 m körméretű vászonra vulkanizált gummiból van készítve. Alatta kapesokon egy 20×30 cm nagyságú fakereszt, rajta rugószerkezet között gyújtószinór és azon keresztül a zsinórokra akasztott angol és német nyelvű rüpirat volt. A nyomozó alosztály intézkedésére a léggömböt illetékes helyre szállították.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A volt pécsi honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelezőoktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2-4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és ételmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az örsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni

Katonai kitüntetések

szalagok, miniatűrök:
kistétényi WALTHER E.

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 6. félemelet 5.

KUNCZE BÉLA

ezüstkoszorus kötélgyártó mester

üzeme: Bpest, III. Árpád fejedelem útja 81. Telefon: 162-346

iroda: Budapest, III. Raktár-utca 39. sz. Telefon: 162-479

KLETT EDVIN

VÉSNÖKI INTÉZETE ÉS DOMBORNYOMDÁJA

Budapest, VII., Klauzál-u. 4. Öskeresztény cég!

Telefon: 139-128.

Postatakp. csekkszám: 54.212.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-81, 18-48-82.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

Gyűjtőszorgalom. Szállítás Vámolás Beraktározás Lombardirozás.

BORON TRANSPORT Compagnie

nemzetközi és tengerentúli szállítmányozás.

MÁV. belsőidő áruszállítási ügykezege. Baross Szövetség tagja
Hajózási képviselő

Központi Iroda: Budapest, V. Szé. István-ker 4. Tel.: 114-985, 123-124 Távírat: Wadep.

Mindenkit érdekel

Rásy Barna

ny. csendőrnagykönyve

Aravászankötésben

diszes kartálappal

4 pengő 80 fillér

Kaphatá minden nagyobb

könyvkereskedésben

Pastai megrendelés

alábbi címre intézendő:

Stádium Sajtóvállalat

Bpest, V. Honvéd-u 10.

(Küvánságra ugyanott

3 havi részletre is)

lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségét szeretne tenni, úgy arra is előkészítem. Az első polgári letovéséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőr- és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Őt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiai tanfolyamot, az egyetemet és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az őrsükön lakó nők csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanulók költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készséggel adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom. *Dr. Stimác Dömjén* Budapest, VI., Aréna-út 140. fsz. 12.

A Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat januári második számának vezető helyén közli a Kormányzó Úr kabinetirodájának levelét a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap Intézőbizottságához. *Bisits Tibor* repülőőrnagy a légiháborúról, *Óváry-Oss József* az ejtőernyős katonákról, *Bence István* repülőalezredes a bombavető terepasztralról, *Udvary Jenő* repülőszázados a világ repülőhíreiről, *Nagyiványi Zoltán* egy repülőter életéről és *Raczko Lajos* a repülőorvosok munkájáról ír. A szokásos rovatokon kívül közli a lap *Száva Tibor* repülőregényét is. Az új számot rendkívül érdekes beszámolók és műszaki cikkek tarkítják. A Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VIII., Üllői-út 12.) ingyen küld.

Hajrá honvéd — Erdélyért! Ezzel a címmel érdekes és hasznos katonagyűjtemény jelent meg a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja szerkesztésében és kiadásában. A közel 100 erdélyi vonatkozású dalt tartalmazó és elsősorban Erdélybe bevonuló honvédeink számára készült új gyűjtemény teljes egészében a magyar katonacsizményt szolgálja. Izzó hazaszeretet és lelkesedés fűti, egészséges magyar harcos szellem tölti el minden versét és kottában is jól válogatott, magyarszt menedallamokat közöl. Nemesak nótázó honvédnek, hanem minden igaz magyar embernek jó barátja, kedves emléke lesz ez az ügyes gyűjtemény, mely egyformán mutatja Erdély régi népzenejének néhány gyöngyszemét, a sodró erejű katonanótákat és dalköltőinknek Erdélyért felhangzott új, lelkes szavát. A kottákkal és művészi rajzokkal ellátott ízléses és tartalmas füzet ára mindössze 50 fillér. Kapható a Magyar Katonaujság kiadóhivatalánál, vagy megrendelhető a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja 43.926. sz. postatakarékpénztári csekk-számlájára (bianco-csekkalapon) történő előzetes befizetése útján.

A Vitézek Lapja társulása a Magyar Katonaujsággal. A Vitézi Rendnek eddig tíznaponként megjelenő lapja újévtől kezdve az immár népszerű Magyar Katonaujság c. hetilappal közös kiadásban jelenik meg s a vitézek részére együtt kerül szétküldésre. Megnagyobbodva és a rokon honvédelmi célokat szolgáló testvérappal kezefogva indul most új útjára. Mivel a Katonaujság már tartalmazza a nemzeti és katonai szempontból fontos és időszerű közleményeket, az új Vitézek Lapja ezentúl lényegében inkább csak a sajátos vitézi szellem és érdekek szolgálatában fog állni. Az új Vitézek Lapja szerkesztése — a Magyar Katonaujsággal együtt — a Vitézi Rend Zrínyi Csoportja közreműködésével történik, s az ennek érdekkörébe tartozó Zrínyi Szövetkezet kiadásában jelenik meg. Ez a körülmény biztosítja annak, hogy az új Vitézek Lapja is teljes egészében a Zrínyi Miklós-i magyar katonacsizményt szolgálja.

Ki tud róla? *Jakab Antal* mándoki (Erzsébet-u. 46.) lakos kéri közölni azon nyugállományú csendőrmester címét, akinek a felesége *Galambos Anna* és Szegeden tartózkodnak. — *Benke Ferencet*, aki 1910—1911. években a bajai és 1918. évben a palityi (Szabadka mellett) őrsön mint csendőrmester teljesített szolgálatot, keresi sógora *Köbling József* bajai (Rákóczi Ferenc-u. 53.) lakos. Kéri mindazokat, akik a keresett-ről valamit tudnak, közöljék a megadott címen. — *Füöp András* demeterfalvai (U. p. Nyárádszereda) lakos kéri azon csendőr altiszteket, akikkel 1916/17. és 1918. években a m. kir. 155. honvéd gy. hadosztálynál mint táborig csendőr szolgált, hogy egy levelezőlapon igazolják a tényleges csendőri szolgálatát, valamint azt is kéri igazolni, hogy a hadsereg feloszlása után 1918. december 31-ig szabadságolták. — *Illés Mihály* I. törzsozrmester kéri mindazokat, akik az alább nevezettek címét tudják, hogy vele Erdészádára közöljék: *Kaus N. főhadnagy*, aki 1916. szeptember 14-én az 5/3. népfelkelő honvéd zászlóalj géppuskaszázad parancsnoka volt, *Spórn N. főhadnagy*, aki ugyancsak 1916. szeptember 14-én az 52. gyalogezred 1-ső század parancsnoka volt az Isonzó mellett, *Leiber Jenő* főhadnagy, aki 1917 október 10-én a román harc-téren az 5/3. népfelkelő honvéd zászlóalj géppuskaszázad parancsnoka volt, *Jávorszky József g. tiszthelyettes* (állítólag már nyugállományban van) és *Veres Pál tiszthelyettes*, akikkel együtt 1920 február 27-én a debreceni határban levő Kenyeres-féle „Sárga” nevű tanyán — a románok kivonulása alkalmával — csendőri szolgálatot teljesítettek.

SZEMÉLYI HÍREK.

Diszérem odaittélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a székesfehérvári II. kerületben: *Farkas László* alhdgy; a debreceni VI. kerületben: *Papp Lajos* alhdgy, *Szebeni Sándor* tthts részére 35 évi hű szolgálatukért a Díszérem oda-itélte.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: *Olaj Lajos* tthts őrsparancsnokká, *Bankó János*, *Bánhidai Pál* tőrm. ideiglenes őrsparancsnokká; a szombathelyi III. kerületben: *Csóka István* III., *Tassányi József* tthts őrsparancsnokká; a szegedi V. kerületben: *Kiss Ferenc*, *Molnár György* I., *Makra Balázs* tthts őrsparancsnokká; a miskolci VII. kerületben: *Nagy Lajos* III. tthts; a kassai VIII. kerületben: *Nagy János* I., *Juhász József* V., *Magócs József*, *Kovács József* I., *Gergely Ádám* tthts őrsparancsnokká, *Bagoly Sándor* tőrm. v. ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVAJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

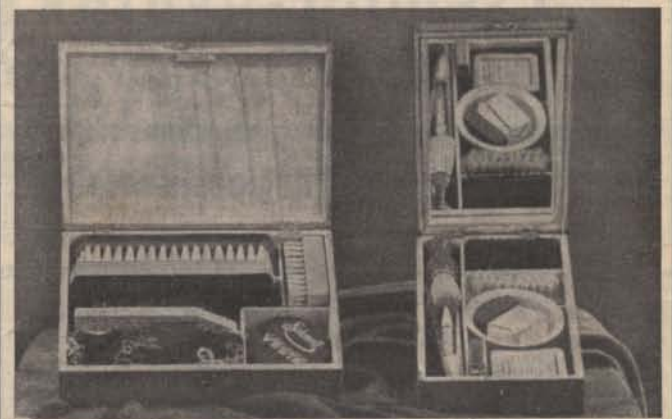
ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

Elöléptek: a székesfehérvári II. kerületben: Alhadnagy: Nagy István II. tiszthelyettes; a szombathelyi III. kerületben: Törzsrörmesterré: Fehér Gyula őrm.; a kassai VIII. kerületben: Tiszthelyettes: Juhász József törm. v.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben: Monos Gyula; a székesfehérvári II. kerületben: Sári Kálmán, Kovács Lajos II., Kövecses István. Szomorú István, Köntös Kálmán, Juhász János L., Vass Dániel, Kányai Gábor, Lingli István, Mátyás Ferenc. Tóth Antal, Németh Gyula, Rikker József; a pécsi IV. kerületben: Dávid István I., Szilágyi Ferenc, Csató Károly, Csernus András, Horváth Antal II., Karsai Ferenc, Osi Mihály, Paré Lajos, Sebestyén János, Ünneper Sándor, Bark János, Száler István, Solyom József, Nagy János V., Berk József, Czukor István, Gamási Imre, Gál Sándor, Gémesi Ferenc, Hegyháti György, Hipp József, Pál Mihály, Tóth István X., Rétháti Ede, Szentmártonyi József, Bársági György, Kövesdi János, Kaesó Ferenc, Sovák Gyula, Arató Antal, Sipos Sándor, Lukács Sándor, Horváth Gyula III., Herényi József, Barta Máté, Seres Gyula; a szegedi V. kerületben: Kiss Ferenc, Piukovics Miklós, Rabi Mihály, Ferenci Péter. Berédi István, Gargyan Jenő, Nagy Lajos, Szappanos Károly, Körösi István, Nagy Gyula, Köteles István, Mama János, Köfalvi István, Juhos János, Bartha András, Battancs István, Latkóczyi Vendel, Tóth Mihály, Pangyánszki Gyula, Nagy Ferenc, Fáskerti András, Tóth István I., Mándoki György, vitéz Zelei Béla, Borbély Pál, Petrich Ferenc, Palinkó János; a debreceni VI. kerületben: Batai István, Tóth Barnabás, Gulyás Mihály, Arany Imre II., Csipes István, Kiss Gábor, Kiss János; a miskolci VII. kerületben: Martin András, Lóska István, Bertok János, Horváth István, Nádasdi Ferenc, Szaberényi László, Tompa Sándor, Kassai Lajos, Rimóczi Kálmán, Holló István, Tamás Ferenc, Bachnak András, Gyömbér Lajos, Ragó János, Vágácski Gyula, Gönczi Bertalan, Botlik Pál, Törökéri Adám, Maesó János, Tar József, Kaposvári László, Nagy István VI., Tóth István, Sütő József, Mráz András, Szarka Bertalan, Pocsai Mihály; a kassai VIII. kerületben: Kelemen József II., Vaskó József, Molnár Mihály, Csabai Miklós, Katona Sándor, Kiss Elek, Horváth Péter, Simkó-István Imre, Skover Ferenc, Kovács József III., Cseri József, Kláben István, Csapó János, Pajer András, Pásztor Bertalan, Fábian Albert, Kobán János és Orosz Lajos csendőröket a próbaszolgalati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: Maklári-Klekner Péter főhadnagy Vinkler Mária úrhölgygel Szegeden; a budapesti I. kerületben: Solymos Lajos őrmester Mórocz Margittal Pápán, Madarasi Jap Sándor törzsrörmester Győrvári Ilonával Budapesten, Garai István őrmester Herzeg Irma Margittal Dunaföldváron, Tóth István III. törzsrörmester Tóth Máriával Székesfehérváron; a székesfehérvári II. kerületben: Fekete Bálint őrmester Benkő Máriával Tápógyörgyén, Kiss Lajos III. törzsrörmester Toór Lujzával Tatán, Dorogi Mihály őrmester Almási Erzsébettel Dejtáron, Csaba József őrmester Eöördegh Margittal Tatán; a szombathelyi III. kerületben: Erdész György törzsrörmester Bortetics Elvirával Rábaszovátán, Török Lajos II. őrmester Baán Erzsébettel Szombathelyen, Orbán István II. őrmester Hulman Erzsébettel Körmenten, Harcos József törzsrörmester Kovács Máriával Salomváron; a pécsi IV. kerületben: Szaboles János törzsrörmester Felföldi Jolánnal Csengeren, Bajor György őrmester Gulyás Máriával Csökölyön, Balogh Péter törzsrörmester Szafenauer Etelkával Nagydorogon, Szirtes Pál őrmester Rausch Erzsébettel Győrön, Varga Ferenc I. törzsrörmester Hosszu Margittal Dombóváron; a szegedi V. kerületben: Zalaréti Miklós törzsrörmester Varga Emerenciával Érmihályfalván, Tamás András törzsrörmester Varga Margit Ágnessel Újkécskén, Lombos Ferenc őrmester Jaksza Lujzával Mindszenten, Kövári János I. őrmester Gruber Lujzával Miskén, Siklós József őrmester Szabó Juliannával Kareagon; a miskolci VII. kerületben: Tomori Béla tiszthelyettes Kisházi Gizella Lenkével Miskolcon, Horváth József V. tiszthelyettes Bauer Katalinnal Pestszent-erzsébeten, Puskás András törzsrörmester Pataki Teréziával Budapesten, Szabó Sándor őrmester Tóth Máriával Baján, Balogh József őrmester Bula Ilonával Karácsondon; a kassai VIII. kerületben: Huszár István I. törzsrörmester Főrhécz Katalinnal Kassán, Tóth Imre VI. őrmester Molnár Eszterrel Téten, Árval Bernát őrmester Szabó Erzsébet Margittal Egerben, Major Mátyás törzsrörmester Kojcsa Jolánnal Csapon, Fonyó Péter törzsrörmester Szaszko Piroksa Erzsébettel Soltvadkerten, Nagy Kálmán I. őrmester Bakos Mária-Szidóniával Győrteleken, Farkas Imre II. őrmester Maszler Ilonával Abaújszántón, Varga János II. tiszthelyettes Bokor Gizellával Budapesten, Bana Bálint tiszthelyettes Bak Zsuzsannával

Csendőr test- és ruhaápoló kefékészletek. Őskeresztény erdélyi gyár.

Testápoló kefékészlet tartalma; tükör, hajkefe, fésű, bajuskefe, 1. őrm. kefe, borotvakészlet-pengével-fémtokban, borotvasappan, borotvapapucs, tejtányér, fogkefe, fogkrém, kalapkefe, piperezappan. Ár: 10— P.
Ruhaápoló kefékészlet tartalma; ruha-, cipő-, sár-, bekenőkefe, szurony, kard, bilincsapó specialis fémkefe, fekete cipőkrém fényesítőruha. Ár: 6— Pengő.
Az árakban a postai szállítási díj bentfoglaltatik. Minden egyes darab jó minőségű és a megrendelő monogrammjával lesz ellátva. Fizetendő az áru megérkezése után postatakarékpénstári befizetési lapon. Megrendelésnél kérem a pontos címet és a megrendelő **monogrammját** is közölni. Kívántra mintadobozt bérmentesen küldök.

Gyártja: **ELSŐ ERDÉLYI EFEGYÁR, BESZTERCE.**

Megbízható jó

BÜTORT csak mesternél rendeljen.
HORVÁTH MIKLÓS
lakberendező-kártyamester
GYÖR, Deák Ferenc-utca 20.

Méltányos árak! 1. őskeresztény cég. Alapítva 1900-ban

Continental írógépek képviselete

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Mi BÜTORT a legegyszerűbbtől a
FEKETE VILMOS a különleges kivitelűig
műbútor asztalosmester
bútorcsarnokából vásárolunk
Székesfehérvár. Eszínház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Méltányos árak! Kiváló munka!

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

FELSZERELÉSI CIKKEK TELEFONSZÁM: 8-19.

URI SZABÓSÁG A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Az O. R. I. megbizottja — A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Órá-ékszer

REGÉNYI LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉGNEL VÁSÁROLUNK

Alpacca evőeszközök. Ajándéktárgyak. Kedvező fizetési feltételek. Megbízható bevásárlási forrás.
Székesfehérvár, Kossuth L-u. 2

Beregszászon, Nagy József IV. Megyimoreoz Máriával Barcsón, Kővári Lajos II. törzsrőmester Nagy Idával Vanyolán, Bursi István csendőr Komáromi Erzsébettel Szolnokon, Ványi Lajos őrmester Szmotku Margittal Nagyaron, Sarkadi Antal őrmester Somi Erzsébettel Hajduszováton, Marton Béla csendőr Nyul Edittel Kispesten.

Született: Maczky László g. hadnagy feleségének Emese-Mária-Erzsébet leánya; **a budapesti I. kerületben:** Gőnczöl Mihály tiszthelyettes feleségének Anna-Mária leánya, Kosuth Sándor őrmester feleségének Tibor fia, Bálint Géza tiszthelyettes feleségének Mária-Gizella leánya, Závodj Gyula tiszthelyettes feleségének Mária-Rozália leánya; **a szombathelyi III. kerületben:** Pető János törzsrőmester feleségének János-László fia, Nagy József IV. őrmester feleségének Jolán-Zsuzsanna leánya, Szegedi István törzsrőmester feleségének István fia, Nagy László törzsrőmester feleségének Éva leánya; **a pécsi IV. kerületben:** Besenyey József tiszthelyettes feleségének József-János fia, Lentj József tiszthelyettes feleségének József-Ferenc fia; **a debreceni VI. kerületben:** Zsoldos László tiszthelyettes feleségének Irén-Mária leánya; **a miskolci VII. kerületben:** Bándi Károly törzsrőmester feleségének halva született fia, Józsa Mihály tiszthelyettes feleségének János-Antal fia, Máté Sándor törzsrőmester feleségének Mária és Erzsébet leánya; **a kassai VIII. kerületben:** Czibere Gábor törzsrőmester v. feleségének Gábor-Sándor fia, Topa Jenő törzsrőmester feleségének Jenő-Zoltán fia, Szabados Jakab törzsrőmester feleségének Edit-Erzsébet leánya, Szigetvári Mihály őrmester feleségének Éva-Elvira leánya, Edvi Lajos tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Zsuzsanna leánya, Varga József I. törzsrőmester feleségének Gabriella-Mária leánya, Horváth István I. tiszthelyettes feleségének Irén leánya, Osgyényi Barnabás őrmester feleségének Valéria-Jolán leánya, Pándi József tiszthelyettes feleségének Zoltán-József fia, Almási Gyula törzsrőmester feleségének Mária-Katalin leánya, Nagy Lajos II. törzsrőmester feleségének Miklós fia, Tánccs István tiszthelyettes feleségének István-József fia.

Halálozások. Vitéz Czigány József őrnagy felesége, szül. Kohl-Szabó Janka, 1941 január 10-én Szombathelyen elhunyt. Január 14-én helyezték örök nyugalomra Zalaegerszegen. — Máté Sándor törzsrőmester Mária leánya Veszprémben meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

BERTALANNÉ keresztény bútorszálon

Málók, ebédők, kombinált szobák, konyhák, előszobák kárpitos különlegességek. FIZETÉSI KEDVEZMÉNYEK!
Budapest, VII., Rákóczi-út 82. I. emelet
Telefon 22 31-31. Díjtalan árajánlat. Vidékre ajánlatot küldök.

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

25 gyertyalényes kezelésmentes, lágytűhöz világítás. Régi lámpáját átalakítjuk
Ismeretét díjmentesen küldi

Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA

Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Zoltán-u. 2. Tel: 129-560. Sörgöncfm: BRIKETT

Szénbányák: Tatabánya, Tokod, Dorog.

Mésztelepek: Felsőgalla, Hejőcsaba, Beremend.

Brikettgyár: Tatabánya.

Karbidgyár: Felsőgalla.

Portlandcementgyárak: Felsőgalla, Beremend, Nyerjesújfalú.

Szénlepárolótelep: Felsőgalla.

Bauxitcementgyár: Felsőgalla.

Ferrósilíciumgyár: Felsőgalla.

TRIUMPH

ÍRÓGÉPEK

magyarországi vezérképviselte:

ÉDES és DECSY

BUDAPEST, VII. Akácfa-u. 13

TELEFON: 222-624.

Közhivatalok szállítói. • Óskeresztén y cég

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Cimváltásait mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Aknaszlatina. Annak állítása, hogy valaki egy büntetendő cselekményről a csendőroket értesítette, nem rágalmazás. Mindegy, hogy az állítás igaz-e, vagy sem, büntetendő cselekmény nincsen.

Visszatér a többi is. A Kbt. 36. §-ába ütköző kihágás miatt kell feljelentést tenni a járásbíróhoz. Nem biztos, hogy elítélik, mert nem nyilvános cselekményről van szó és tiltó miniszteri rendelkezés sincsen még kiadva. A közigazgatási hatóságnak azonban mindenesetre jó lesz szintén jelentést tenni.

Csegele. Polgári peres útra tartozik a dolog, de kérdés, hogy érdemes-e perelnie, tekintve, hogy az akkori pénzüsszeg teljesen elértéktelenedett, valorizációra pedig legfeljebb akkor számíthat, ha beigazolja, hogy a pénzt olyan hasznothajtó vállalkozásba fektették, amelynek gyümölcsét vagy jövedelmét ma is élvezik.

Irodavezető. Az őrsirodavezető foglalkoztatása tekintetében a Szut. 283. pontjának 3. bekezdése intézkedik. Az őrsirodavezetőt egyik utasításunk sem nevezi irodai segédmunkásnak és az „őrsirodavezető” kifejezés nem fordul elő sem a csendőrlégénység előléptetését szabályozó 18.250/eln. VI. c. 1935. számú belügyminiszteri körrendeletben, sem a „Cs-5.” jelzésű legénységi minősítési utasításban a szolgálati alkalmazások felsorolásánál, illetve az irodai beosztásban levőknél. Az őrsirodavezetői beosztás eszerint nem is „irodai beosztás”-nak, hanem „őrszolgálat”-nak számít. Ezért az őrsirodavezető

az őrs belső szolgálatának teljesítése és az oktatáson való részvétel alól nincs is felmentve. Köteles tehát résztvenni a gyakorlatokon, az oktatásokon és az írásbeli feladatok kidolgozásában is. Testi alkalmatlanság esetén a gyakorlatozás alól a kerületi parancsnokság felmentést adhat. Minthogy az őrsirodavezető az őrsparancsnok irodai tehermentesítésének igen fontos feladatát végzi, különösen sürgős munkálatok esetén az oktatásban való részvételét is csökkentheti az őrsparancsnok. Hogy milyen irodai munkát köteles végezni az őrsirodavezető? Mindent, amire képes és amivel az őrsparancsnok megbízza. Ő vezeti az irodát. Természetesen dolgozik ott azért más is, már csak a gyakorlat elsajátítása és megtartása miatt is. Erről gondoskodik az őrsparancsnok. Azt is kérdezi, hogy hány órától meddig köteles naponta irodai munkát végezni. Csak nem gondolja, hogy a kényelemszeretethez igazodik az irodai munka! Ezt nálunk ne keresse, a csendőri hivatás nem ismeri az ilyesmiket. Akkor és addig dolgozzunk, amíg kell. Az őrs munkája lépést tart az élettel, attól le nem maradhat. Éppen ezért az őrsön az irodai ügyködés nincs is időhöz kötve (Csüsz. 4. §.), mert mindenképpen el kell végezni. Az őrsparancsnok azért bizonyára megtalálja a módját, hogy a munka is elfogyjon s az őrsirodavezető is láthassa a családját, pihenhessen és időnként szórakozhassék is.

Kolozsvár. (Sz. J.) Ebben az évben valószínűleg újból sor kerül a tanfolyamra s azután a vizgára.

Csik B. Nyugállományban nősült csendőregyén özvegye nyugdíjra nem tarthat igényt. A szóbanlévő kérdés tisztázása végett az özvegy kérvénnyel fordulhat a B. M. úrhoz (VI. b. osztály).

Békés. A „Felvidéki emlékérem”-re való igényjogosultság megállapítására az 1939. évi 12. számú Cs. K.-ben közzétett 10.021/eln. 8.—1939. számú H. M. körrendelet 2. pont d) alpontja szerint a csendőrség tagjai részére a csendőrség felügyelője, illetve a csendőrkerületi parancsnokságok voltak hivatottak. Mi az igényjogosultságra nézve nem nyilatkozhatunk. A magyar „Háborús emlékérem” még igényelhető. Az alapszabályokat megtalálja az 1929. évi 26. számú Cs. K.-ben.

55.555. (Békés.) Olvassa el „Békés” jeligés üzenetünkét.

Kökerti őrs. Bagoly Sámuel ny. tiszthelyettes Siklóson lakik.

Pusztá. Nem, mert anyai részről zsidó származású. Úgy a vőlegény, mint a menyasszony származását nagyszülőikig bezárólag igazolni kell.

Bana. Egészen természetes, hogy házhelyet, földet a csendőr is vehet, erre sehol sincs tiltó rendelkezés. A föld-

Foto Schreier Bp. 1939.

DEICHSEL

gázfűtők

BUDAPEST
Váci-út 98 I. *29-89-96.
Kálfföldi testvérvállalatok Hindenburg Ors Witkowitz (Németország)

A m. kir. csendőrség állandó szerződéses szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn

szövet közvetlen a gyártól!

ELADÁS:
IV. PROHÁSZKA 0.-UTCA 8.
VI. TERÉZ-KÖRÜT 8.
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG-EGYETLEN ÖSKERESZTÉNY POSZTÓGYÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

mívelésből élő igénylőket azonban előnyben részesítik s ha ilyen igénylő van, azt illeti az elsőbbség minden más igénylővel szemben. Erről lehet szó az Ön esetében is. Ha nem így van, jogában áll a Földművelésügyi miniszter úrhoz (V. b./I. osztály) fordulni és az ügy megvizsgálását kérni.

Kataszteri. Előbbi üzenetünk szól Önnek is.

S. K. Rimaszécs. Ha a kölcsönös megegyezést nem az árvaszék előtt, illetve annak jóváhagyásával kötötték, akkor a nő utóbb még abban az esetben is beperelheti, ha a csendőr megváltást fizetett s a bíróság el is marasztalhatja. Részletes tájékozódhatik a nő- és gyermektartásról 1934. évi 12. számunkban Eperjessy István g. szds. úr cikkéből. Valamely közeli régi parancsnokságnál megtalálja, ha az ön új őrsén nincs meg.

Remény (B. L.). Természetesen igen, hiszen az becsületos kenyérkereset. Rendelését továbbítottuk.

K. M. Csizér. Más címre nem küldhetjük a lapot.

II.III. A rendelet szerint az erdélyi éremre igényt tarthat Ön is. Az adományozásról még nincs szó, legyen türelemmel.

Buda. A legközelebbi útmesteri tanfolyam szeptember 1-én kezdődik és 8 hónapig tart (egyébként 10 hónapos). Értesülésünk szerint az utána következő a jövő év júniusában nyílik meg. Egyelőre ez a terv. A hivatalos lapban mindig idejében közlik a pályázat beadásának idejét és a feltételeket.

Nagyvárad. 1. Igényjogosultsági igazolvány kérhető, ha a feltételek megvannak. Olvassa el mult számunk 65. oldalán „Tovább megyek” jellegű üzenetünket. Leszerelése után is köteles azonban nemtényleges csendőri minőségben tovább szolgálni addig, míg a nemténylegeseket le nem szerelik. Ennek idejét nem tudhatjuk. 2. A várakozási illetményekkel szabadságot csendőregyén tényleges állományúnak tekintendő s így növelésére is ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a ténylegesekre.

T. F. Ezidőszereint nincs felvétel a testőrséghez s később is nehezen lesz.

13.131. 1. A jelenlegi öpk. tanfolyam befejezése után újabb kezdődik. A bevezénylendő évfolyama még nem ismeretes. Várjon türelemmel, idejében meg tudja. 2. Jelenleg a m. kir. csendőrség szabályzat-szerkesztő és tanulmányi bizottságának elnöke (Budapest, II., Fő-utca 71.).

UJDONSÁGOT legelőször ebben a leggyorsabban, magyar sorokat, egyes bélyegeket, külföldi sorokat, bélyegeket, hiánylisták kiegészítését **CSEPREGHY-nél**, főmegárát legmagasabb áron adhat el **CSEPREGHY-nél**, IV., Rskü-tér 8.

Alapítási év: 1921

Telefon: 144-192

KOZÁK ANTAL

szőtkoszosz mester. Kardműves- és lakatosüzem

FÉMCSISZOLÁS. CHROMOZÁS. NIKKELEZÉS. AUTÓGÉNHÉGSZTÉS
Budapest, VIII., Üllői-út 58. (Futó-u. sarok, villamosmegálló)

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 424-532.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása.

A m. kir. Csendőrség szállítója.

Írógépek legkedvezőbb fizetési feltételekkel kaphatók

HÖNSCH JÁNOS hadirokkant-műszerész
szakszerű javítóműhely, vétel, eladás, csere.
Bpest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34. Tel.: 12-40-06.

Húsz millió magyart. Önnek is csak azt mondhatjuk, mint ezévi január 1-i számunk 31. oldalán „Családalapítás” és „Nehéz várni” jellegű üzeneteinkben. Ügyes leveléért üdvözöljük.

88.888. Előléptetési ügyekben hozzánk intézett kérdésekre nem válaszolunk, amint ezt már 1940. évi 11. számunk 387. oldalán „Többeknek” jellege alatt megizentük.

77.777. Nyugállományban nősült csendőregyén özvegyének nincs nyugdíj jogosultsága.

55.555. A csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések 16. pontjában megtalálja a feleletet. Eszerint az ideiglenesen kinevezett őrsparancsnok részére is rendszeresítve van a koronás ezüstözött fémgomb úgy a zubbony, mint a köpenygallér hajtókáján.

1.910.941. Alezredes, Kolozsvár, csendőrlaktanya.

Felvidék. Előbbi üzenetünk szól Önnek is.

Nagymagyarország. Január 1-i számunk 31. oldalán „Kolozsvár (A. J.)” jellege alatt üzentük már, hogy a szolgálatra behívott nemtényleges csendőr a nálánál alacsonyabb rendfokozatú tényleges csendőröknek előjárója, illetve feljebbvalója. Ebből következik, hogy a fiatalok mellett ő a járőrvezető, ha a kellő gyakorlatot újból megszerezte, arra egyébként is alkalmas és előjárói őt megbízták ezekkel a teendőkkel. Amint írja, Önt az osztályparancsnokság kinevezte járőrvezetőnek. Így kétség nem lehet. Jelentse ezt az új őrsén, ahol bizonyára nem tudják.

P. P., Szőrese. Névtelen levélre nem válaszolunk.

V. M. L., Sátoraljaújhely. Kende Pál ny. ezredes címe: Budapest, VII., Thököly-út 109. Valószínűnek tartjuk, hogy erről a címről van szó.

Tarnopol. 1. A most folyó iskola befejezése után újabb kezdődik. Még nem tudható, hogy milyen évfolyambelieket vezényelnek. 2. Új előléptetési szabályról nincs szó.

Remény. Csupán a közölt ok nem látszik akadálynak. Az alkalmasságot egyébként a kivizsgálás hivatott megállapítani.

Stop 21. Hivatalból díjátalányozva nem lehet beküldeni. Fényképet, kéziratokat nem küldünk vissza.

Törekvés. 1. Mostani szolgálati ideje nem számítható be. 2. A nemtényleges csendőr vezénylés esetén külön pótlékok nem kap, mert gyakorlati pótdíjban részesül.

Tavaszi lesz. Szentkereszthegyi Kratochwil Károly ny. altábornagy címe: Budapest, XI., Horthy Miklós-út 75.

ZOHNA GYÖRGY
ASZTALOSMESTER

géperőre berendezett amerikai
rendszerré írodabutor géme.
BUDAPEST, VIII., Tömő-utca 19.

Telefon: 14-37-14.

MOST JELENT MEG! A m. kir. Honvéd Térképészeti Intézet
ZSEB-ATLASZA

89 old. térkép. Ára csak 60 fill. Az összeg bélyegben is beküldhető. Bírmentes szállítás.

KÓKAI LAJOS Budapest, IV., Kammermayer K. -u. 3.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió
és az összes hangszerek legjobbakk
itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

SAPKA

különlegességek és felszerelési cikkek

Baross-tér 4. szám, a
Keleti p.u. közelében.

Szíves támogatást kér

HOKSÁRI JÓZSEF

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

História. Jó, felhasználjuk.

Borvíz 1905. Rövidesen hozzuk.

M. J. Hetes. Sorra kerül.

Anyós. A könnyű testisértést szenvedett anyós pár nap múlva meghal, az őrsg egészen természetesen arra következtetett, hogy összefüggés van a halál és a testisértés között s ez be is bizonyult. Jól dolgoztak, de kevés a tanulság, nincs helyünk a közlésre.

Cserhát. Képei általában jók és kedves jeleneteket örökítenek meg, de nem a lapunkba valók. A hóviharban portyázó lovasjárórt szívesen hoztuk volna, ha élesebb lenne a kép s ha nem maradt volna le a képről a lovak lába.

H. I. Lillafüred. Jó a gépe, a képei, tárgyuknál fogva, ezidőszert — helyszüke miatt is — nem érdekelnek.

P. I. Kolozsvár. Jó munka, de már többen megírták, nem közölhetjük.

999.999. Elsőrangú, küldjön még negy-ötöt. Addig várunk a közléssel.

R. J. Kaposvár. Csak a cikkel egyidejűleg beküldött, felbélyegzett boríték csatolása esetén küldjük vissza a közlésre nem kerülő munkát. Ön későn kérte, közben megsemmisítettük. A bélyeget lapunk javára fordítjuk.

77.777 (P. J.) Jól megírt, kedves történet, de ilyesmivel már foglalkoztunk, nem szoríthatunk helyet neki.

77.777. (Sz. I.) Jó képek, de nem nekünk valók. A „Csoda-bogár“ gyenge.

Sz. A. Ditró. Husvétli számunkban tervezzük közölni.

K. L. Tiszalök. Köszönjük, jól mulattunk rajta. Sok kedves adoma, s jól meg is írta. Az öreg nemtényleges bajtárs jól elszórakoztatta Önöket a patkányirtás, medvét evő vaddisznók, a hátán medvét szállító bivaly és a farkasölés huncut történetével. Mi már ilyen tamások vagyunk, csak felét hisszük a meséknek, de azért — jók voltak. Sok a közlésre váró anyag, ezért nem közölhetjük. Üdvözlét.

M. P. Apátfalva. Érzései mélyek, de a közlés formáját nem találta el.

B. J. Budapest. Nem jó, mert a lábak lemaradtak.

Gyergyói hegyek aljában. Nem felel meg.

Ág. A képek sötétek, életlenek, a leírás nem sikerült.

M. L. Sepsiszentgyörgy. Sajnáljuk, későn kaptuk.

M. I. Gyulatelke. Szép, de nem sokat mond. Közöltünk is már ilyesmit, nem hozhatjuk. Szívesen látjuk mással.

Megfejtések.

Nem volt nehéz

a múlt évi karácsonyi számunkban közölt versenyfeladatok megfejtése. Nem is akartunk sok fejtőrest okozni, inkább néhány perenyi szórakozást láttunk az azokkal foglalkozásban — a szentestén. Közel 300 megfejtést kaptunk, teljesen hibátlanok az alábbiak munkája. Ezek között sorsolás útján választottuk ki a jutalmazottakat, neveiket vastagabb betűkkel szedettük. A helyes megfejtés: I. Szut. 396. pont 5. bekezdésből. II. A Schiller malom — a Szut.-ban — a péceli őrskörlet egyik tereptárgya. III. Legtöbb külközsége — Erdélyt nem számítva — a fohérgyarmati őrsgnek van.

Abafalvi Imre tórm. (Abádszalók), Arvai Márton cső. (Tokaj), Bacsonyi Jenő thts. (Egyek), Balaton József thts. (Szeged), Balázs István thts. (Jóka), Balogh József prbeső. (Nagybácon), Baranyi Imre tórm. (Miskolc), Bata József cső. (Bercel), Bálint Balázs cső. (Zsámbok), Bánhegyi János cső. (Bögöz), Bárfai Pál thts. (Derecske), Beke Dávid thts. (Alsó solca), Belső Gyula tórm. (Oroszlány), Békefi Károly cső. (Ercsi), Békési Albert prbeső. (Beszterce), Béni József őrm. (Hajdudorog), Biczók István cső. (Gyulavári), Bodó Béla cső. (Naszvad), Bokács József cső. (Oros), Bolla Mihály tórm. (Lillafüred), Bórbély Antal őrm. (Szombathely), Boros Imre cső. (Jóka), Borsányi János cső. (Gödöllő), Bódi Sándor cső. (Érsekújvár), Buzás József cső. (Egyek), Buzás Mihály cső. (Pécel), Czigány Ferenc cső. (Szekesfehértár), Cziráki József prbeső. (Jánosháza), Csaba István tórm. (Keeskemét), Csabai József cső. (Szeghalom), Csapó Sándor I. tórm. (Tápióság), Csáki János őrm. (Marosvásárhely), Császi Lajos cső. (Kápolnokmonostor), Cserfalvi Péter tórm. (Budapest), Csetneki Antal cső. (Jóka), Csizsári György nt. cső. (Komádi), Csikesz István thts. (Budapest), Csizmadia Antal cső. (Remetemező), Csizmadia Balázs cső. (Kolozsvár), Csonka János tórm. (Homoródozlánd), Csorba Gyula cső. (Sepsiszentgyörgy), Csordás István cső. (Mecsekszaboles), Csóka István II. thts. (Veszprém), Csucs György prbeső. (Bácsbokod), Egedi Mihály őrm. (Bükkszentkereszt), Elekcs József tórm. (Naszvad), Endrédi Imre cső. (Dunaföldvár), Enyedi Péter tórm. (Felsőszöcsi), Erdélyi Mihály cső. (Gödöllő), Fagyal József tórm. (Nagykálló), Farkas Ferenc thts. (Rákoskeresztúr), Farkas Imre őrm. (Püspökhatvan), Fehér Géza cső. (Dömsöd), Fekete József II. tórm. (Tápiógyörgye), Ferencz József II. őrm. (Ramosfalva), Fenyvesi József cső. (Bodajk), Fodor István I. prbeső. (Jászákóhalma), Fürjes József thts. (Eger), Gali Lajos cső. (Marosvásárhely), Garas Gábor cső. (Nagybaracska), Gazdag Miklós cső. (Méhkerék), vitéz Gál Pál vár. ill. szb. thts. (Szekszárd), Gelencsér István cső. (Gödöllő), Gombos József cső. (Riese), Gombos Sándor tórm. (Deménd), Gondi Emil cső.

FEINER GYULA

Márkás őrsg
arany, ezüst ajándéktárgyak megbízható kivitelben. Kedves fel. feltételek. Szakm. javítások. ● Keresztény magyar felot.

ÓRASÉSZKESZÉSZ
SZOMBATHELY
GRÖF SZECSENYI-UTCA 1

IRÓGÉPEK

700-181 135-001 PAPIRÁRUK
ÍRÓSZEREK

KIRÁLYFALVY-tól

a legkedvezőbb részletre

MISKOLC,
Horthy Miklós-tér 18.

KERÉKPÁR (alkatrészek) RÁDIÓ, (összes márkák) CSILLÁR

Kedvező részlettel
Megbízható kiszolgálás: **Vicza Sándor**
Szakszerű elismert javítóüzem.

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. ● Telefon: 47.

Bármely márkás RÁDIÓ vételénél forduljunk bizalommal

Gazelli Árpád

céghez

Kolozsvár, Mátyás király-tér 2. városrész. Villanyszerelés, rádió javítások és alkatrészek, csillárok. Kedvező fizetési feltételek.

Kerékpár, Írógép, Rádió és Gramofon

legolcsóbban **III. Varga József-nél**

RÉSZLET! CSERE! **GYÖR, Árpád-út 50.**
J A V Í T Á S I

Mi bármely
részletre

Írógépet,
Kerékpárt,
Rádiót

ROZNÁR JÓZSEF cégnél
vásárolunk

Alkatrészek SZOMBATHELY,
Szt. Márton-u. 20. ● Telefonszám: 214.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.
Megbízható keresztény cég. Szakszerű javító üzem.

(Nyárádszereda), Gulyás Mihály eső. (Méhkerék), Gurmai Péter thts. (Debrecen), Gyenes József eső. (Tolcsva), Hadnagy István őrm. (Szeghalom), Hajdu László alhdgy. (Debrecen), Halmos Ferenc őrm. (Tatabánya), Harmat István tőr. (Dombóvár), Harmat Zsigmond őrm. (Jóka), Harsány József tőr. (Málomrét), Havasi János tőr. (Orgovány), Hegedüs Gábor prbeső. (Halmosd), Hegedüs István eső. (Szob), Hegedüs József eső. (Keszthely), Hetényi János eső. (Turjaremete), Honos Ferenc alhdgy. (Gödöllő), Horányi István eső. (Lillafüred), Horváth Imre II. eső. (Jóka), Horváth István II. tőr. (Ocsa), Horváth István III. őrm. (Dombó), Horváth István IV. eső. (Aknaszlatina), Horváth János eső. (Rudabánya), Horváth Lajos eső. (Borsodnád), Illés Mihály I. tőr. (Erdőszáda), Iró Agoston tőr. (Mezőhegyes), Isó Ernő prbeső. (Kápolnok-monostor), Jakab József I. tőr. (Sósmező), Járai József eső. (Marosvásárhely), Jászfi József eső. (Marosvásárhely), Jeges János tőr. (Császlóc), Kalmár Péter thts. (Debrecen), Kapás József őrm. (Bogács), Kapitány Zoltán eső. (Szob), Káplár József eső. (Barót), Kaposi István őrm. (Alsódabas), Keeskés János őrm. (Rics), Keeskés József eső. (Gödöllő), Keszeli Ádám eső. (Porcslma), Keszthelyi József prbeső. (Veszprém), Keszthelyi Pál eső. (Miskolc), Király Sándor I. eső. (Máramarossziget), Kiss János eső. (Keszthely), Kiss Kálmán eső. (Szeghalom), Kiss Kálmán I. eső. (Jánosháza), Kiss Lajos I. tőr. v. (Ipolynyék), Kiss Miklós thts. (Debrecen), Kiss Pál eső. (Nagysalló), Kocsis Imre prbeső. (Jánosháza), Komló Sándor thts. (Kassa), Konez Béla eső. (Felsőzsuk), Koskár Rezső eső. (Gödöllő), Kovács Albert őrm. (Udvard), Kovács Gábor őrm. (Egyek), Kovács Gyula eső. (Gödöllő), Kovács István II. eső. (Kunszentmiklós), Kovács István II. thts. (Jászjákóhalma), Kozma Gábor eső. (Budapest), Kukor Vince eső. (Meggyesfalva), Kuti Gábor eső. (Madaras), vitéz Laczikó István eső. (Debrecen), Laczkó Sándor nt. tőr. (Hajdusámson), Lakatos Antal eső. (Vajszló), Lakatos Ferenc thts. (Jánosháza), Lakatos Péter eső. (Jóka), Lakó András eső. (Miskolc), Lantos Kálmán thts. (Hegyeshalom), Láncoz József eső. (Hajdudorog), Lázár János eső. (Tokaj), Lécz István prbeső. (Mosdós), Liptai Béla prbeső. (Hajdudorog), Lókodi Sándor eső. (Nagykálló), Makranczi János eső. (Zsámbok), Mándoki József eső. (Mezőberény), Mázsári Mihály eső. (Méhkerék), Mester József tőr. (Miskolc), Mészáros András tőr. (Szombathely), Miklósi György eső. (Meesekszaboles), Molnár Bertalan thts. (Kassa), Molnár József II. eső. (Hetes), Mózes József II. eső. (Kisdemeter), Muszil Géza nt. eső. (Bodajk), Nagy István III. eső. (Farkaslaka), K. Nagy János őrm. (Alsódabas), U. Nagy József thts. (Hajdudorog), Nagy József VIII. eső. (Jánosháza), Nagy József IX. eső. (Nagydemeter), Németh Ferenc I. eső. (Kolozsvár), Németh János I. eső. (Czege), Németh Sándor II. tőr. (Fonyód), Orbán József I. thts. (Jánosháza), Őri Sándor őrm. (Balatonboglár), Papp József prbeső. (Szob), Papp Tamás őrm. (Nagybaracska), Pató Mihály eső. (Cibakháza), Pál Ferenc I. őrm. (Várpalota), Pásztor Béla őrm. (Kolozsvár), Pásztor József tőr. (Lajsmizse), Pécskői Pál eső. (Léva), Pirityi József prbeső. (Gyüre), Rábai György eső. (Vésztő), Rácz János I. őrm. (Szombathely), Rákóczi János nt. tőr. (Nagymányok), Rendes Géza eső.

(Naszvad), Rózsahegyi Ferenc eső. (Jóka), Rövid Márton eső. (Sükösd), Sajti Lajos őrm. (Debrecen), Schváb Lajos eső. (Vajszló), Sági Antal thts. (Budapest), Sebestyén Pál őrm. (Salgótarján), Sill József prbeső. (Léva), Solymosi András őrm. (Diósgyőr), Solymosi Sándor eső. (Mikola), Sólyom Géza prbeső. (Jánosháza), Soós Lajos prbeső. (Avasujváros), Surányi József őrm. (Szeged), Süveges András őrm. (Kolozsvár), K. Szabó Béla I. eső. (Gödöllő), Szabó Imre II. eső. (Köröstarcsa), Szabó József X. thts. (Székesfehérvár), Szabó Lajos III. eső. (Gárdony), Szabó Mihály I. őrm. (Léva), Szakács Sándor tőr. (Miskolc), Szász Ferenc eső. (Tápióbicske), Székely Sándor tőr. (Marosvásárhely), Szilágyi László eső. (Marosvásárhely), Szívós Pál eső. (Budapest), Szombathy Lajos őrm. (Debrecen), Szöllösi-Tóth József eső. (Csernoholova), Szuromi István eső. (Pécel), Takács Imre III. tőr. v. (Nagydemeter), Takács János prbeső. (Bácsbokod), Tardi József őrm. (Debrecen), Tátrai István eső. (Cigánd), Temesvári István thts. (Mezőkomárom), Tiszay László eső. (Bükkszentkereszt), Tóth Imre III. eső. (Ujfehértó), Tóth József IV. tőr. (Ispánmező), Tóth László prbeső. (Hajdudorog), Tömöri Gyula tőr. (Budapest), Török István nt. tőr. (Balatonföldvár), Tózsér József eső. (Egercsehi), Udvardi György thts. (Salánk), Ujfalussy János tőr. (Marosvásárhely), Varga Mihály I. tőr. (Jászkarajenő), Varga Vilmos nt. tőr. (Perecseny), Vass Ferenc eső. (Csolnokangusztatelep), Várhegyi József eső. (Csemő), Várnagy Imre II. thts. (Érsekújvár), Vázsonyi János eső. (Jóka), Vecsési Antal eső. (Szeghalom), Véghelyi Ferenc tőr. (Korond), Végő György thts. (Egercsehi), Zatykó Károly eső. (Zsámbok), Zámorai János thts. (Bükkszentkereszt), Zsigray Béla prbeső. (Sóskut).

Versenyfeladatok.

1. A gyanúsított a koreszmában három, együttesen jelenlevő személyt felbujt, hogy a bíróság előtt az ő javára hamisan tanuskodjanak, amit azok meg is tesznek. Hány előfordult eseményt kell a tevékenységi kimutatásban bevezetni: egyet-e vagy hármat?

2. A gyanúsított azonos szövegű körlevelet sokszorosít, amely egy sértettre rágalmozó tényállításokat tartalmaz. A körlevelet a községben lakó 20 személynek elküldi. Hány rágalmozás fordult elő: egy-e vagy húsz?

3. A gyanúsított a szolgálatadójától ellopott 50 pengőt. Egy hónap múlva kilép a szolgálatból, de egy őrizen pillanatban besurran a sértett lakásába és zártlan helyről ellop 100 pengőt. Két hét múlva megismétli a lopást és ekkor újra ellop 100 pengőt. Hány eset fordult elő? Egy-e vagy három?

Mindenik választ röviden meg kell indokolni. Azok között, akik mindhárom kérdésre helyesen válaszolnak, jutalomtárgyakat sorsolunk ki. *Határidő: február 15.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felolva: Györy Aladár igazgató.

IRIBON

RUHAZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK KELL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

Ez a mi *Trógépünk*

Dezérképpiselet:

Bálint Sarolta

Budapest, Erzsébetkrt 43. Tel.: 422-123.

*Elsőrangú kivitel, nagy teljesítő
képesség, méltányos ár.*

*A m. kir. esenlőrség részére
kedozeményes fizetési feltételek.
Kérje a gép díjtalan bemutatását.*

Csipak József

konfekciós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.